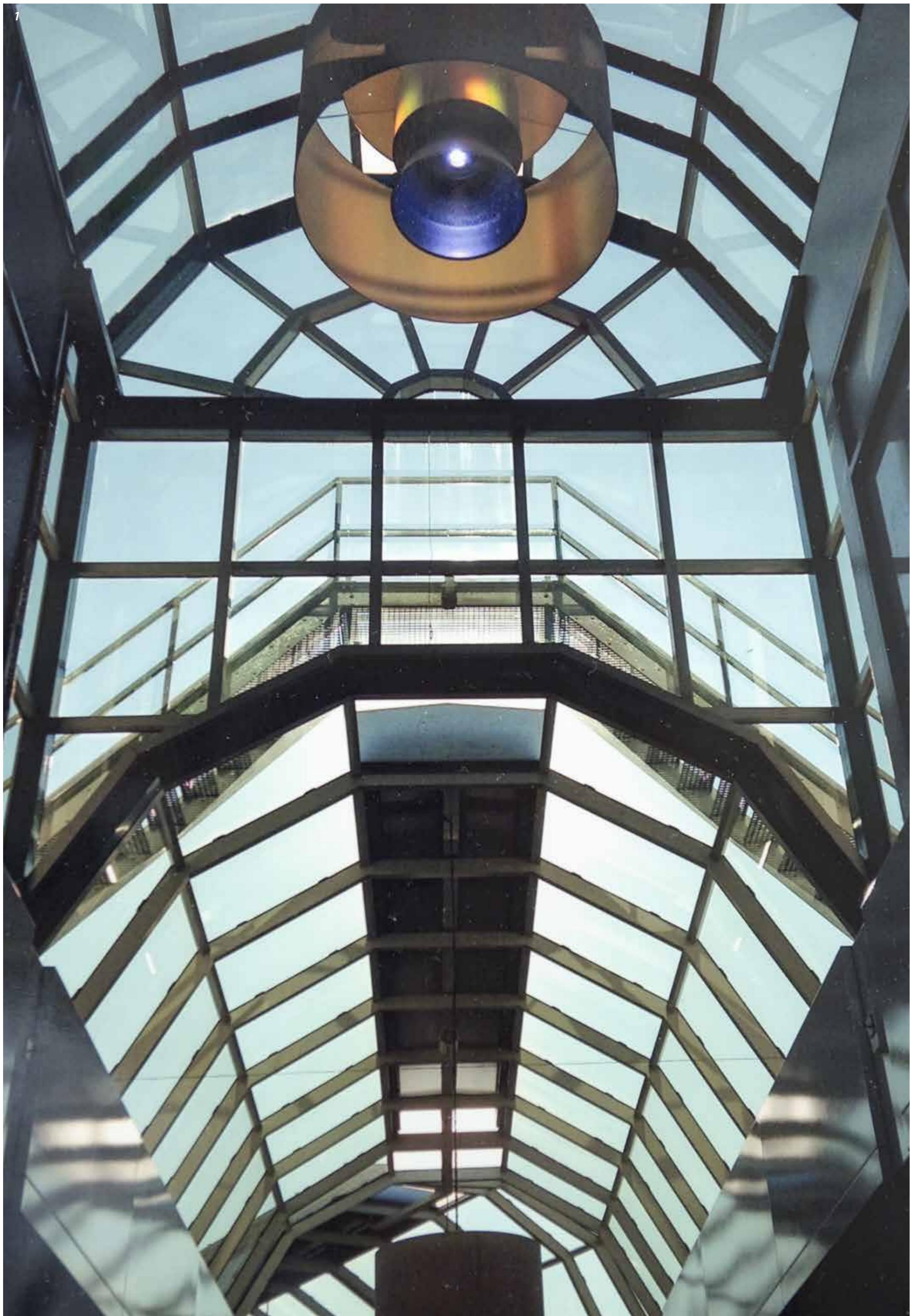

OMGEVINGSVISIE RIDDERKERK

VOORWOORD & LEESWIJZER

VOORWOORD

Haalbare kwaliteit

Goed voorbereid zijn op de toekomst en toekomstige ontwikkelingen. Dat wil de gemeente Ridderkerk, en deze omgevingsvisie is daarbij een van de hulpmiddelen. Besluiten van vandaag en morgen hebben gevolgen voor de toekomst van Ridderkerk. En willen we in de toekomst iets bereiken of mogelijk maken, dan zullen we daarvoor vandaag de eerste stappen moeten zetten.

Het gemeentebestuur kijkt in deze omgevingsvisie op een realistische manier naar die toekomst. Onhaalbare ambities komt u in dit document niet tegen. Wel het streven om de kernwaarden en identiteit van onze gemeente in stand te houden, en op alle fronten kwaliteit te behouden en toe te voegen.

Deze omgevingsvisie gaat over het gehele grondgebied van Ridderkerk. Ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur, cultureel erfgoed en ook de sociale component komen aan bod. Er wordt vooruitgeblitzt naar het jaar 2035. Voor welke opgaven en uitdagingen staat Ridderkerk tot dat jaar? En met welke trends en ontwikkelingen hebben we rekening te houden? De antwoorden op die vragen zijn vandaag al belangrijk bij het uitzetten van de koers en het nemen van besluiten. Door de plaatselijke overheid, maar ook door onze partners, inwoners, ondernemers.

Deze omgevingsvisie, waartoe ook een dynamische uitvoeringsprogramma behoort, is niet een in beton gegoten plan. Maar het is evenmin een vrijblijvend document. Daarvoor is de toekomst van Ridderkerk te belangrijk.

Het gemeentebestuur van Ridderkerk

LEESWIJZER

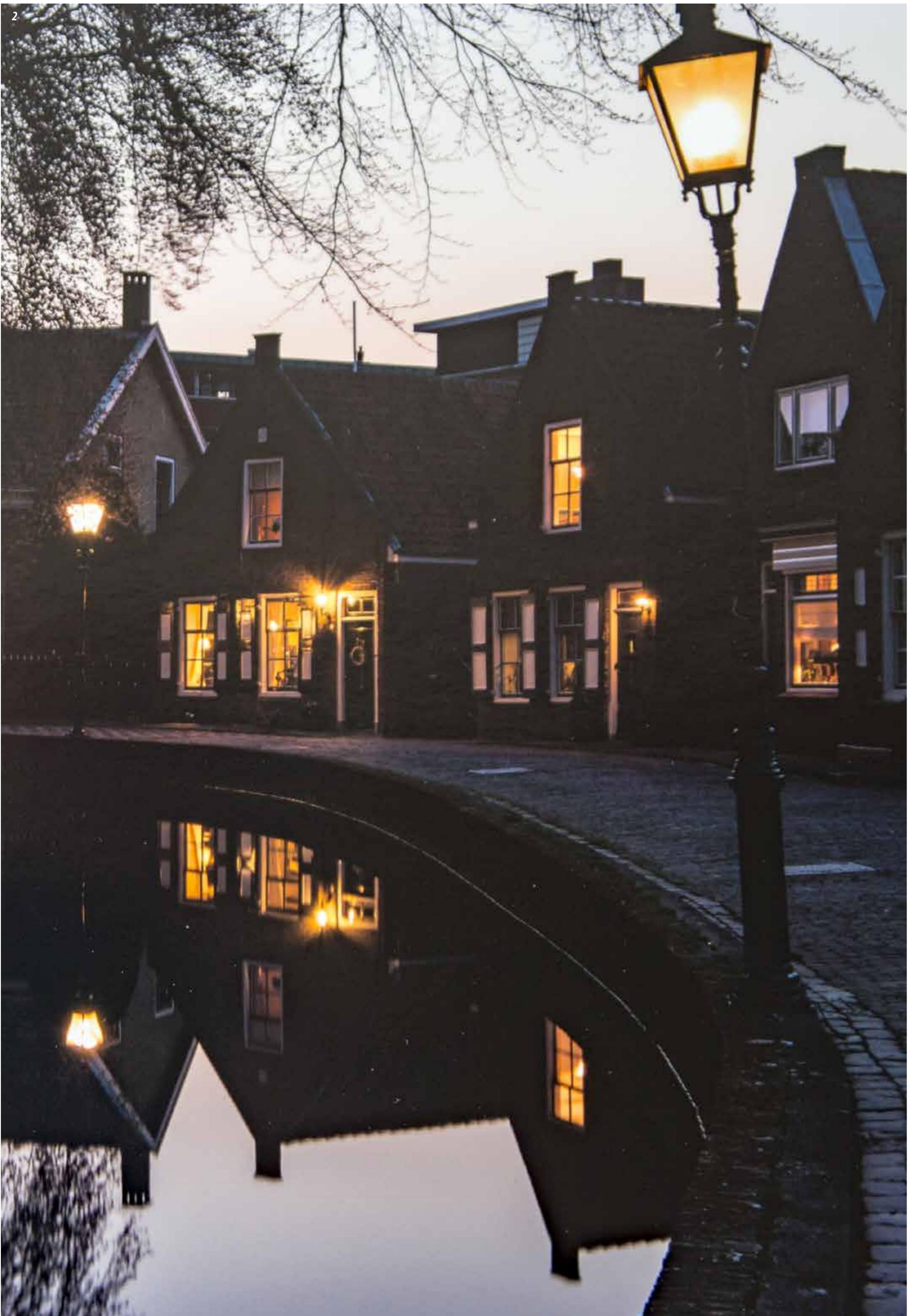
Deze omgevingsvisie geeft richting aan ontwikkelingen in Ridderkerk, voor de langere termijn. Dit document, de omgevingsvisie Ridderkerk 2035, is opgebouwd uit vijf hoofdstukken.

In hoofdstuk 1 kunt u lezen met welk doel deze omgevingsvisie is opgesteld, met welke trends en ontwikkelingen rekening is gehouden en welke stappen zijn doorlopen om de omgevingsvisie op te stellen. Daarbij kunt u ook lezen op welke wijze bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn betrokken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie.

In hoofdstuk 2 is aandacht besteed aan de ligging van Ridderkerk in de regio en wordt aan de hand van een aantal kaarten beschreven hoe Ridderkerk ontstaan en gegroeid is. Hoofdstuk 3 beschrijft de visie voor de komende jaren. Daarnaast worden in dit hoofdstuk de kernwaarden van Ridderkerk benoemd en toegelicht en de manier waarop deze kernwaarden tot stand zijn gekomen.

In hoofdstuk 4 worden de acht opgaven benoemd waarmee invulling wordt gegeven aan de visie op Ridderkerk in 2035. Deze opgaven dragen bij aan de ontwikkeling van de kernwaarden van Ridderkerk.

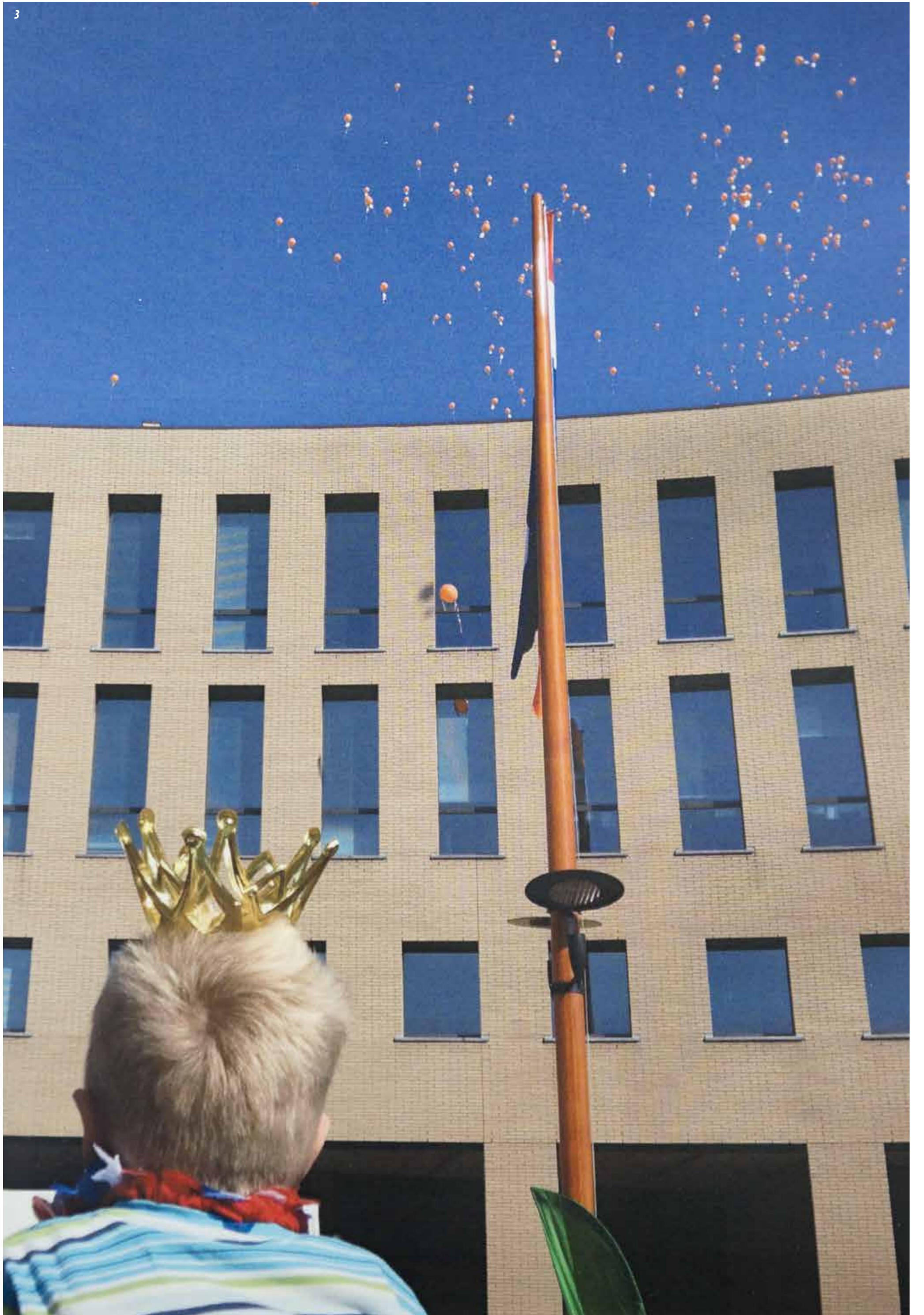
Hoofdstuk 5 bevat het uitvoeringsprogramma. Hierin is een tabel opgenomen waarin de projecten en onderzoeken zijn opgenomen die bijdragen aan de uitvoering van deze omgevingsvisie. Ook is aangegeven op welke manier deze omgevingsvisie toegepast kan worden bij nieuwe initiatieven, ‘in de geest van de omgevingswet’.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	6
Doelstelling, trends en ontwikkelingen, totstandkoming en participatie	
2. LIGGING EN ONTSTAANSGESCHIEDENIS	13
3. KERNWAARDEN	17
4. VISIE EN OPGAVEN	23
4.1 Naar een duurzame gemeente	25
4.2 Gezondheid en leefbaarheid	27
4.3 Sterke wijken, goed verbonden	
I. Ontmoeting	29
II. De fiets centraal	33
III. Verkeersstructuur	37
IV. Ridderkerk bij binnenkomst (de entrees)	41
4.4 Groen-blauwe oase	
I. Het groen-blauwe netwerk	45
II. Parels aan de rivier	51
4.5 Kloppend hart	
I. Het winkelcentrum	55
II. Donkersloot	59
5. UITVOERINGSPROGRAMMA	
5.1 Richting geven aan de visie: een dynamisch uitvoerings programma	63
5.2 Kostenverhaal	65
5.3 Projectenoverzicht	65
5.4 Toepassing van deze omgevingsvisie bij nieuwe initiatieven	65
5.5 Aanpak particuliere woningvoorraad	73
5.6 Integraal Accommodatie Plan (IAP) en restkavels	75

Dit document is
INTERACTIEF!

1. INLEIDING

1.1 DOELSTELLING

De gemeenteraad heeft bij het behandelen van de startnotitie (december 2015) aangegeven dat ze een visie vast wil stellen voor het hele grondgebied van Ridderkerk, gericht op de langere termijn. Hierdoor is de gemeente voorbereid op de toekomst en op mogelijke ontwikkelingen die in de toekomst gaan gebeuren. De opgaven die beschreven staan in deze visie geven richting aan de toekomst.

Trends en ontwikkelingen dienen als onderbouwing voor de gekozen richting.

De visie is bedoeld om niet alleen de gemeente, maar ook ondernemers, bewoners en andere overheden aan te zetten tot en ruimte te geven voor initiatieven en acties. De kernwaarden en identiteit van Ridderkerk dienen behouden te worden en versterkt waar mogelijk.

De visie bestaat uit twee onderdelen:

1. Een integrale visie voor Ridderkerk (2035): een strategische lange-termijnvisie met hierin alle elementen die van belang zijn voor de inrichting van Ridderkerk. Rekening houdend met de ontwikkelingen en vereisten van de Omgevingswet om een omgevingsvisie op te stellen.
2. Een dynamisch uitvoeringsprogramma, waarin per opgave uit de visie beschreven is wat concreet gedaan wordt om de visie te realiseren. Het college kan het uitvoeringsprogramma tussentijds aanpassen, zonder daarbij afbreuk te doen aan de visie en de kaders die door de gemeenteraad zijn gesteld.

1.1.1 DE OMGEVINGSVISIE ALS OPVOLGER VAN DE STRUCTUURVISIE RIDDERKERK (2009)

De gemeenteraad heeft in 2009 de structuurvisie voor Ridderkerk vastgesteld. De structuurvisie geeft richting aan de ruimtelijke toekomst van Ridderkerk. Ook bevat de visie centrale thema's, die als kapstok hebben gediend bij het opstellen van de visie. Dit zijn: de wijk centraal, mobiliteit op maat, ondernemende kern en het verbindende landschap. Deze thema's zijn in de voorliggende omgevingsvisie terug te vinden in de kernwaarden van Ridderkerk. Het is niet vreemd dat deze kernwaarden bijna 1-op-1 terug te vinden zijn: de identiteit van Ridderkerk is in de afgelopen 10 jaar niet of nauwelijks veranderd. Door een aantal nieuwe trends en ontwikkelingen, zoals geschetst in dit hoofdstuk, is aanpassing van de structuurvisie uit 2009 nodig. Dit heeft ook geleid tot een aantal nieuwe opgaven, zoals duurzaamheid en het winkelcentrum. Een aantal opgaven die ten tijde van vaststelling van de structuurvisie al in gang waren gezet of in gang zijn gezet, worden doorgesteld in deze visie. De wijze waarop is aangepast aan deze tijd. Dit geldt bijvoorbeeld voor de parels aan de rivier en de opgave van de fiets centraal. Deze omgevingsvisie geeft concretere handvatten om tot uitvoering over te gaan, en heeft een duidelijke scheiding tussen de visie en het uitvoeringsprogramma. Daarmee is met deze omgevingsvisie ingezet op een nuchtere, realistische visie met voldoende ambitie en uitvoeringsgerichtheid om ruimte te hebben en te kunnen geven aan initiatieven.

1.1.2 WAT IS EEN OMGEVINGSVISIE?

Een omgevingsvisie is één van de zes instrumenten van de Omgevingswet, en is een strategische visie voor de lange termijn. De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de fysieke leefomgeving: de visie gaat onder andere in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Daarbij ontbreekt de sociale component, die nauw verweven is met de fysieke leefomgeving, niet. In deze omgevingsvisie zijn de sociale en fysieke component zo goed mogelijk betrokken.

De omgevingsvisie geeft aan welke ambities en doelen de gemeente op lange termijn nastreeft (de visie) en op welke wijze de gemeente deze doelen en ambities wil bereiken (het uitvoeringsprogramma).

De omgevingsvisie is 'vormvrij', wat betekent dat de visie niet hoeft te voldoen aan bepaalde vormeisen. De visie bindt alleen de gemeente zelf en is geen bindend document voor bewoners en ondernemers (zoals een omgevingsplan / bestemmingsplan wel is).

De Omgevingswet is nog niet in werking getreden (de verwachting is in 2019). In formele zin is deze omgevingsvisie onder de huidige Wet ruimtelijke ordening een structuurvisie. Aangezien bij het opstellen van de visie rekening is gehouden met de vereisten uit de Omgevingswet, krijgt deze visie bij inwerkingtreding van de Omgevingswet automatisch de formele status van een omgevingsvisie.

1.2 AANLEIDING EN URGENTIE: AANTAL TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Een aantal trends en ontwikkelingen is aanleiding geweest om een nieuwe omgevingsvisie voor Ridderkerk op te stellen, ter vervanging van de huidige structuurvisie 2009. Deze trends en ontwikkelingen zijn

- A. Decentralisaties sociaal domein
- B. Omgevingswet
- C. Economische crisis
- D. Veranderende functie winkelcentra
- E. Duurzaamheid, klimaatverandering en gezondheid
- F. Hoogwaardig Openbaar Vervoer
- G. Toename verstedelijkingsdruk
- H. Toename ouderen, vereenzaming en eenpersoonshuishoudens
- I. Technologie en innovatie
- J. Veranderende rol overheid
- K. Smart mobility en mobiliteitsmanagement
- L. Belang regionale ligging en samenwerking

A. Decentralisatie sociaal domein

De afgelopen jaren zijn er binnen het sociale domein enorme veranderingen doorgevoerd, de decentralisaties. Met name op het gebied van zorg, jeugd en participatie zijn taken, verantwoordelijkheden en middelen verschoven naar gemeenten. Dit betekent niet alleen een verandering van werken en financieren binnen het sociale domein, maar heeft op onderdelen ook grote gevolgen voor het fysieke domein. Zo blijven ouderen, gehandicapten en (chronisch) zieken veel langer thuis wonen dan voorheen gebruikelijk was. Hierdoor ontstaat veel meer vraag naar levensloopbestendige woningen. Het betekent ook veel in de vraag naar voorzieningen als winkels, de bereikbaarheid, parkeren, openbaar vervoer, gezondheidscentra en de inrichting van de openbare ruimte.

In de opgave ontmoeting in paragraaf 4.3 is deze ontwikkeling verder uitgewerkt.

B. Omgevingswet

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat het om een omslag in de manier van werken, kaders stellen en besluitvormen. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de overheid bewuster haar rol kiest bij opgaven en meer overlaat aan of samen doet met inwoners, ondernemers en betrokkenen. De kaders in de Omgevingswet, waarbij het belang van een visie voor de langere termijn, opgaven en een uitvoeringsprogramma wordt benadrukt, is onder andere aanleiding geweest om deze omgevingsvisie Ridderkerk 2035 op te stellen.

C. Economische crisis

In 2008 is de economische crisis ontstaan. De volle omvang en de gevolgen hiervan zijn later pas duidelijk geworden. Door deze crisis is de wereld veranderd en leven we in een andere financiële realiteit. Diverse ambitieuze plannen die eerder zijn vastgesteld, zijn nu niet meer te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn de overkluiting van de A16 en het aanleggen van groene overgangen over de omliggende snelwegen. Deze omgevingsvisie stelt realistische en haalbare doelen, met een concreet uitvoeringsprogramma.

D. Veranderende functie winkelcentra

Ook de digitale wereld is sterk doorontwikkeld. De (nog steeds) groeiende online structuur heeft ruimtelijke consequenties voor de detailhandel in de winkelcentra: winkels verdwijnen en leegstand ontstaat. Ook het winkelcentrum van Ridderkerk heeft te maken met leegstand. Hierdoor neemt de levendigheid in het centrum af. De ingezette trend van online winkelen zet de komende jaren nog verder door. Daarom is het winkelcentrum als opgave opgenomen in deze visie. Daarbij ligt de nadruk op het toevoegen van kwaliteit.

E. Duurzaamheid, klimaatverandering en gezondheid

Duurzaamheid is een breed begrip. Kern is dat zorgvuldig omgegaan wordt met onze ruimte, maar ook met onze energievoorziening. Dit om ervoor te zorgen dat het leefklimaat op de lange termijn nog steeds goed is. Energetransitie is daarbij een ruimtelijk relevante opgave en hier toe wordt ook het Routeplan 2050 opgesteld: welke nieuwe vormen van duurzame energie kunnen we realiseren en hoe kunnen we deze op een verantwoorde manier ruimtelijk inpassen? Daarbij kan gedacht worden aan verkeer (bijvoorbeeld elektrisch rijden), de gebouwde omgeving (zonnenpanelen en verduurzaming van gebouwen) en het klimaatadaptief inrichten van de ruimte. Met klimaatadaptief inrichten van de ruimte wordt ingespeeld op klimaatverandering. Klimaatverandering betekent dat de extremen groter worden: er valt meer regen in kortere tijd en de temperaturen zijn extremer. Door in onze openbare groene ruimten meer rekening te houden met water, kunnen de pieken in neerslag goed opgevangen worden.

Een goed leefklimaat draagt ook bij aan een gezonde leefomgeving, aan de gezondheid van de bewoners, ondernemers en recreanten. Groen in de omgeving betekent meer ruimte om te bewegen en komt ten goede aan een prettig en gezond woon- en leefklimaat.

De opgaven naar een duurzame gemeente in paragraaf 4.1, gezondheid in paragraaf 4.2, ontmoeting en fiets centraal in paragraaf 4.3 en het groen-blauwe netwerk in paragraaf 4.4 zijn een uitwerking van deze trends en ontwikkelingen.

F. Ruimtelijke claim tramtracé

Een belangrijk kenmerk van Ridderkerk is de goede bereikbaarheid en een fijnmazig busnetwerk. Onderzoek vindt plaats naar de inpassing van hoogwaardig openbaar busvervoer in Ridderkerk en optimalisatie van het onderliggend busvervoer. In provinciaal beleid is een ruimtelijke reservering voor een tramtracé opgenomen. Deze reservering heeft ruimtelijke ontwikkelingen in het verleden tegengehouden. Zoals aangegeven in de mobiliteitsagenda (2016) spant het college zich in om de ruimtelijke reservering te verwijderen. Om die reden is in deze omgevingsvisie geen rekening gehouden met de ruimtelijke claim van het tramtracé.

Bij de opgaven winkelcentrum in paragraaf 4.5 en verkeersstructuur in paragraaf 4.3 is deze ontwikkeling verder uitgewerkt.

G. Toename verstedelijgingsdruk

De druk op de ruimte in Nederland neemt de komende decennia verder toe. Met name in de Randstad is dit het geval, als gevolg van een stijgende woningvraag, toenemende automobiliteit en meer behoefte aan recreatie. In de groene randen om de stad en omliggende gemeenten zal die druk het meest zichtbaar worden. Daarom is het van belang om de 'groene kraag' rondom Ridderkerk als buffer te behouden en te versterken.

Bij de opgave groen-blauwe netwerk in paragraaf 4.4 is deze trend verder uitgewerkt.

H. Toename ouderen, vereenzaming en eenpersoonshuishoudens

Het aantal ouderen in Nederland neemt de komende decennia nog toe, met een keerpunt in 2040. Bijna de helft van de ouderen voelt zich eenzaam. Daarbij komt dat het aantal eenpersoonshuishoudens de komende jaren steeds verder toeneemt, tot bijna de helft van het totaal aantal huishoudens in 2040.

Deze trends en ontwikkelingen zijn verder uitgewerkt bij de opgaven ontmoeting in paragraaf 4.3 en het groen-blauwe netwerk in paragraaf 4.4. Hierbij ligt de focus op het stimuleren van ontmoetingspunten in de openbare ruimte en het stimuleren van diverse woonvormen.

I. Technologie en innovatie en de arbeidsmarkt

De arbeidsparticipatie is in beweging, de bevolking vergrijst. De arbeidsmarkt verandert in de richting van een steeds flexibeler arbeidsmarkt. Sommige banen worden overbodig door technologische ontwikkeling of er worden andere vaardigheden gevraagd. Sommige bedrijven kiezen voor verplaatsing van (een deel van) de werkgelegenheid naar landen met lage lonen. Dit vraagt om flexibiliteit in gebieden waar bedrijven gevestigd zijn of waar grootschalige detailhandel plaatsvindt.

Deze ontwikkeling is verder uitgewerkt in de opgaven 'Donkersloot' en 'winkelcentrum' in paragraaf 4.5.

J. Veranderende rol overheid

Het betrekken van bewoners en ondernemers is noodzakelijk om uitvoering te geven aan speerpunten, ambities en doelstellingen van de overheid. De overheid kan en wil niet meer alleen zorg dragen voor de uitvoering van beleid en ontwikkelingen. Daarbij is het van belang om als overheid helder te zijn in de rol bij uitvoering van opgaven en ontwikkelingen. Zijn we leidend bij ontwikkelingen of zijn we volgend?

Deze trend is verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma behorend bij deze visie, waarin de rol van de gemeente per opgave is aangegeven.

K. Smart mobility en mobiliteitsmanagement

Reizigers, voertuigen en infrastructuur zijn steeds meer online, en onderling verbonden. Er ontstaan nieuwe mogelijkheden om veilig en efficiënt in de verplaatsingsbehoefte te voorzien. Reizigers hebben makkelijker informatie en de beschikking over reisalternatieven; voertuigen rijden steeds autonoom, en de infrastructuur kan wellicht steeds zelfstandiger zorgen voor een efficiënte verkeersafwikkeling. Onzeker is echter nog in welk tempo deze ontwikkelingen zich voltrekken en welk effect deze ontwikkelingen hebben op bijvoorbeeld de mobiliteitsbehoefte, bereikbaarheidsknelpunten of de verkeersveiligheid.

Er komt steeds meer aandacht voor beïnvloeding van het reisgedrag: meer gebruik van fiets en OV, meer carpools, thuiswerken en buiten de spits reizen. Ook bewoners en bedrijven kunnen een bijdrage leveren aan verduurzaming van het vervoer, en aan het verlichten van verkeersknelpunten. In de Ridderkerkse Mobiliteitsagenda is reisgedrag als belangrijk thema benoemd. De gemeente werkt op dit onderwerp samen met o.a. de Verkeersonderneming en met Drechtsteden.

L. Belang regionale ligging en samenwerking

Ridderkerk heeft haar groei in het verleden mede te danken aan de ligging aan het water en in de regio; tussen de regio's Rotterdam en Drechtsteden en nabij het groene gebied van het Groene Hart, de Hoeksche Waard, Krimpenerwaard, Alblasserwaard en de Biesbosch. Kansen om regionaal samen te werken worden steeds belangrijker in de bereikbaarheid per auto, op de fiets (zowel functioneel als recreatief) en met (hoogwaardig) openbaar busvervoer. Daarnaast is samenwerking op regionale schaal belangrijk voor de afstemming van de kwalitatieve zijde van woningen en de economische positionering van Ridderkerk. Binnen de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag zijn de onderzoeken Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (MIRT) regionaal van belang voor de verstedelijgingsbehoefte in de toekomst en bijvoorbeeld de Roadmap Next Economy; een toekomstvisie op de economie van de toekomst (2016). Centraal staan digitalisering, verduurzaming en het streven naar een circulaire economie.

1.3 TOTSTANDKOMING EN PARTICIPATIE

Deze omgevingsvisie is in vier fasen opgesteld, waarbij tussen elke fase sprake is geweest van overlap.

1. Inventarisatie

Ridderkerk is ruimtelijk en op sociaal gebied in kaart gebracht: hoe is Ridderkerk ontstaan? Hoe ‘functioneert’ Ridderkerk nu? Wat kenmerkt Ridderkerk? Deze fase is nodig om de visie goed te kunnen onderbouwen: de opgaven zijn grotendeels te verklaren door de ontstaansgeschiedenis en groei van Ridderkerk. De resultaten van deze fase zijn te lezen in hoofdstuk 2 (Ligging) en 3 (Ontstaansgeschiedenis).

2. Kernwaarden / visie

Bij de bijeenkomst waar de wijkconvenanten werden ondertekend (18 mei 2016, op de ideeëndag (15 juni 2016) en tijdens de bijeenkomst voor nieuwe bewoners in Ridderkerk (30 augustus 2016), is elke aanwezige gericht vragen gesteld:

- aan de hand van foto's uit Ridderkerk is de vraag gesteld welk beeld Ridderkerk oproept;
- aan de hand van de kaart is gericht gevraagd welke plekken mooi zijn of juist aandacht vragen;
- tot slot is gevraagd welk woord Ridderkerk het beste omschrijft.

Aan de hand van de input en gesprekken op deze dag, de gesprekken met de kerngroep vanuit de raad, met het college en met collega's uit de ambtelijke organisatie, is een drietal kernwaarden benoemd. Daarbij zijn de kernwaarden op hoofdlijnen vertaald in een visie

Het tussenresultaat is op 16 augustus 2016 met het college van B&W gedeeld, op 13 september 2016 met de raad en op 14 november 2016 met bewoners, ondernemers en betrokkenen. Op 14 november 2016 is ook op interactieve wijze met bewoners, wijkoverleggen, ondernemers en maatschappelijke partijen gesproken over een vijftal opgaven: parels aan de rivier, ontmoeting (zorg), verkeer, groenblauwe netwerk en het winkelcentrum. Doel van deze sessie was om na te gaan of de drie kernwaarden aansluiten bij het beeld van de bewoners, ondernemers en maatschappelijke partijen én om interactief in groepen te spreken over de verdere uitwerking en aandachtspunten van de opgaven. Voor deze bijeenkomst is een aantal partijen gericht uitgenodigd om een verdieping te kunnen maken met de inhoudelijke thema's. Dit waren onder andere zorginstellingen, maatschappelijke partijen zoals natuur- en wandelverenigingen, eigenaren uit het (winkel)centrum.

Tevens heeft een uitnodiging in De Blauwkai gestaan. Ook in het programma ‘Breed belicht’ van radio Ridderkerk is het proces van totstandkoming van de omgevingsvisie onder de aandacht gebracht van luisteraars. Daarnaast is inhoudelijk afgestemd met onder gemeenten in de voormalige stadsregio Rotterdam en de gemeente Alblasserdam.

1.4 RELATIE MET BELEID VAN MEDE-OVERHEDEN EN BINNEN DE GEMEENTE.

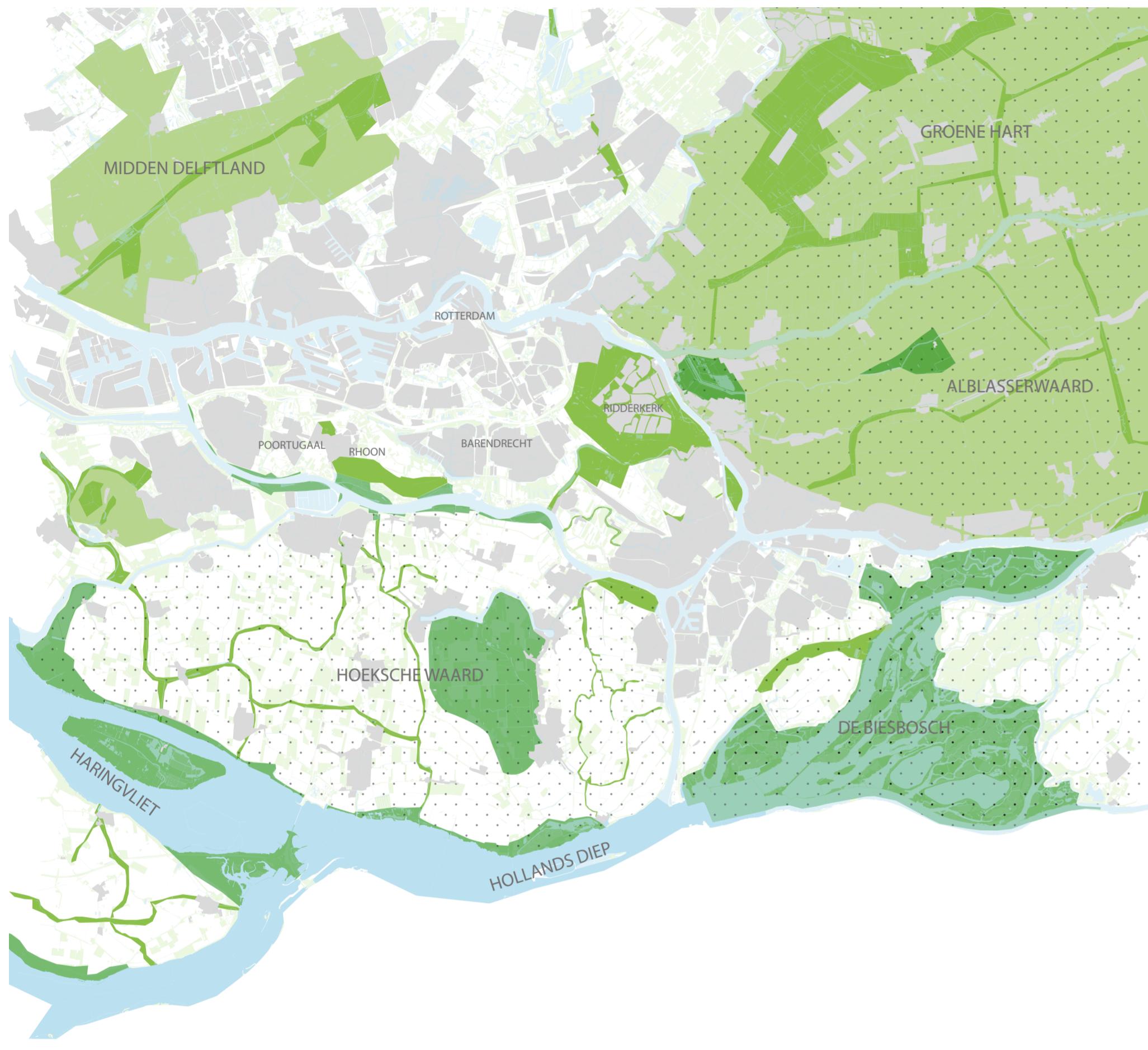
De visie is zelfbindend en hoeft daarmee formeel niet aan te sluiten op de visie op provinciaal (en landelijk) niveau. Uiteraard is wel gekeken naar en rekening gehouden met de ambities en doelen die de provincie Zuid-Holland heeft aangegeven in de Visie Ruimte en Mobiliteit. Beide visies zijn zoveel mogelijk inhoudelijk op elkaar afgestemd.

De omgevingsvisie is de kapstok voor al het ruimtelijke beleid voor de gemeente Ridderkerk. Daar waar het sociale beleid het ruimtelijke beleid raakt, geldt dit ook voor het sociale beleid. Omgevingsplannen (bestemmingsplannen onder de nieuwe Omgevingswet) dienen een verdere uitwerking te zijn van de opgaven in deze visie. Ook nieuw op te stellen gebiedsvisies of initiatieven, dienen rekening te houden met deze visie.

Voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie op wijk-niveau dienen de wijkprogramma's rekening te houden met deze omgevingsvisie. Op die manier is de verdere uitwerking en uitvoering van de visie richting de wijken geborgd.

Om de uitvoering van deze omgevingsvisie te borgen, is het uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit is het laatste deel van deze omgevingsvisie. Het uitvoeringsprogramma is een concrete uitwerking van de opgaven die in deze visie genoemd staan. In het uitvoeringsprogramma is de prioritering aangegeven, of de gemeente een leidende of een volgende rol heeft en welke middelen nodig zijn om de concrete acties uit te voeren.

2. LIGGING EN ONTSTAANSGESCHIEDENIS

2.1 LIGGING RIDDERKERK TUSSEN 'WATERLAND&HAVENSTAD'

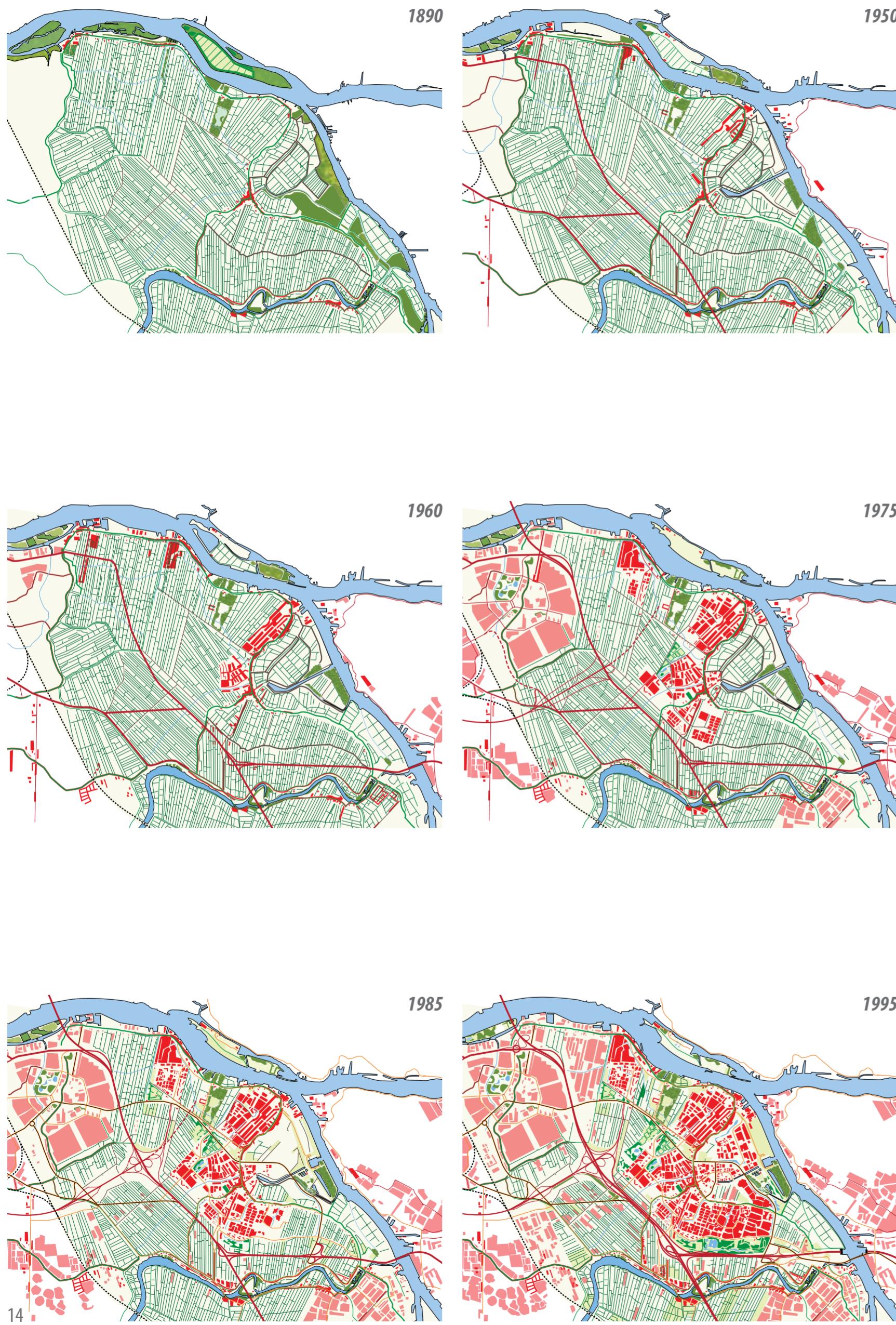
Op bovenregionaal schaalniveau, ligt Ridderkerk net aan de rand van de Randstad. Vanuit stedelijk perspectief gezien tussen de dichtbevolkte regio Rotterdam en de regio Drechtsteden en vanuit landschappelijk perspectief gezien precies op de grens van het Groene Hart en de Alblasserwaard richting De Biesbosch, de Hoeksche Waard en Zeeland. Bij dat landschap hoort ook de aanwezigheid van de rivieren: de Waal, de Noord en de Maas.

Deze ligging heeft sterk de groei van Ridderkerk bepaald. Door de ligging aan het water en nabij het stedelijk gebied van havenstad Rotterdam, heeft Ridderkerk mede met de watergebonden bedrijvigheid mee kunnen liften op de groei van de haven. Veel mensen die in Rotterdam werkten (en nog steeds werken), zijn gaan wonen in het groenere, ruimer opgezette en betaalbare Ridderkerk. Aan de andere kant heeft Ridderkerk door de ligging tussen de Alblasserwaard, het Groene Hart, de Hoeksche Waard en Zeeland ook het voordeel van een nabijgelegen recreatief gebied: fietsen en wandelen kan in de omgeving en ook het strand is niet ver weg. Deze hoofdsnelwegen brengen ook overlast met zich mee voor de inwoners van Ridderkerk.

De keerzijde van de medaille is dat Ridderkerk door de ligging en de druk vanuit het omliggend stedelijk gebied sterk gegroeid is en de druk van het stedelijk gebied continu voelbaar is. De aanwezigheid van de snelwegen A16 en A15 zijn hier de meest duidelijke voorbeelden van.

Het is van belang om in deze visie de kracht van de ligging van Ridderkerk goed te benutten, zonder dat de identiteit van Ridderkerk, weergegeven in de drie kernwaarden, verloren gaat.

2.2 ONTSTAANSGESCHIEDENIS

In 1446 is Ridderkerk ontstaan. Vanaf 1890 is de ontstaansgeschiedenis beschreven in een aantal stappen in de tijd. Dit omdat vanaf dat moment de groei van Ridderkerk op kaart goed te zien is.

1890 Nabij het kruispunt van de Lagendijk en de Ringdijk ligt het dorp Ridderkerk. De kernen van Slikkerveer en Bolnes zijn zichtbaar en langs de Pruijndijk liggen de bebouwingslinten van Rijsoord en Oostendam. Verder vallen op: de rivieren, het uitgestrekte en 'lege' polderland, de loop van de Ringdijk die halverwege de Noord een halve cirkelvorm heeft en een groot gebied buitendijskaat en de Lagendijk die de polder Reijerwaard in twee stukken heeft verdeeld.

In **1950** is de bebouwing enigszins toegenomen met name in Bolnes en Slikkerveer. Dat is mede een gevolg van de toename aan economische activiteiten langs de rivieren. Verder is de nieuwe weg van Rotterdam naar Dordrecht opvallend. De oude weg van Rotterdam naar Dordrecht, via de Pascalweg en de Pruijndijk, staat ook prominent op de kaart. Goed is te zien dat de Verbindingsweg een kortere verbinding maakte tussen de oude weg naar Dordrecht, en de nieuwe weg die later zou uitgroeien tot Rijksweg A16.

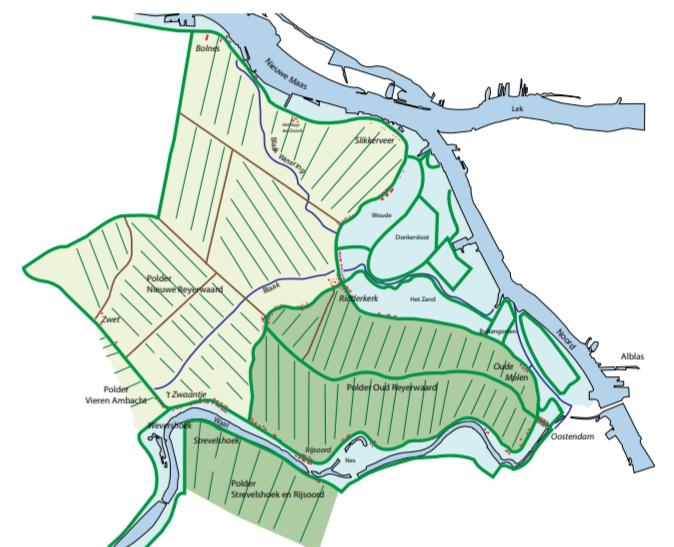
1960 De brug over de Noord is zichtbaar evenals de Rijksweg A15 naar Gorinchem, die in het westen met een ongelijkvloers kruispunt aansluit op de Rijksweg naar Dordrecht. Deze wegen en hun kruisingen hebben Ridderkerk als het grootste verkeersknooppunt van Nederland bekend gemaakt (de Ridderster). Ten westen van Ridderkerk en Slikkerveer zien we al enkele omvangrijke uitbreidingen met woonwijken.

1975 De kaart laat een forse toename van de bebouwing zien. Aan het eind van de jaren zestig is de woningbouw productie sterk toegenomen. Ook Ridderkerk heeft een flink deel van de bevolkingsgroei binnen haar grenzen opgenomen. We zien vooral een uitbreiding van de woningbouw in het westen van Ridderkerk, tussen Lagendijk en Kerkweg en ten oosten van de Kerkweg. Verder zijn ook de westelijke uitbreidingen van Slikkerveer opmerkelijk met lange, rechte straten in de richting van de poldersloten, en de groei van Bolnes. De bouw van de Van Brienenoordbrug kwam in 1965 gereed en transformeerde de Rijksweg naar Dordrecht tot een belangrijke noord-zuid ader in het nationale wegenplan. Verder is ook het zuidelijk deel van de 'ruit' rond Rotterdam al te zien en de geplande A38.

In **1985** is de Rotterdamse weg aangelegd. Daarmee werden de woonwijken die in de jaren zestig en zeventig tot stand kwamen ook onderling verbonden. Tot dan toe werd het interlokale verkeer vooral over de dijken en polderwegen afgewikkeld. Het tracé van de nieuwe weg is vanaf IJsselmonde op enige afstand van de

dorpskernen van Ridderkerk gelegd (daar waar nog ruimte was) en aangesloten op de A15 ten noorden van Hendrik-Ido-Ambacht. De weg kruist de Ringdijk en maakt de verdere ontwikkeling van Donkersloot als omvangrijk bedrijfenterrein mogelijk. De wijk Drievliet ontstaat in deze periode.

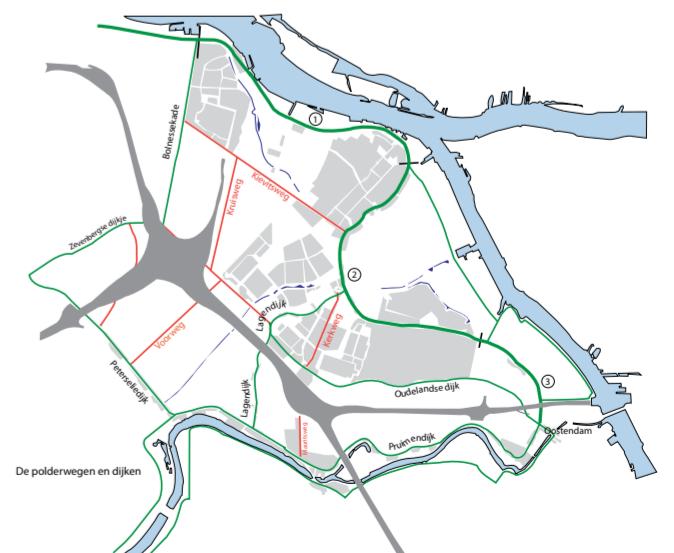
Het kaartbeeld van **1995** toont het stedelijke gebied van Ridderkerk ongeveer zoals we dat nu kennen. Het bedrijfenterrein Donkersloot is in de jaren tachtig en begin jaren negentig grotendeels uitgegeven, met uitzondering van enkele kavels langs de rivier. Verder is een belangrijk deel van de woningbouw in Het Zand gerealiseerd en de wijk Drievliet afgebouwd.

Polders en 'Lange Lijnen'

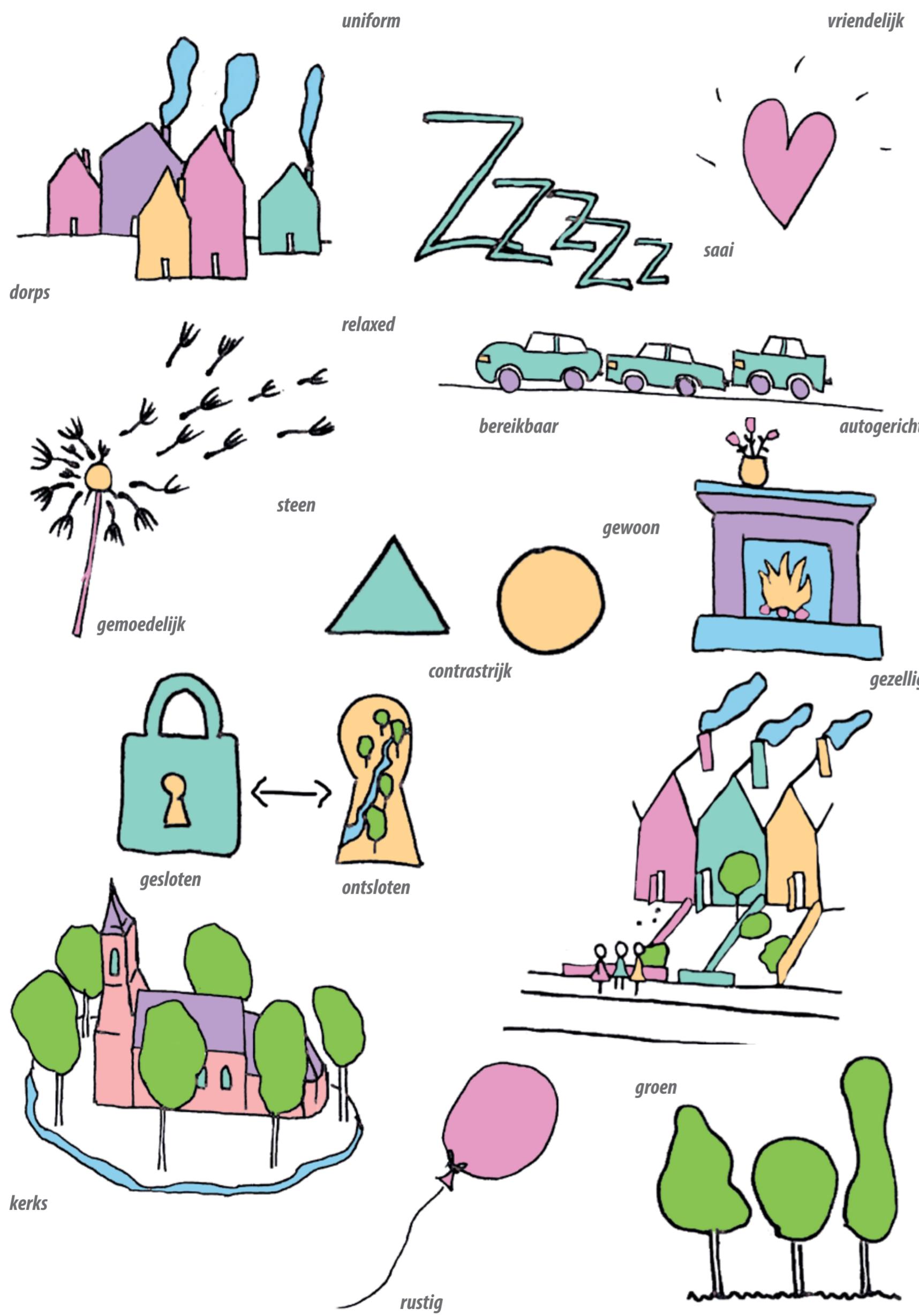

De Kernen en de groei

De polderwegen en dijken

De Ringdijk als zeewerende dijk in:
1. Bolnes en Slikkerveer, 2. oude dijk in Slikkerveer en Ridderkerk, 3. Oostmolendijk.

3. KERNWAARDEN

RIDDERKERK IN ÉÉN WOORD

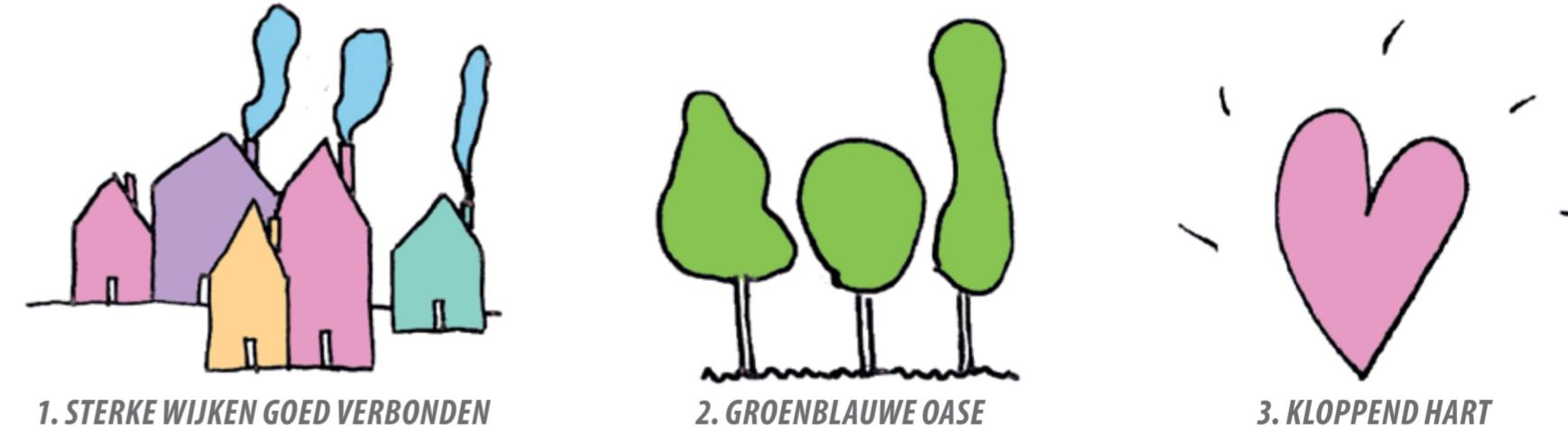
Op basis van de analyse en diverse gesprekken die zijn gevoerd (zie inleiding), zijn de volgende woorden opgehaald die mensen typerend vinden voor Ridderkerk. Het resultaat hiervan is hiernaast in woord en beeld weergegeven.

Te zien is dat niet alle woorden elkaar aanvullen: er zitten ook tegenstellingen in (bijvoorbeeld groen en steen, rust en saai). Dit is opvallend, maar goed te verklaren door het feit dat mensen verschillend naar hun omgeving kijken. Wat de een mooi of gezellig vindt, kan de ander als druk of lelijk ervaren.

In grote lijnen is de conclusie dat de woorden een goede omschrijving geven van een 'beschermd en aangename omgeving', waar het leven nog dorps is en men eenvoudig overal komen kan.

De identiteit, het karakter van Ridderkerk is aansluitend op de structuurvisie uit 2009, in drie kernwaarden samen te vatten:

1. Sterke wijken, goed verbonden;
2. Groenblauwe oase;
3. Kloppend hart.

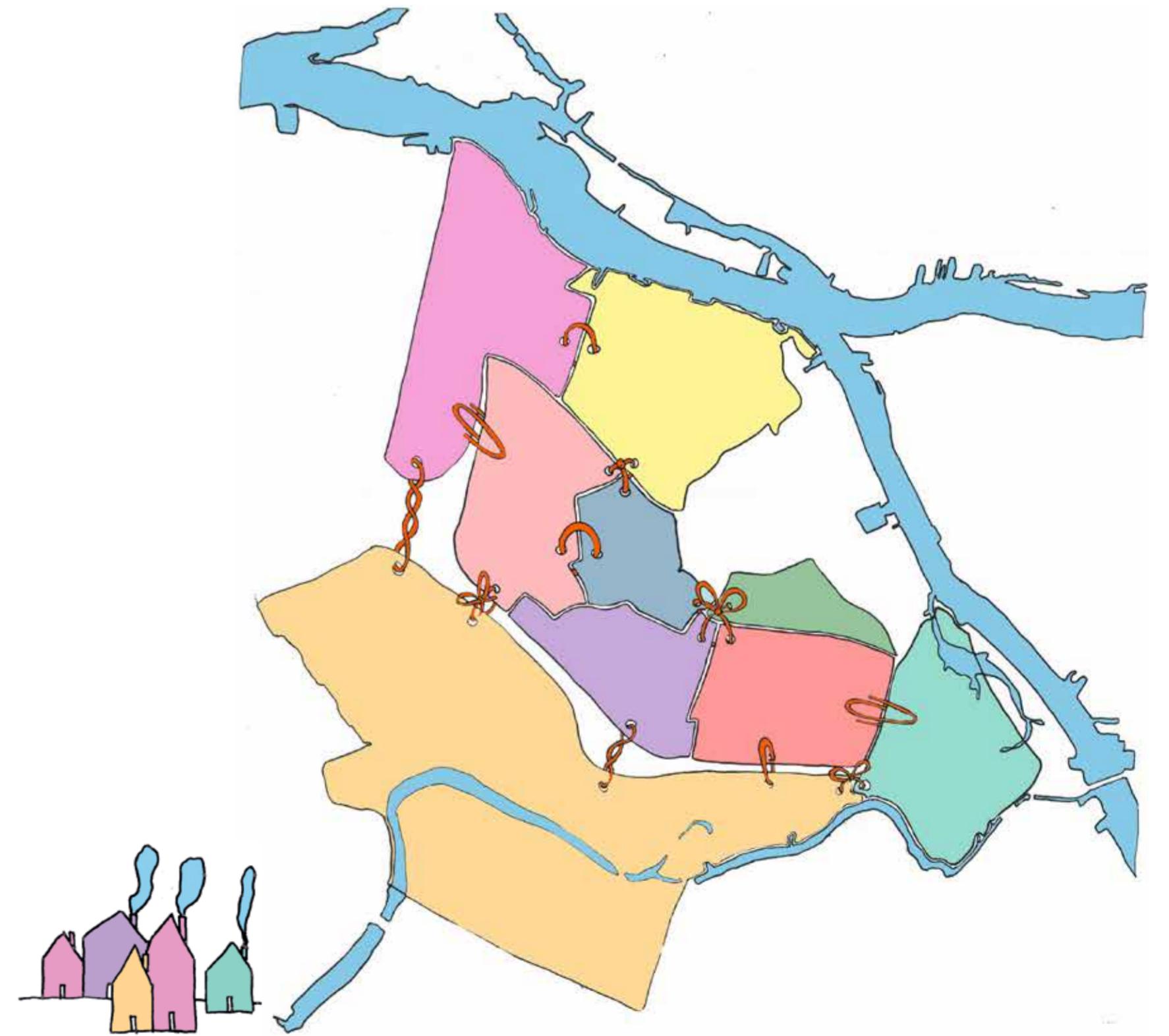
1. STERKE WIJKEN, GOED VERBONDEN

De wijken van Ridderkerk, veelal ontstaan als dorpen, zijn een absolute kernwaarde van Ridderkerk. Veel mensen waarderen vooral de identiteit die de verschillende wijken kenmerkt: Slikkerveer met zijn typerende woningen uit de jaren '30, Rijsoord en Oostendam als typische dijkdorpen, Bolnes met de nog steeds aanwezige historische watergerelateerde bedrijvigheid en het centrum van Ridderkerk, centraal gelegen in de gemeente. De sociale cohesie binnen de wijken is sterk. Dat uit zich in een sterk en hecht verenigingsleven en het feit dat nieuwe bewoners niet kiezen voor Ridderkerk, maar specifiek willen wonen in één van de wijken. De wijken Bolnes, Slikkerveer en Drievliet hebben een levendig wijkwinkelcentrum.

Een belangrijke opgave voor het versterken van deze kernwaarde ligt in het verbeteren van en vergroten van de diversiteit aan georganiseerde en ongeorganiseerde ontmoetingsplekken. Ook de differentiatie in woningtypen en woonvormen. Het verbeteren van de verbindingen voor het langzaam verkeer en het helder neerzetten en inrichten van de verkeersstructuur dragen ook bij aan een betere kwaliteit van de openbare ruimte, waardoor meer en diverse ontmoetingsplekken ontstaan.

Zie ook:

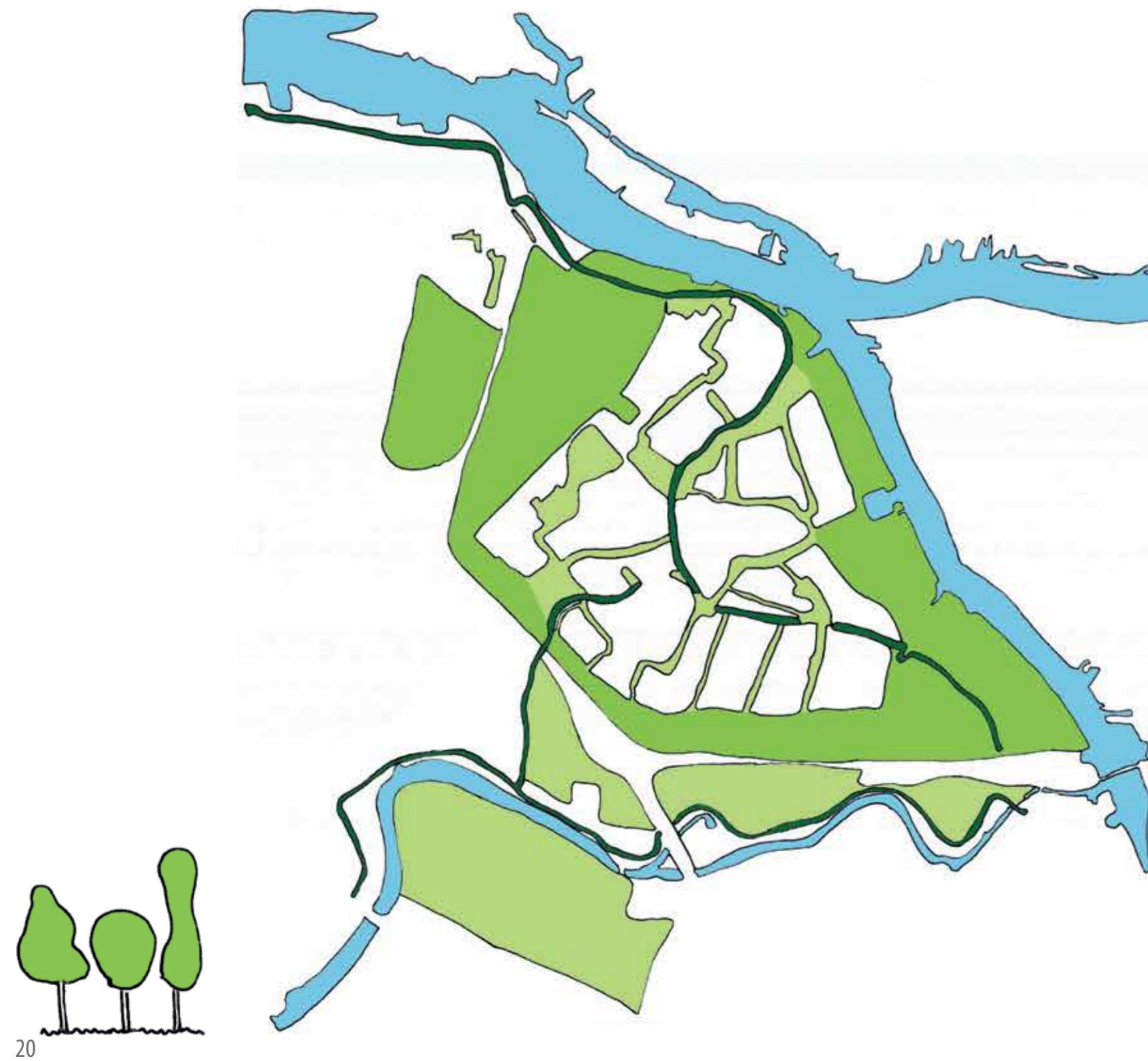
- opgave ontmoeting;
- opgave fiets centraal;
- opgave verkeersstructuur;
- opgave Ridderkerk bij binnenkomst (entrees).

2. GROEN-BLAUWE OASE

De aanwezigheid van een rijke, stevige, groene infrastructuur, die de rand van Ridderkerk in een groene jas hult en de woon- en werkgebieden dooradert, is een belangrijke kernwaarde om te behouden en te versterken. Deze groene gebieden en het water dienen als buffer tegen de verstedelijgingsdruk van de regio Rotterdam en de regio Drechtsteden. Daarnaast dragen de groene gebieden en het water bij aan een aantrekkelijke gemeente om in te wonen, werken en recreëren en een aantrekkelijk leefklimaat.

De 'groen-blauwe kraag' van Ridderkerk is samengesteld uit de bestaande grotere groengebieden Oosterpark, Reyerpark, Donckse Bos en Donckse velden, de Gorzen, de Grienden en het Waalbos en uit de rivieren de Noord, de Nieuwe Maas en de Waal. Recent heeft de nieuwe inrichting van de Crezéepolder als getijdepark die groene omhulling versterkt.

Een belangrijke opgave voor het versterken van deze kernwaarde ligt ten eerste in het verbeteren van de verbindingen tussen de grotere groengebieden, ten tweede in het beter bereikbaar en herkenbaarder maken van de groengebieden en de rivieren en ten derde in het beter dooraderen van Ridderkerk met groen-blauwe zones.

Zie ook:

- opgave het groen-blauw netwerk;
- opgave parels aan de rivier.

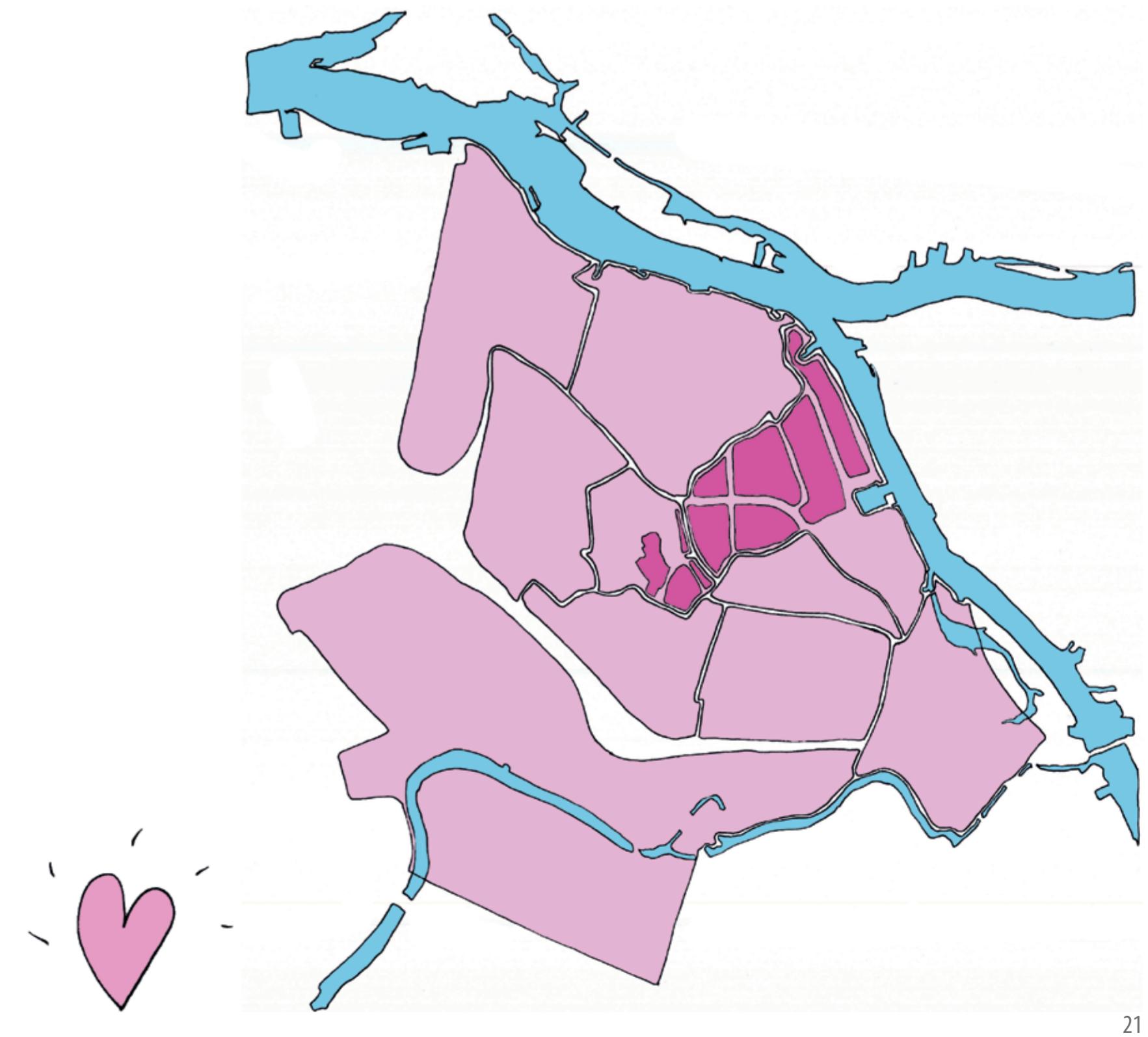
3. KLOPPEND HART

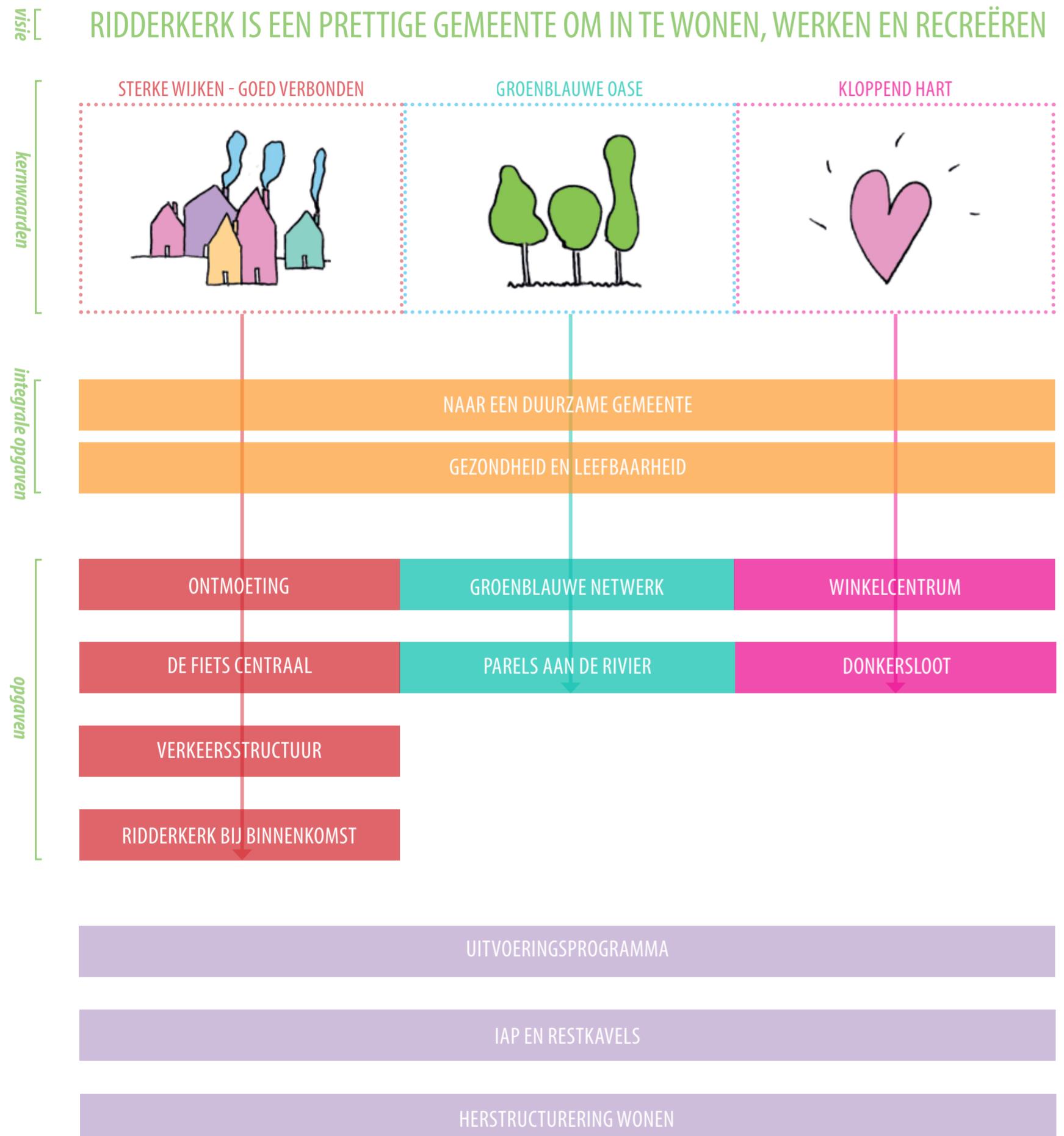
Ridderkerk is uniek vanwege de centrale ligging van bedrijventerrein Donkersloot. Ongeveer de helft van het aantal werknemers in Donkersloot woont ook in Ridderkerk. Daarnaast kenmerkt de Ridderkerker zich door een hoge arbeidsethos. Ridderkerk heeft een werkend en kloppend hart, waar een grote diversiteit aan bedrijven, maatschappelijke voorzieningen en winkels aanwezig is.

Om de diversiteit aan bedrijven en winkels te behouden en te versterken, ligt een belangrijke opgave in het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte in het centrum en het transformeren van het centrum en omliggend gebied. Hierdoor verbetert de bereikbaarheid en vindbaarheid van het centrum en de verblijfskwaliteit in het centrum en dient het ook als antwoord op leegstand in het centrum.

Zie ook:

- opgave winkelcentrum;
- opgave Donkersloot;
- opgave verkeersstructuur;
- opgave fiets centraal;

4. VISIE EN OPGAVEN

De visie voor de komende jaren is als volgt samen te vatten:

Door te profiteren van de ligging tussen het stedelijk netwerk van de regio Rijnmond en de Drechtsteden en het landschappelijk netwerk van de Krimpenerwaard, Alblasserwaard, Biesbosch en Hoeksche Waard en in te zetten op haar eigen identiteit, is en blijft Ridderkerk een aantrekkelijke gemeente om in te wonen, te werken en te recreëren. Na jaren van ontwikkeling en groei, is nu het moment om in te zetten op het behouden en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving

Om deze visie te realiseren, is inzet op het behouden en versterken van de kernwaarden van belang. Die kernwaarden tezamen vormen de identiteit van Ridderkerk.

Door die kernwaarden verder te ontwikkelen en rekening te houden met trends en ontwikkelingen in de regio en in de gemeente Ridderkerk, is verdere uitwerking en realisatie van de visie samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke partijen mogelijk.

De kernwaarden kunnen we verder ontwikkelen door:

1. De identiteit van de wijken te versterken en de wijken onderling beter te verbinden door in te zetten op:
 - a. Ontmoeting in de wijken en het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte;
 - b. De fiets centraal te stellen, de fietspaden te verbeteren en beter met elkaar te verbinden;
 - c. De verkeersstructuur in Ridderkerk beter leesbaar te maken door inrichting van de wegen op een consequente manier toe te passen;
 - d. In te zetten op de entrees van Ridderkerk op verschillende schaalniveaus en hierdoor meer gezicht te geven aan de kwaliteiten van Ridderkerk.
2. Het groenblauwe raamwerk robuuster te maken, verder uit te breiden en te differentiëren. Dit doen we door in te zetten op:
 - a. Versterken van het groen-blauwe netwerk, zowel rondom Ridderkerk als binnen de wijken en bij de inrichting rekening te houden met klimaatadaptatie;
 - b. Meer recreatie, groen en wonen langs de rivieren.

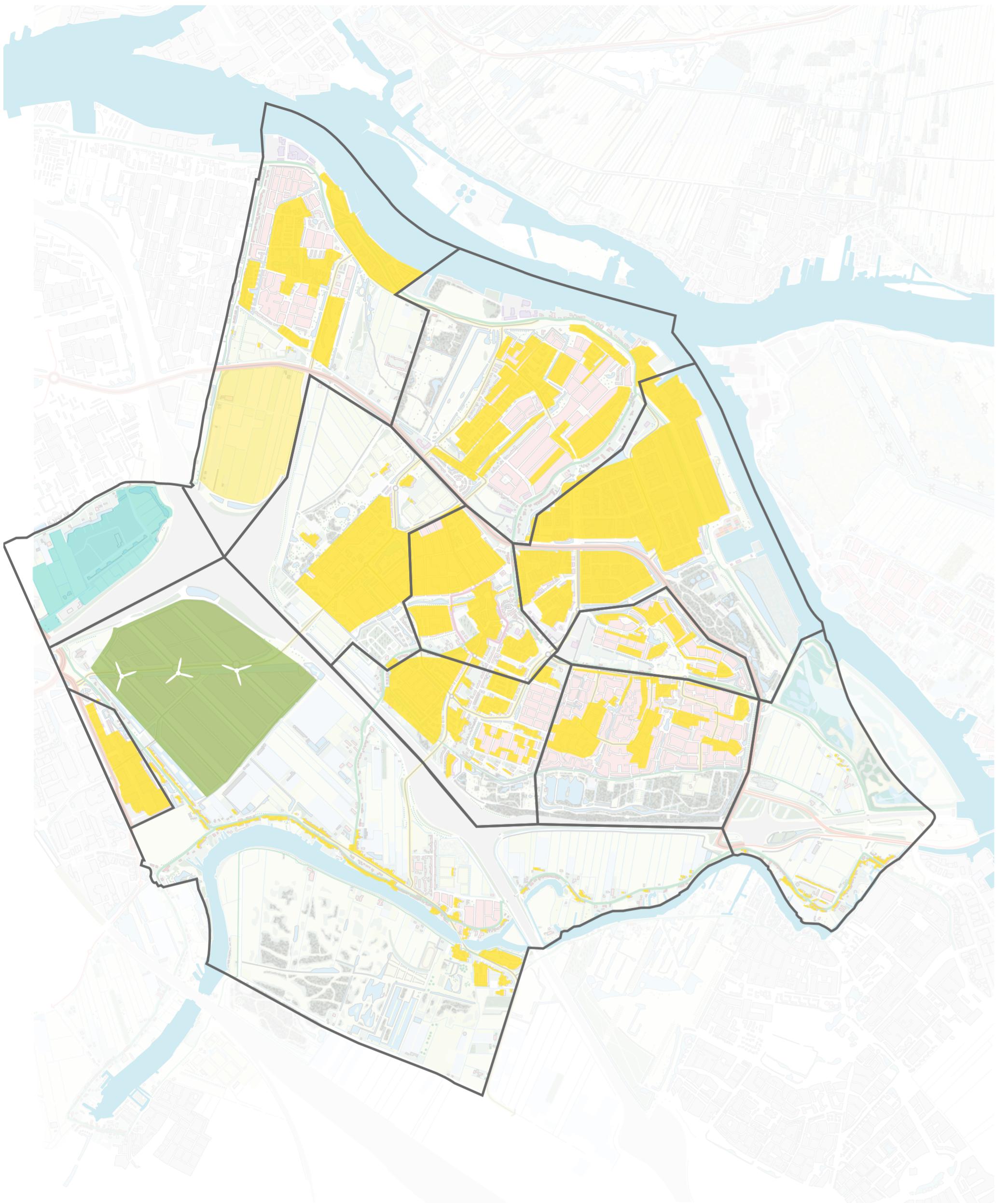
3. Het kloppend hart een kwaliteitsimpuls te geven door in te zetten op:

- a. Het toevoegen van kwaliteit en levendigheid en het verbeteren van de vindbaarheid van het winkelcentrum;
- b. Het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte op Donkersloot;
- c. In te zetten op clustering van bedrijven in verband met samenwerkingskansen voor bedrijven en het behalen van milieuvoordelen en minder overlast.
- d. In te zetten op clustering van maatschappelijke voorzieningen. Dat versterkt elkaar en vergroot kans op samenwerking.

Toepassing kernwaarden en principes bij ontwikkelingen en initiatieven

Bij initiatieven of ontwikkelingen in Ridderkerk dienen bovenstaande principes waar mogelijk toegepast te worden. Kansen die zich voordoen om de kernwaarden te versterken of bij te dragen aan de opgaven, dienen meegenomen te worden bij ontwikkelingen of initiatieven. Dit met in het achterhoofd dat:

- gemeente en maatschappij (zowel bewoners, ondernemers als maatschappelijke partijen) gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving.
- inzet is om de kernwaarden en de samenhang tussen de kernwaarden verder te versterken, waardoor Ridderkerk een aantrekkelijkere gemeente wordt om in te wonen, te werken en te recreëren. Streven daarbij is het behoud van de eigen identiteiten van de verschillende wijken, waarbij de sociale cohesie en het verenigingsleven centraal staan. Daarbij is behoud van de werkgelegenheid in het centrum en op de bedrijventerreinen Donkersloot en Verenambacht en het verder ontwikkelen van de werkgelegenheid op bedrijventerreinen Cornelisland en Nieuw-Reijerwaard een aandachtspunt. Voor het gebied tussen het winkelcentrum en Donkersloot is de transformatie voor de langere termijn naar een gemengd gebied van wonen en werken het streven.

VISIE NAAR EEN DUURZAME GEMEENTE

 GESCHIKTE ZONNEPANEELDAKEN

 ZONNEPANELEN LANDSCHAP

 ENERGIENEUTRAAL
NIEUW REIJERWAARD

 WINDMOLENS

 DUURZAME INRICHTING
CORNELISLAND

4.1 NAAR EEN DUURZAME GEMEENTE

WAT IS ER AAN DE HAND?

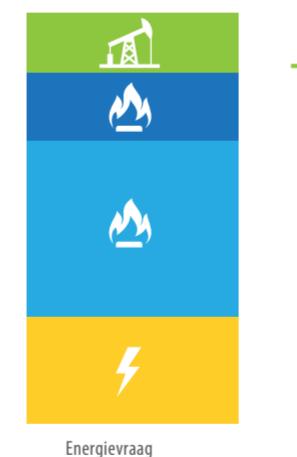
Het einde van fossiele brandstoffen is in zicht. Er komt een transitie naar een CO₂-arme energievoorziening: woningen zullen op een andere manier verwarmd worden, we zullen ons met behulp van andere energiebronnen verplaatsen en het landschap zal veranderen door bijvoorbeeld het gebruik van zonne-energie en windmolenvelden. Hoe ziet Ridderkerk er tegen die tijd dan uit? En hoeveel hernieuwbare energiebronnen hebben we eigenlijk nodig om in 2050 aan de totale energievraag van Ridderkerk te kunnen voldoen? Daarnaast is ook de inrichting van de openbare ruimte, met het oog op de klimaatadaptatie, een aandachtspunt voor de weg naar een duurzame gemeente. Dit is uitgewerkt in paragraaf 4.4, het groen-blauwe netwerk.

WAT IS HET DOEL?

Ridderkerk zorgt dat ontwikkelingen aansluiten bij de behoefte van het heden, zonder dat voor toekomstige generaties de mensen, het milieu of de economie in gevaar komen. Om in 2050 CO₂ neutraal te zijn is de opgave om in 2030 40% minder CO₂ uit te stoten dan in 1990 (Klimatakoord Parijs). Anders gezegd: we gaan met elkaar minder energie gebruiken. Dit kan bereikt worden door energieprestatie-verbeteringen, efficiënter en zuiniger energiegebruik en door betere isolatie van woningen en bedrijfsgebouwen. Daarnaast ligt de opgave om voldoende hernieuwbare, niet-fossiele energiebronnen aan te bieden. Voor Ridderkerk wordt een zogenaamd "Routeplan Energie" opgesteld waarin vraag en aanbod van de benodigde hernieuwbare energie in kaart is gebracht. Volgens dat routeplan stijgt de vraag naar elektriciteit in de toekomst, waardoor het grootste deel van de energievraag zal bestaan uit elektriciteit (48%).

ROUTEPLAN ENERGIE RIDDERKERK:

Huidige situatie (2014)

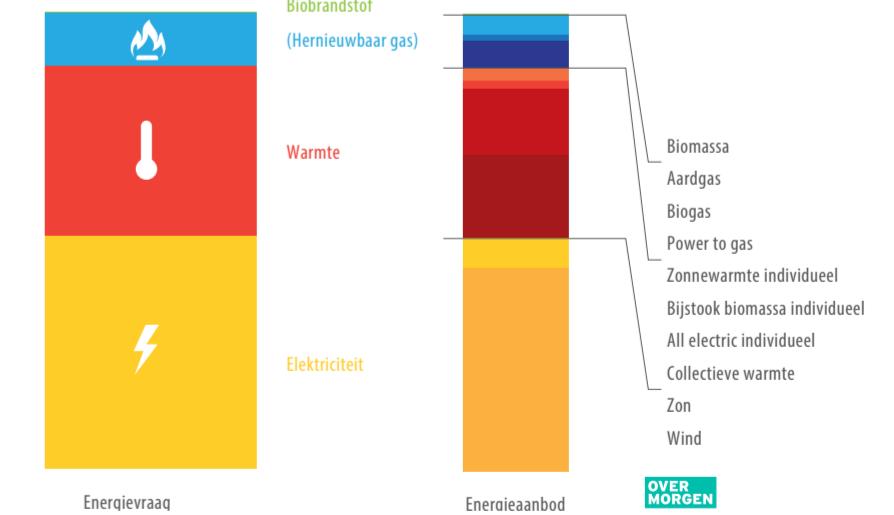
WAT WORDT DE AANPAK?

Er wordt gestreefd naar circulaire ontwikkelingen, waarbij producten en grondstoffen maximaal hergebruikt worden om de milieubelasting en waardevernietiging te minimaliseren. De stijgende elektriciteitsvraag kan binnen de gemeente hernieuwbaar worden opgewekt met behulp van onder andere zonne-energie en windenergie. De mogelijkheden voor windenergie zijn beperkt tot het bedrijventerrein Nieuw-Reijerwaard, waar ook wordt ingezet op energie-neutrale ontwikkeling. De mogelijkheden voor het benutten van zonne-energie zijn aanzienlijk: bebouwing in Ridderkerk heeft veel platte daken, en die lenen zich goed voor plaatsing van zonnepanelen. Het zijn oppervlakten die bij elkaar opgeteld omvangrijk zijn en ruim voldoende om aan de vraag naar elektriciteit te kunnen voldoen, mits alles wordt benut. Ook de weilanden ten zuiden van Bolnes kunnen worden benut om zonne-energie te oogsten.

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

1. **Opstellen agenda verduurzaming Ridderkerk.**
2. **Verder onderzoeken alternatieve energiebronnen, bijvoorbeeld uitbreiding warmtenet.**
3. **Inventariseren stimuleringsmaatregelen voor plaatsing zonnepanelen.**
4. **Benutten mogelijkheden gemeentelijke promotie voor energieprestatie-verbeteringen via de woonwijzerwinkel.**
5. **Stimuleren energieprestatie-verbeteringen woningbouw (i.s.m. Woonvisie).**
6. **Aandacht vragen voor hergebruik van producten en grondstoffen in aanbestedingen.**

Energievraag en -aanbod 2050

FIJNSTOF

KWETSBARE OBJECTEN (gebouwen waar veel mensen van niet-zelfredzame mensen aanwezig zijn)

RISICO OBJECTEN (inrichtingen die werken met ontplofbare, giftige of brandbare stoffen)

WOONGEBIEDEN
DUJKEN

15 - 15,5 PM2,5 FIJNSTOF
14 - 14,5 PM2,5 FIJNSTOF
13 - 14 PM2,5 FIJNSTOF
12 - 13 PM2,5 FIJNSTOF
11 - 12 PM2,5 FIJNSTOF

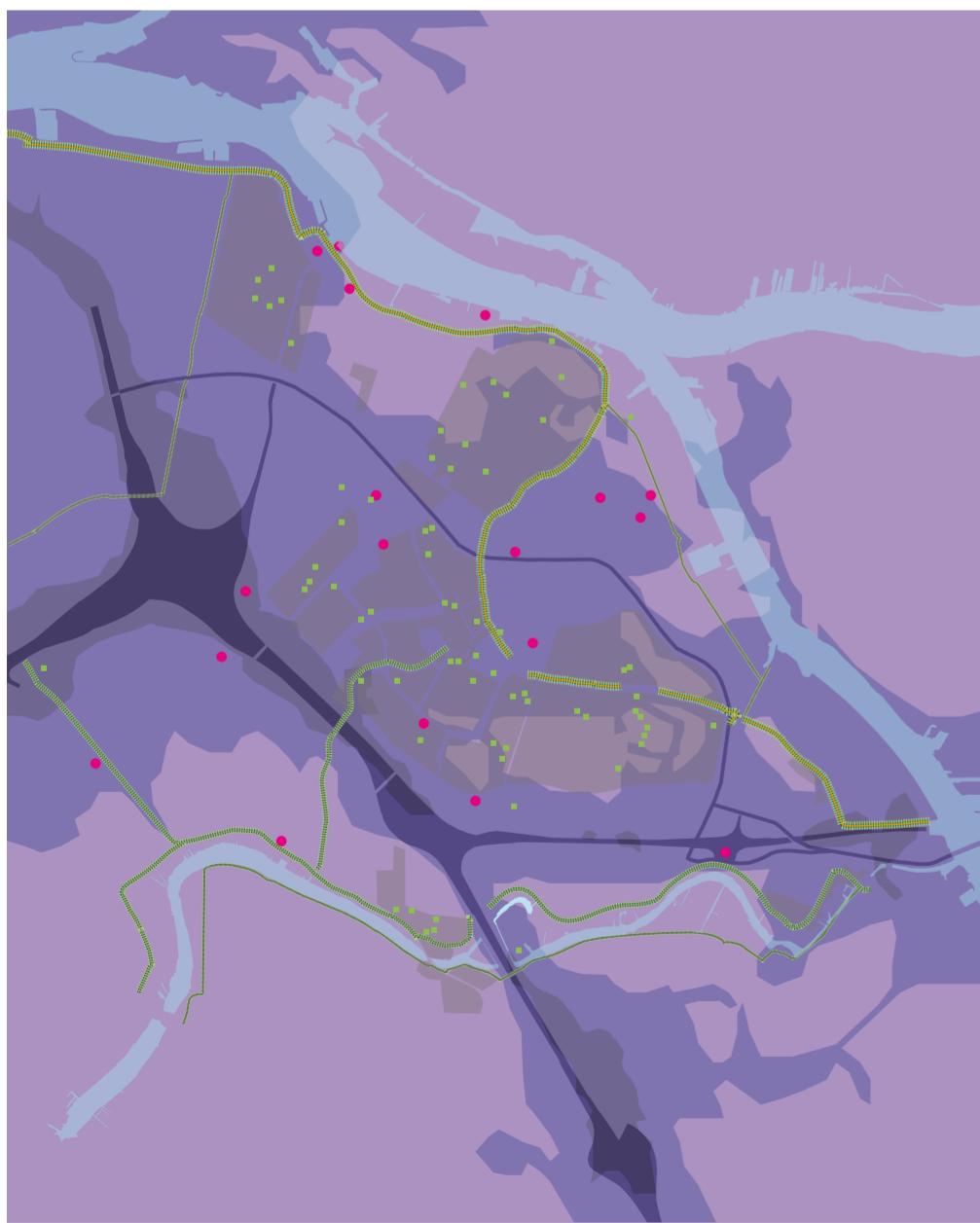
GELUIDSCONTOUREN

KWETSBARE OBJECTEN (gebouwen waar veel mensen van niet-zelfredzame mensen aanwezig zijn)

RISICO OBJECTEN (inrichtingen die werken met ontplofbare, giftige of brandbare stoffen)

WOONGEBIEDEN
DUJKEN

>= 75 dB
70-74 dB
60-69 dB
55-59 dB

STIKSTOF

KWETSBARE OBJECTEN (gebouwen waar veel mensen van niet-zelfredzame mensen aanwezig zijn)

RISICO OBJECTEN (inrichtingen die werken met ontplofbare, giftige of brandbare stoffen)

WOONGEBIEDEN
DUJKEN

30 - 39 MICROGRAM/M3 STIKSTOF
25 - 30 MICROGRAM/M3 STIKSTOF
20 - 25 MICROGRAM/M3 STIKSTOF

ROET

KWETSBARE OBJECTEN (gebouwen waar veel mensen van niet-zelfredzame mensen aanwezig zijn)

RISICO OBJECTEN (inrichtingen die werken met ontplofbare, giftige of brandbare stoffen)

WOONGEBIEDEN
DUJKEN

1,0 - 1,2 MICROGRAM/M3 ROET
0,9 - 1,0 MICROGRAM/M3 ROET
0,8 - 0,9 MICROGRAM/M3 ROET
0,7 - 0,8 MICROGRAM/M3 ROET

4.2 GEZONDHEID EN LEEFBAARHEID

WAT IS ER AAN DE HAND?

In het verleden zijn het de thema's gezondheid en leefbaarheid vooral ingestoken vanuit fijn stof, geluid en luchtkwaliteit. Tegenwoordig is er een accentverschuiving te zien van gezondheidsbescherming naar maatregelen die mensen aanzetten tot gezond gedrag om de gezondheid en leefbaarheid te bevorderen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de positieve invloed van een groene leefomgeving op de fysieke en geestelijke gezondheid. Ridderkerk is omringd door snelwegen en op regionale schaal door de Europoort enerzijds en de industrie in Dordrecht en Moerdijk anderzijds. Hierdoor is aandacht nodig voor de luchtkwaliteit, de overlast van geluid en aanwezigheid van fijn stof.

WAT IS HET DOEL?

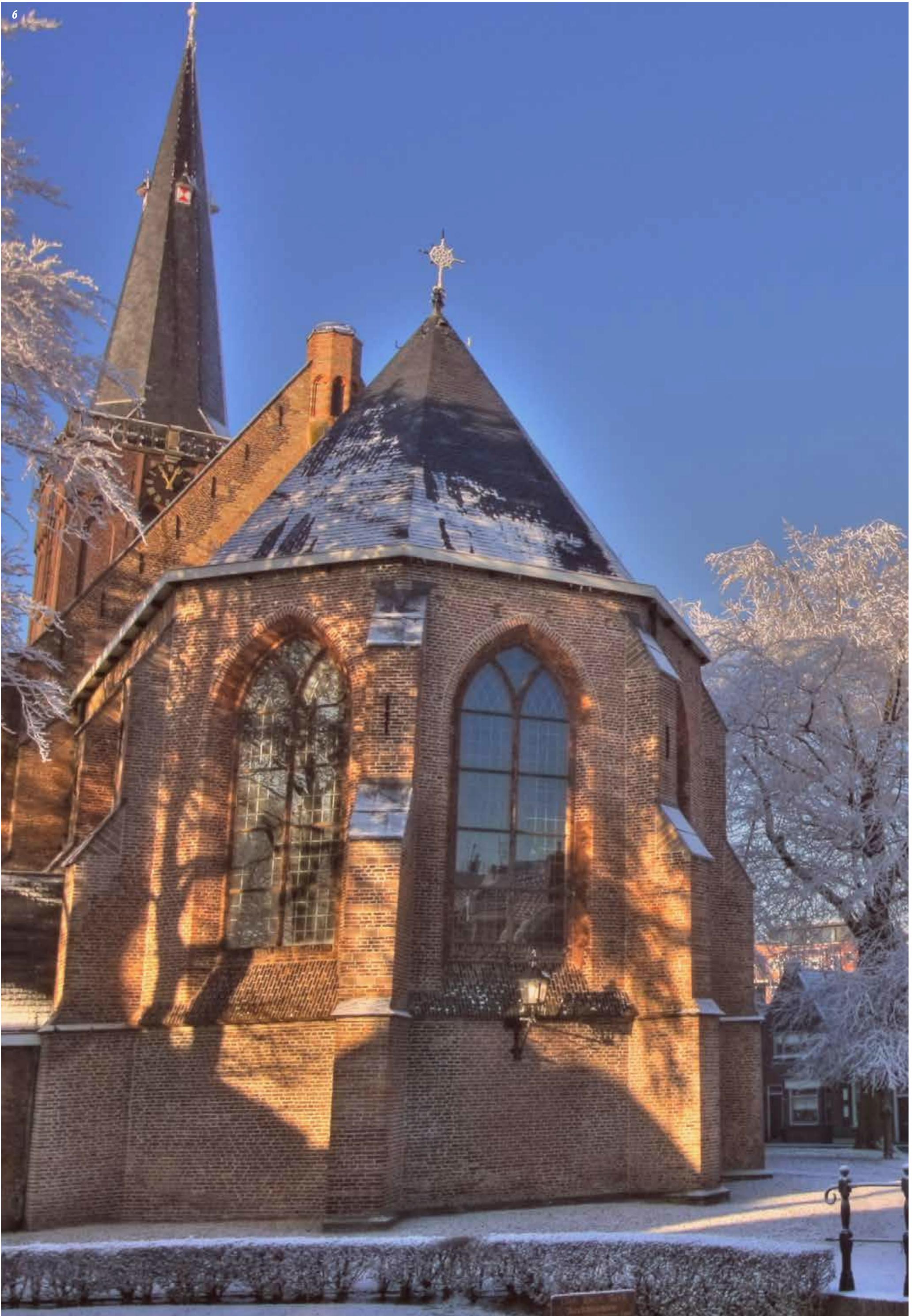
Het doel is een verdere verbetering van de luchtkwaliteit, veilige speelomgeving voor kinderen en voldoende, veilige en gemakkelijke mogelijkheden om te voet en per fiets te verplaatsen. Er ligt een belangrijke opgave in het verder terugdringen van het aantal geluidgehinderden. Daarbij wordt ingezet op een duurzame en zo veilig mogelijke ontwikkeling van Ridderkerk.

WAT WORDT DE AANPAK?

De openbare ruimte wordt beweegvriendelijker ingericht, met aantrekkelijke en veilige routes voor wandelaars en fietsers en avontuurlijke en veilige speellocaties voor kinderen. Indien mogelijk worden die ook klimaatadaptief ingericht.

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

- Beweegvriendelijk inrichten openbare ruimte (zie ook: ontmoeting en groen-blauwe netwerk)**
- Actieplan luchtkwaliteit.**
Voor luchtkwaliteit wordt een actieplan opgesteld. Concrete maatregelen worden daarin opgenomen.
- Terugbrengen geluidsbelasting**
Er wordt voor het terugdringen van de geluidsbelasting ingezet op het aanbrengen van geluidsstil asfalt op de wegen die verantwoordelijk zijn voor het grootste aantal geluidgehinderden in Ridderkerk.
- Werken nieuwe risicobronnen**
Nieuwe risicobronnen worden in principe geweerd uit de gemeente, met uitzondering van bedrijventerreinen. Er wordt gestreefd naar het uitplaatsen van risicobronnen zoals tankstations uit de woonomgeving.
- Uitwerken omgevingswaarden, conform omgevingswet**

4.3 STERKE WIJKEN, GOED VERBONDEN:

I. ONTMOETING

WAT IS ER AAN DE HAND?

Nederland vergrijst en ook Ridderkerk volgt deze landelijke trend. Het aandeel van de bevolking ouder dan zestig jaar stijgt in Ridderkerk bovengemiddeld (CBS, 2016). Ouderen blijven zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen. De meeste ouderen ervaren hun zelfstandigheid positief maar er bestaat ook een grotere kans op vereenzaming. Meer dan voorheen zullen met name oudere mensen een beroep doen op verschillende vormen van zorg, zoals thuiszorg of verpleeghuizen, huisartsen en fysiotherapeuten.

WAT IS HET DOEL?

Een prettige groene, veilige en aantrekkelijke woonomgeving ondersteunt betrokkenheid en sociale cohesie in de buurt. Wanneer de leefomgeving een prettige verblijfplaats is, stimuleert dit spontane ontmoetingen tussen buurtbewoners. Deze zijn nodig om de sociale cohesie te laten ontstaan en te bevorderen. Dit geldt overigens voor alle bewoners van Ridderkerk, van jong tot oud. Uitgangspunt is dat bewoners zo lang mogelijk en zo goed mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en onderdeel zijn van en deel kunnen nemen aan activiteiten in de maatschappij om vereenzaming tegen te gaan. Georganiseerd ontmoeten (onder andere verenigingsleven, de wijkcentra) én ongeorganiseerd ontmoeten (kwaliteit van de openbare ruimte, horeca, supermarkten) zijn hiervoor belangrijk. Daarbij is ook een goede mix tussen vitale mensen en hulpbehoedenden en diversiteit in woonvormen van belang.

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

WAT WORDT DE AANPAK?

1. Aandacht voor kwaliteit en diversiteit: een beweegvriendelijke openbare ruimte

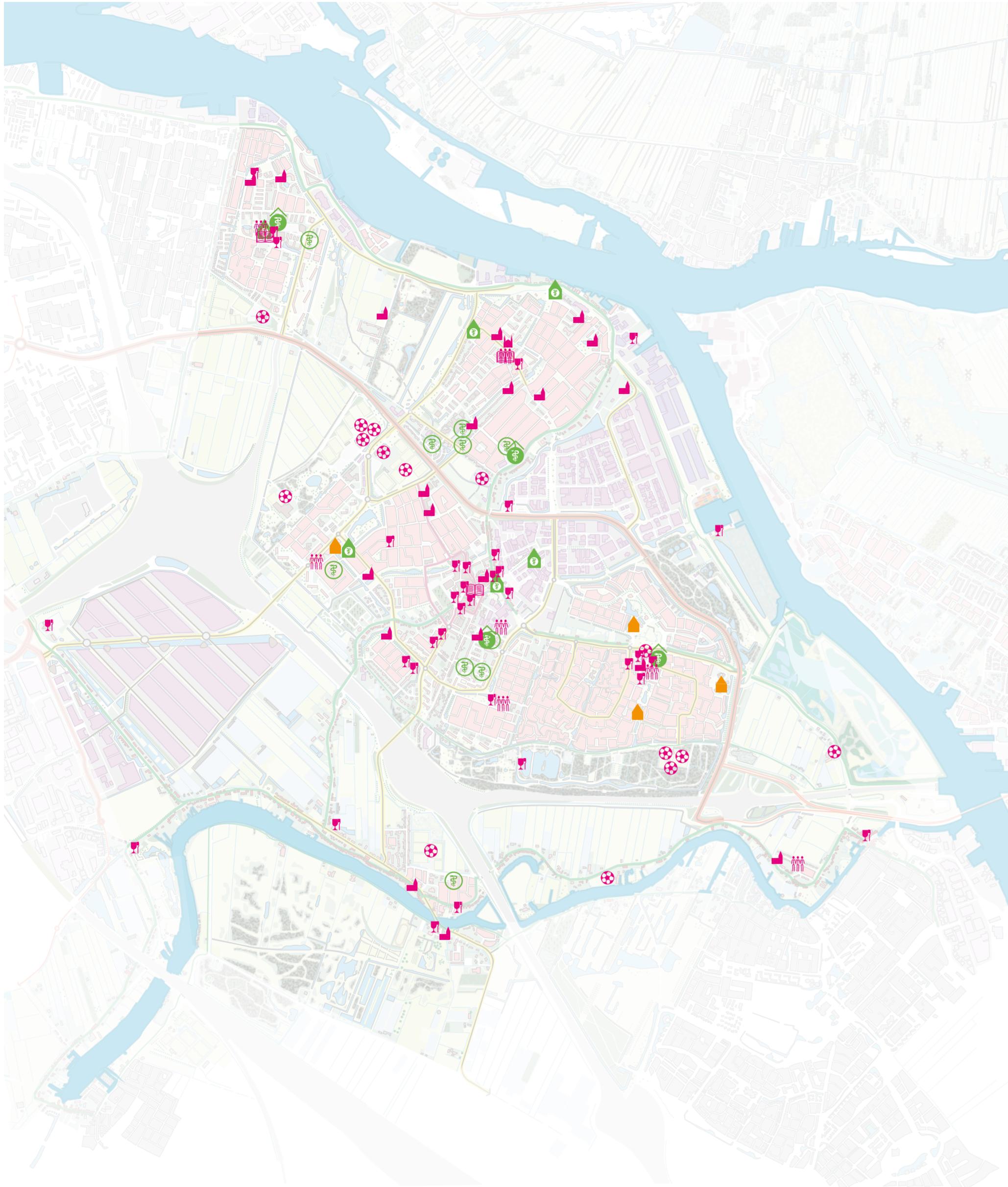
Bij het stimuleren van ouderen om langer zelfredzaam te zijn wordt snel gedacht in termen van zorg en welzijn. Onderzoek wijst uit dat zelfredzaamheid van kwetsbare groepen ook veel te maken heeft met de mate waarin ze mobiel kunnen blijven, met voorzieningen dichtbij en met sociale binding in de wijk. Winderige straten, smalle of hobbelige stoepen en dicht begroeide onoverzichtelijke plekken kunnen ouderen ervan weerhouden eropuit te gaan. Er wordt daarom ingezet op een beweegvriendelijke openbare ruimte met veilige en aangename looproutes voor rollator en kinderwagen, voor jong en oud, met voldoende bankjes en ontmoetingsplekken.

2. Stimuleren van ontmoeting

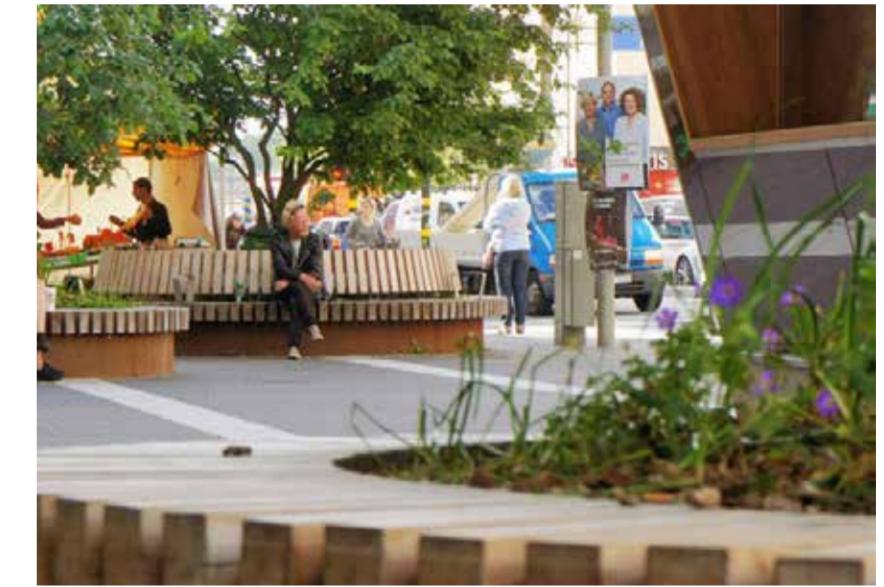
Met het organiseren van ontmoetingen wordt gepoogd eenzaamheid tegen te gaan. Hierbij is het belangrijk om aan te sluiten bij de verschillende behoeftes van ouderen. Sommige maken graag gebruik van het rijke verenigingsleven in Ridderkerk en anderen hebben juist meer behoefte aan informele ontmoetingen in de openbare ruimte of in de bibliotheek, in het gemeentehuis of in het winkelcentrum. Omdat een belangrijk deel van ontmoeting plaats vindt in de wijken, is het van belang dat hiervoor aandacht is in de wijkprogramma's.

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

1. *Aandacht voor kwaliteit en diversiteit in ontmoetingsplekken, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, voor alle leeftijdsgroepen.*
2. *Stimuleren van ontmoeting als aandachtspunt in de wijkprogramma's.*
3. *Aandacht vragen voor diversiteit aan woonvormen bij nieuwe ontwikkelingen*

Door verscheidenheid en spreiding van ontmoetingsplekken in de openbare ruimte, kunnen jong en oud elkaar ontmoeten. Of het nu een jeu-de-boules-baan is, of bankjes in het winkelcentrum. Op deze manier wordt de sociale cohesie bevorderd en geprobeerd vereenzaming tegen te gaan.

4.3 STERKE WIJKEN, GOED VERBONDEN:

II. DE FIETS CENTRAAL

WAT IS ER AAN DE HAND?

In Ridderkerk wordt in vergelijking met andere gemeenten relatief weinig gefietst (2,0 km ten opzichte van 2,9 km als landelijk gemiddelde ((Lokale aanpak veilig fietsen Ridderkerk, 2015)). Dat terwijl het fietsgebruik elders in het land nog steeds toeneemt. Oorzaken voor de groei zijn verbeteringen van de fietsvoorzieningen maar ook het feit dat de fiets goed aansluit bij grotere maatschappelijke ontwikkelingen als individualisering, verduurzaming en flexibeler mobiliteit. Daarbij worden de voordelen van fietsen, zoals een betere gezondheid, een groter bereik (met e-bike) en minder milieuvervuiling, steeds relevanter.

WAT IS HET DOEL?

Er wordt voor gepleit de fiets in Ridderkerk een grotere rol te laten spelen. Er zijn nu Ridderkerkers die wel kunnen fietsen, maar het om verschillende redenen niet doen. Zoals ook in de Mobiliteitsagenda (2016) is aangegeven willen we die belemmeringen wegnehmen zodat de fiets voor meer mensen toegankelijk en aantrekkelijk wordt. Hoe meer hoe liever, is het uitgangspunt. Om dat te bereiken is een verandering van ons denken nodig over fietsen en fietsvoorzieningen. Het gaat om de kwaliteit van de openbare ruimte. Er wordt daarom ingezet op een kwaliteitsverbetering van het fietsnetwerk: zowel technisch alsook op het gebied van de belevingswaarde.

WAT WORDT DE AANPAK?

1. Verbeteren bestaande fietspaden

Gestart wordt met maatregelen om de doorstroming en veiligheid van bestaande fietsroutes te verbeteren. Voorbeelden zijn het verbreden van belangrijke fietspaden, het vervangen van tegels door rood asfalt en de aanpak van ontbrekende schakels.

2. Nieuwe routes met betekenis

Er zijn voldoende kansen in Ridderkerk om bestaande fietspaden beter met elkaar te verbinden zodat betekenisvolle routes ontstaan. Hoe mooi zou het zijn als we uitsluitend over dijken een fietstocht kunnen maken, met de fiets heel Ridderkerk kunnen rondrijden, of zonder onderbrekingen langs de oevers van de Noord en Nieuwe Maas kunnen fietsen?

3. Betekenis aan cultuurhistorische lijnen door fietsstraten

Op straten en wegen die samenvallen met de cultuurhistorische lijnen zoals oude polderdijken en voormalige polderwegen, zou de fiets voorrang moeten hebben boven de auto. Nu is de historische betekenis vaak ondergewaardeerd ten opzichte van de verkeersfunctie of gaat deze eenvoudigweg schuil achter rijen geparkeerde auto's. Een indeling en inrichting als fietsstraat waarbij fietsers voorrang hebben boven de auto, maakt het gebruik van de fiets aantrekkelijk en geeft een veiliger gevoel.

4. Fietspaden aansluitend op omgeving (groene fietspaden)

Verplaatsen met de fiets moet leuk zijn. Hierbij speelt de aantrekkelijkheid van de omgeving een belangrijke rol. Iedereen fietst liever op een vrij liggend fietspad langs water of een weiland dan langs een drukke straat. De groene aders binnen de bebouwde kom van Ridderkerk bieden goede kansen om meer groene fietspaden te creëren

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

- Onderhoud huidige fietspaden. Aandachtspunt: verbreding en asfaltering om het comfort te vergroten.**
- Opstellen fietsplan om onderhoud, missende schakels, toevoegen van fietsvoorzieningen op de schaal van Ridderkerk en in de regio te bekijken zodat meer mensen de fiets gebruiken. Daarnaast bekijken waar fietsstraten, fietsstroken of vrijliggende fietspaden toegepast kunnen worden.**
- Toevoegen voorzieningen: fietsenstallingen en oplaadpunten voor de elektrische fiets.**

VISIE DE FIETS CENTRAAL

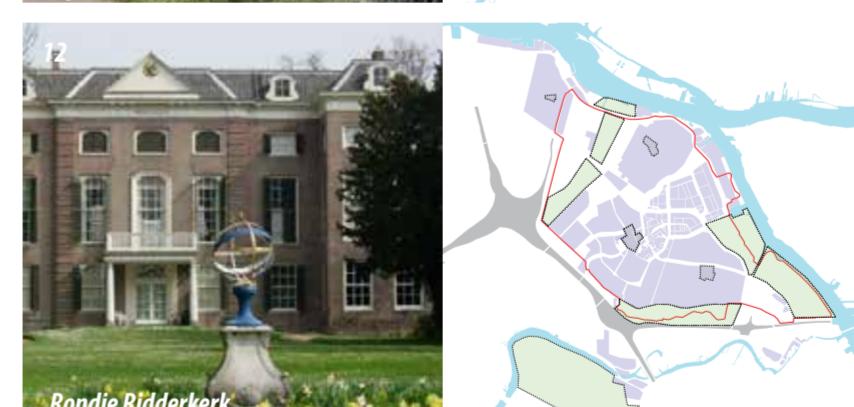
- BESTAANDE FIETSSTROKEN EN PADEN
- GROENGEBIEDEN
- WENSELIJKE FIETSVERBINDING
- WINKELCENTRA
- WENSELIJKE GROENE FIETSBELEVING
- +/- WENSELIJKE BETERE OVERSTEKBAARHEID
- +/- WENSELIJKE (FIETS) TUNNEL
- /— BESTAANDE TUNNEL / VIADUCT
- TREKPUNT
- /— WENSELIJKE CULTUURHISTORISCHE
- /— DIJK
- /— HALTE WATERBUS

Fietsstraten stimuleren de bewoners van Ridderkerk om de auto te laten staan

Beleving van de variatie aan natuur in Ridderkerk per fiets

Fietsstraten accentueren de cultuurhistorische lijnen

De straten en wegen die samenvallen met de cultuurhistorische lijnen zoals oude polderdijken en voormalige polderwegen, geven nu vaak alle ruimte aan de auto. Vaak is de historische betekenis ondergewaardeerd ten opzichte van de verkeersfunctie of gaat de betekenis eenvoudigweg schuil achter rijen geparkeerde auto's. Een indeling en inrichting als fietsstraat geeft de wegen weer de oorspronkelijke betekenis, geeft meer ruimte aan de fiets en maakt daardoor het gebruik van de fiets aantrekkelijk.

Uitwerken van groene routes in de groenblauwe structuur die Ridderkerk omringt

De aanleg van fietspaden door grote groene parken en natuurgebieden van Ridderkerk en omgeving, maakt ontdekking van deze gebieden mogelijk. Hierdoor kan iedereen de rijke variatie in natuur- en parkgebieden rondom Ridderkerk beleven: door het Waalbos, langs de Blaakwetering, door de Gorzen en de Grienden, langs de oevers van de Noord en over de Oosterparkweg.

Oeverroute

De route langs de rivieroever is heel divers door de voortdurende afwisseling van woonwijken, werklocaties, scheepswerven en groengebieden.

Dijkenroute

Vanaf de oude polderdijken is goed zicht op de polders, de huizen, de oude dorpskernen, het landschap en de rivier. Hier beleef je de panoramische vergezichten over de verstedelijkte gebieden, de rivieroever en het nog open landschap.

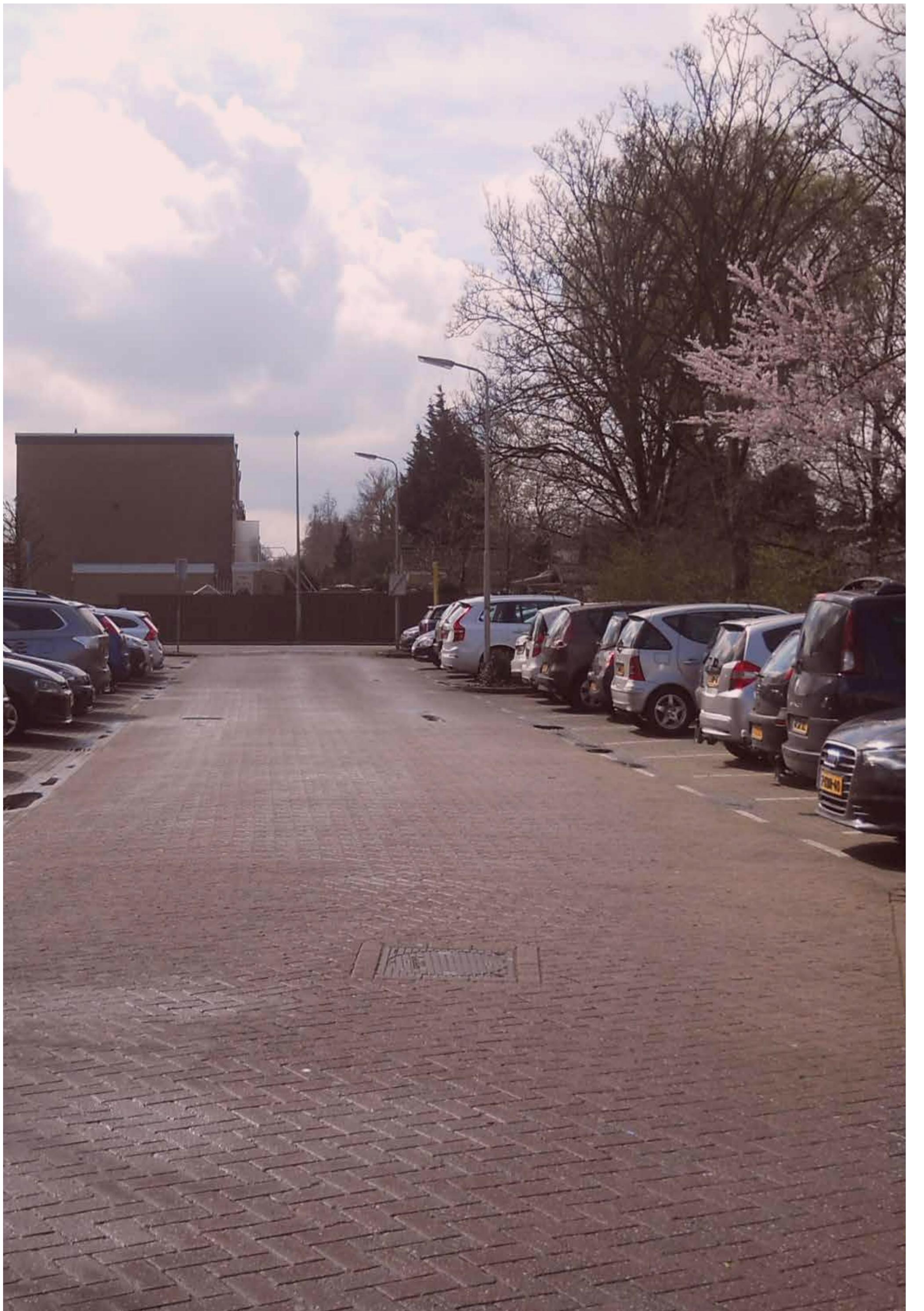
Rondje Ridderkerk

Het 'Rondje Ridderkerk' voert de fietser langs alle grote transportlijnen van Nederland; de rijkswegen en waterwegen. De tocht door de onderling zeer verschillende groengebieden die Ridderkerk omgeven maakt het tot een route vol van contrasten.

Snelfietsroutes

De snelfietsroutes zijn te beschouwen als een equivalent van de autosnelwegen die Ridderkerk omgeven. De F15 vertegenwoordigt een snelle oost-west verbinding en de F16 een noord-zuid fietsbaan. De lijnen lopen zoveel mogelijk door 'het open landschap' en het liefst zonder omwegen.

4.3 STERKE WIJKEN, GOED VERBONDEN:

III. VERKEERSSTRUCTUUR

WAT IS ER AAN DE HAND?

In het verleden is veel gesproken over het verkeer in Ridderkerk, met name over de verkeersafwikkeling rond het centrum zowel met de auto als met het openbaar vervoer. Zo zijn de afwaardering van de Rotterdamseweg, een directe ontsluiting naar het centrum vanaf de Rotterdamseweg en een afsluiting van de Sint Jorisstraat in het Verkeerscirculatieplan (2010) de revue gepasseerd. De belangstelling voor het thema verkeer is niet verrassend: een goede bereikbaarheid is een voorwaarde voor een gezonde, veerkrachtige gemeente met een sterke economie. Mobiliteit gaat over veel meer dan verkeer, wegen, openbaar vervoer en fietspaden. Het raakt aan de leefbaarheid van onze gemeente en aan de beleving van de openbare ruimte.

WAT IS HET DOEL?

Met deze visie op het verkeer komt het verschillend gebruik van de openbare ruimte beter in balans en wordt meer ruimte gegeven aan voetganger, fietser en openbaar vervoer. De automobilist is te gast in het centrum en parkeert zijn auto in een parkeergarage of op maaiveld. De verkeersstructuur rondom het centrum en in heel Ridderkerk, kan leesbaarder. Om dit te bereiken moeten onder andere de cultuurhistorische lijnen als fietsstraten in worden gericht, waarbij de auto te gast is. Op andere wegen, zoals de Koninginneweg en de Jan Luykenstraat, kan het profiel aantrekkelijker ingericht worden waarbij de automobilist geleid wordt richting het centrum. Het centrum moet beter en sneller bereikbaar zijn voor auto, fietsers, openbaar vervoer en voetgangers. Kort gezegd: meer verblijfskwaliteit in het centrum en minder ‘blik’.

WAT WORDT DE AANPAK?

1. Een ‘leesbare’ verkeersstructuur.

Ridderkerk heeft een heldere verkeersstructuur. Een cirkelvormige structuur rondom de gehele dorpskern, de zogenoemde dorpsring, verbindt het centrum direct met de Rotterdamseweg. Daarbinnen ligt de centrumring die strak rondom de centrumvoorzieningen van het dorp is getrokken (zie ook schema verkeersstructuur). Vanaf de ‘dorpsring’ voeren toegangswegen, de zogenoemde ‘inprickers’, de bezoekers naar de centrumring met parkeergarages en naar het centrum zelf waar de winkels, het historisch centrum en het gemeentehuis zich bevinden. De hiërarchie in het wegenstelsel, noodzakelijk voor de optimale werking van dit systeem, is niet altijd consequent terug te vinden in de vormgeving en inrichting van de wegen en straatprofielen.

2. Winkelcentrum en historisch centrum optimaal verbonden

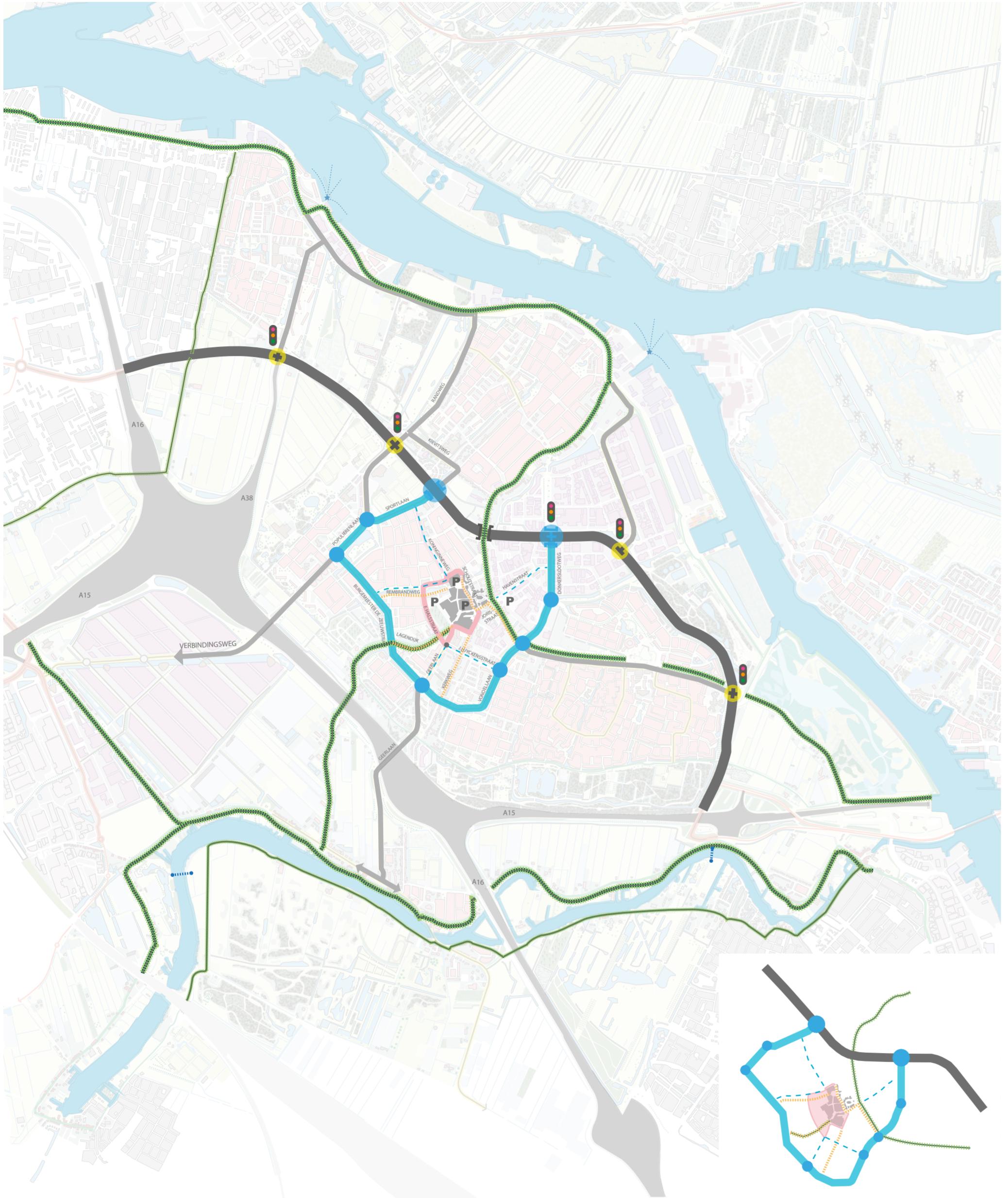
De Singelkerk is één van de parels in Ridderkerk. Nu ligt deze verscholen achter de Schoutstraat. Bovendien is de Singelkerk niet alleen onzichtbaar, maar ook niet verbonden met het huidige winkelcentrum. We gaan onderzoeken of we door het afsluiten van de Schoutstraat voor het doorgaande verkeer, met uitzondering van het hoogwaardig openbaar busvervoer, het moderne en historische centrum met elkaar kunnen verbinden en elkaar kunnen versterken. Voorwaarde hier voor is dat auto’s de garages goed moeten kunnen bereiken en verlaten. Er liggen kansen om, bij afsluiting van de Schoutstraat, deze als verblijfsgebied in te richten en te voorzien van bomen en groen, waardoor de verblijfskwaliteit aanzienlijk zal toenemen. Om het moderne centrum en het historische centrum beter met elkaar te verbinden en in elkaar over te laten lopen gaan we onderzoeken of we de St. Jorisstraat als verblijfsgebied in kunnen richten en niet langer voor doorgaand verkeer toegankelijk is. Voor het verkeersluw maken van de Schoutstraat en de St. Jorisstraat is het noodzakelijk dat de dorpsring optimaal functioneert. Een goede bewegwijzering die het bestemmingsverkeer naar het centrum over de Jan Luykenstraat, of over de andere zuidelijke toegangswegen of ‘inprickers’ stuurt, is daarvoor noodzakelijk. Ook een herinrichting van de Koninginneweg is nodig om het verkeer goed te geleiden en overlast voor omwonenden te beperken.

3. Een directe ontsluiting voor het centrum.

Gebleken is dat de hoeveelheid verkeer die vanuit het oosten het centrum wil bereiken groter is dan het aanbod vanuit het westen. In de huidige situatie is de dorpsring met een kruispunt vanuit het oosten bereikbaar (Donkerslootweg) en met twee kruisingen vanuit het westen (Populierenlaan en tunnel Sportlaan). Te overwegen is de kruising Populierenlaan als belangrijke route naar het centrum eruit te halen en bijvoorbeeld de tunnel aan de Sportlaan te vervangen door een kruising op maaiveld. Het verkeerssysteem zou daardoor niet direct veranderen maar de hoofdopzet wordt wat eenvoudiger en beter ‘leesbaar’. Het centrum is daarmee beter vindbaar en de Koninginneweg is met deze ingreep een volwaardige toegangsweg richting het centrum, aanhangend op de parkeergarage en het Koningsplein.

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

- Haalbaarheidsstudie uitvoeren naar maatregelen centrumring en dorpsring inclusief een onderzoek naar aantal en locaties van parkeerplaatsen.*
- Opstellen handboek inrichting inprickers (auto en fiets gescheiden).*
- Onderzoeken toekomst hoogwaardig openbaar busvervoer en onderliggend busnetwerk.*

VISIE VERKEERSSTRUCTUUR

- VERKEERSLICHTEN
- PARKEERTERREINEN
- DIJK
- ROTTERDAMSE WEG

- CENTRUMRING
- DORPSRING
- VERBINDINGSWEGEN
- INPRIKKERS AUTO
- INPRIKKERS FIETS EN VOETGANGERS
- HALTE WATERBUS
- WENSELIJKE BETERE OVERSTEEKBAARHEID
- TREKPONT

De 'dorpsring' moet herkenbaar zijn en worden voorzien van een duidelijke inrichting

De dorpsring is niet overall volgens eenzelfde principe ingericht. De toegangswegen of 'inprickers' die vanaf de dorpsring naar het centrum voeren, zoals de Geerlaan, de Jan Luykenstraat en de Koninginneweg, kunnen zich daardoor onvoldoende onderscheiden van de overige straten. Uitgangspunt voor de inrichting van de dorpsring is dat het wegprofiel, de vormgeving, het materiaalgebruik en de beplanting van deze verkeersstructuur voor alle wegvakken hetzelfde is. Dit geldt ook voor de inprickers, zodat deze als toegangswegen naar het centrum herkenbaar zijn en zich duidelijk onderscheiden van de woonstraten.

Centrumring voorzien van entreepleinen

De huidige toegangen tot het winkelcentrum zijn nauwelijks herkenbaar in de inrichting van de openbare ruimte en worden al helemaal niet gemarkeerd door bijvoorbeeld een bijzonder materiaal gebruik. Zo wordt het hermetische karakter van het winkelcentrum eerder benadrukt en is de toegankelijkheid minder vanzelfsprekend. Het entreeplein aan het einde van de Geerlaan is een goed voorbeeld hoe met behulp van bijzondere bestratingen de toegang tot het winkelcentrum is geaccentueerd en de overstekbaarheid is verbeterd.

Rotterdamseweg

Aanbrengen oriëntatiepunten, doorzichten door laag groeiende beschoeiing te verwijderen en op kruispunten 'openingen' in de 'groene wanden' creëren.

De Ringdijk als beeldmerk van Ridderkerk

De Ringdijk, die langs het centrum van Ridderkerk voert en vroeger de Enigendijk werd genoemd, maakt samen met de gebouwen rondom de Singelkerk deel uit van de belangrijkste cultuurhistorische en landschappelijke erfenis van Ridderkerk. De St. Jorisstraat legt de verbinding tussen het winkelcentrum en de Ringdijk. In deze smalle straat die langs de bebouwing en ringgracht van de Singelkerk loopt, heeft het autoverkeer nog alle prioriteit. Door de straat meer als een verblijfsgebied in te richten en af te sluiten voor de auto ontstaat er meer samenhang tussen het centrum en de dijk en tussen het winkelcentrum en het historisch centrum.

4.3 STERKE WIJKEN, GOED VERBONDEN:

IV. RIDDERKERK BIJ BINNENKOMST (DE ENTREES)

WAT IS ER AAN DE HAND?

Wie Ridderkerk over de Rotterdamseweg benadert, ervaart dat de toegangen tot het dorp en de dorpskernen van Bolnes en Slikkerveer erg op elkaar lijken. Het zijn functioneel ingerichte kruisingen die weinig of niets meedelen over de dorpskernen. De kruispunten zijn ook niet van elkaar te onderscheiden. Wat ontbreekt is een punt van herkenning, een oriëntatiemogelijkheid.

WAT IS HET DOEL?

Zoals de entree van een woning al iets zegt over het woonhuis en haar bewoners, zo zal ook de entree van een gemeente, dorp of centrumgebied iets meedelen over de verschillende gebieden die men betreedt. Het binnenkomen van Ridderkerk is opgebouwd uit drie treden; de binnenkomst bij de gemeentegrens, de entree via de dorpsring en de entree via de centrumring. Al deze entrees verdienen een herkenbare inrichting die gekoppeld is aan de functie van Ridderkerk van de dorpsring en van de centrumring. Om de diverse functies herkenbaar te houden is de opgave om de inrichtingskwaliteit onderling te laten verschillen, en tegelijkertijd eenheid in vormgeving van dorpsring en centrumring te behouden.

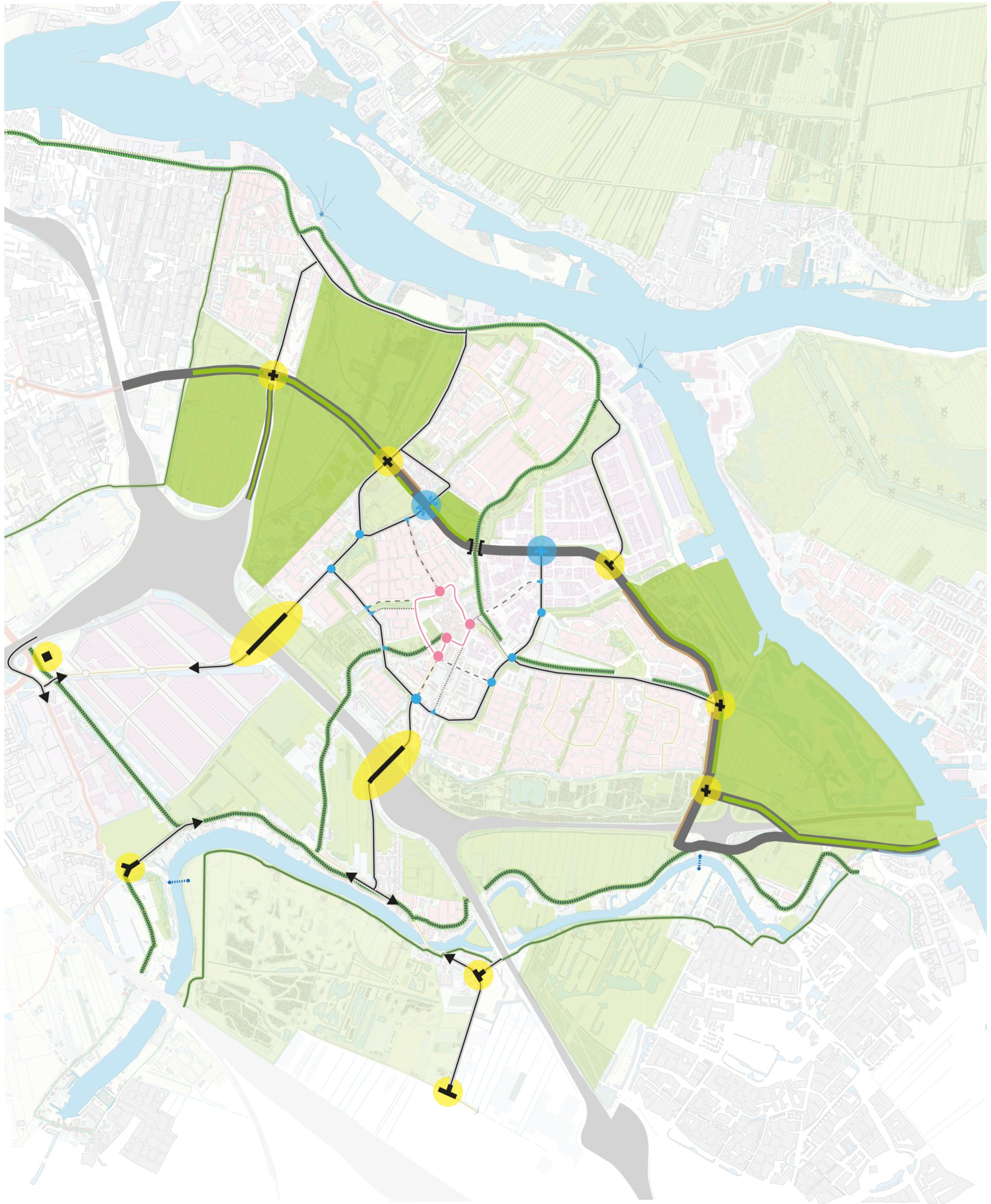
WAT WORDT DE AANPAK?

Voor alle kruispunten binnen de drie treden wordt beschreven aan welke randvoorraarden moet worden voldaan om de herkenbaarheid te vergroten. Het comfort en gebruiksgemak voor het langzaamverkeer krijgt extra aandacht; meer ruimte voor fietsers en voetgangers. De entrees van dorpsring en centrumring en de kruispunten die de verbindingen leggen met Bolnes, Slikkerveer en Drievliet krijgen mogelijk een thema of vormprincipe mee waardoor de herkenbaarheid wordt vergroot.

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

1. *Opstellen plan van aanpak diverse kruispunten en bepaling prioriteit.*
2. *Dichten opening geluidsscherf A16.*
3. *Inrichtingsvoorraarden opstellen voor kruispunten centrumring en dorpsring.*

VISIE RIDDERKERK BIJ BINNENKOMST (DE ENTREES)

TYPERENDE ENTRÉES

CENTRUMRING - PLEINEN

DIJK

ROTTERDAMSE WEG

DORPSRING- ROTONDES

DORPSRING- KRUISPUNTEN

DORPSRING- AFLAGEN

DORPSRING- TUNNEL

GROENE GELUIDSWAL

ZICHTLIJNEN

HALTE WATERBUS

TREKPONT

Typerende entrees van Ridderkerk

De wijken en voormalige dorpskernen van Ridderkerk beschikken over entrees die vrijwel geen verwijzing of relatie hebben met deze woongebieden. Herkenbare identiteiten die representatief zijn voor de wijken zoals bijvoorbeeld het dorps karakter van Slikkerveer of het met veel privé groen omgeven Drievliet, ontbreken bij de toegangen tot deze wijken.

Kruispunten Dorpsring

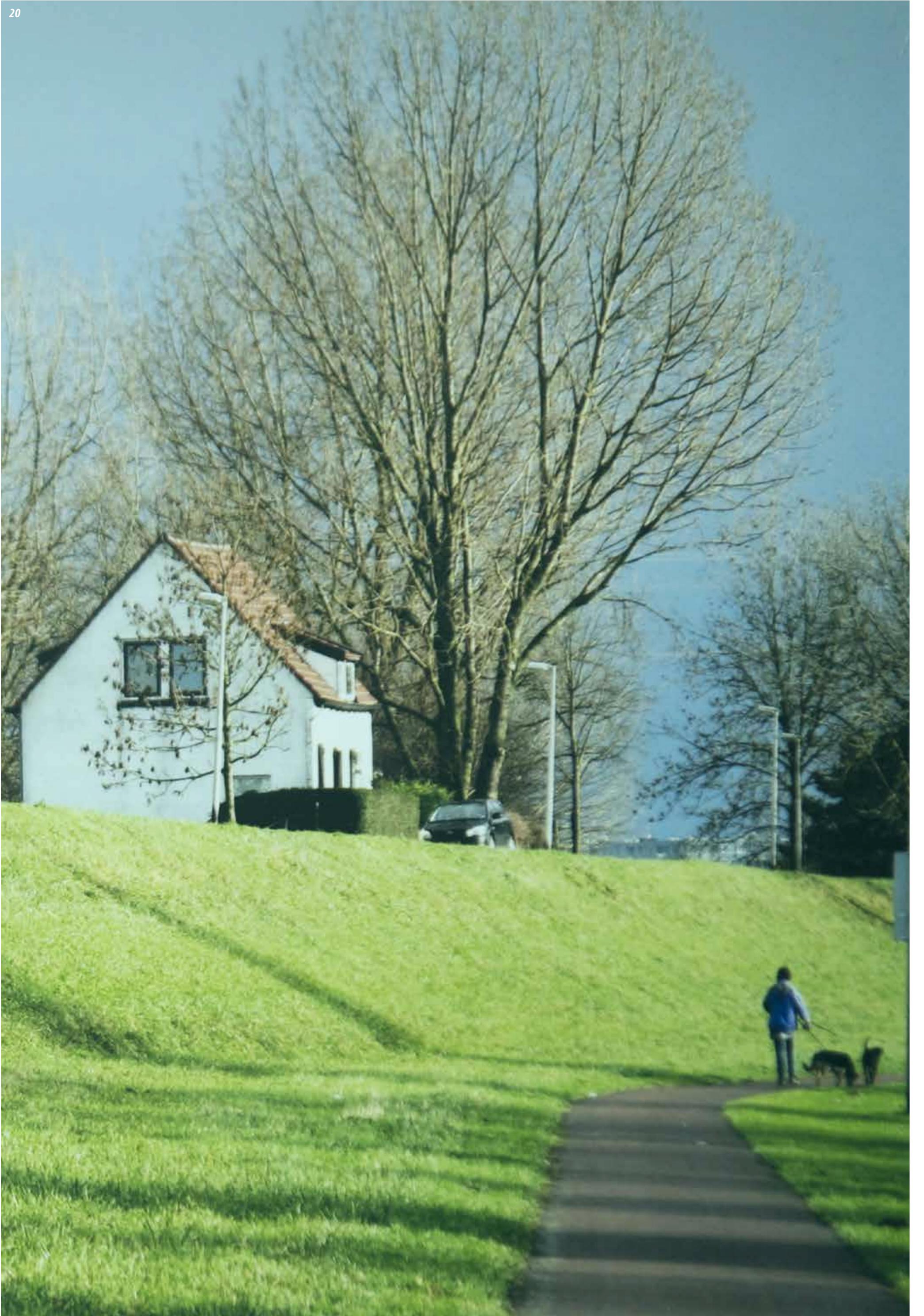
In Zundert (Noord-Brabant) zijn vier rotondes ontworpen die samen de handtekening van Vincent van Gogh vormen. Kruispunten kunnen een thematiek in de vormgeving meenemen waardoor een zekere eenheid in verscheidenheid zal ontstaan. In de vormgeving van de dorpsring ontbreekt een consequente en éénduidige inrichting waardoor de toegangswegen naar het centrum zich niet onderscheiden van de overige wegen.

Ringdijk vanaf de Rotterdamseweg zichtbaar maken

Een belangrijke cultuurhistorische lijn in Ridderkerk is de Ringdijk. De dijk kruist de Rotterdamseweg maar is vrijwel onzichtbaar door beplantingen aan beide zijden van de weg.

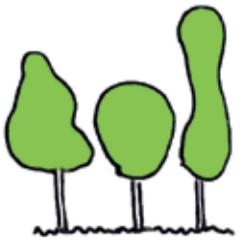
Geluidswal

Langs sommige wijken ligt een begroeide geluidswal om de achterliggende woongebieden te beschermen tegen verkeerslawaai. Voor de automobilist is het alsof men door een groene tunnel rijdt en men heeft geen besef van de wereld achter de groene schermen. Zo af en toe kunnen opgaande objecten als oriëntatiepunt dienen. Evenzo liggen de uitgestrekte groene gebieden zoals de Donckse velden, de Gorzen en de Crezéepolder min of meer verscholen achter groene schermen waardoor de mogelijkheid van uitzicht wordt ontnomen. Het aanbrengen van zichtlijnen op sommige punten, door bijvoorbeeld laag groeiende beschoeiing weg te halen, ligt hier voor de hand. De maatregelen hebben tot doel de oriëntatiemogelijkheden binnen het gebied te vergroten.

4.4 GROEN-BLAUWE OASE:

I. VERSTERKEN GROEN-BLAUWE NETWERK

WAT IS ER AAN DE HAND?

Een robuuste en vitale structuur is van groot belang voor de aantrekkelijkheid van Ridderkerk als woon- en werkgemeente. De groenstructuur van Ridderkerk bestaat uit een 'groene kraag' rondom het gehele stedelijke gebied van Ridderkerk. Op de kaart lijkt die omlijsting vrijwel gesloten maar in werkelijkheid zijn er onderbrekingen en missen er schakels om de omlijsting of 'groene kraag' van Ridderkerk ook tot een continu doorgaande groene structuur te maken. Ook binnen de wijken in Ridderkerk kunnen de groenblauwe structuren beter op elkaar worden aangesloten, toekomstbestendiger worden ingericht en intensiever worden onderhouden. Hierdoor kan een fijnmazig netwerk ontstaan binnen de wijken, die aansluit op de grotere groengebieden rondom Ridderkerk.

WAT IS HET DOEL?

Een stevige en goed onderhouden groen-blauwe structuur met veel vertakkingen in de diverse woon- en werkgebieden is noodzakelijk voor een gezonde leefomgeving. De stevige groen-blauwe structuur is een natuurlijke manier om ruimte voor de noodzaak van bijvoorbeeld waterberging te maken, te zorgen voor de absorptie van geluid en fijnstof, bescherming te bieden aan diverse levenscycli van dieren en planten én ruimte te bieden aan allerlei recreatieve diensten. Het zijn punten die direct en indirect de kwaliteit van de leefomgeving verhogen en waarde toevoegen aan het vastgoed.

Buiten het bebouwd gebied, in het buitengebied, maakt zowel landbouw als recreatie gebruik van het landschap. Door onderlinge verbanden te leggen en te verbeteren en de ruimtelijke relaties tussen de verschillende gebieden te versterken kunnen we dat robuuste en vitale groen-blauwe netwerk maken. Daarmee beschikt Ridderkerk over een buffer tegen de verstedelijgingsdruk, worden de recreatiemogelijkheden versterkt en wordt de kwaliteit van de leefomgeving verhoogd. Ook de variatie en opbouw van de gehele structuur verdient daarbij aandacht.

WAT WORDT DE AANPAK?

1. Beter benutten, verbinden en ontsluiten van de groenstructuren.

We zetten in op het verbeteren van de samenhang van de grotere groengebieden. Zo is de samenhang tussen de Gorzen en de Crezéepolder nog onvoldoende en zijn de groene verbindingen tussen het Oosterpark en het westelijk gelegen Reijerpark vaak onderbroken. Nadruk ligt ook op de verbinding tussen het Reijerpark, Bolnes-Zuid en de Donckse Velden, zodat hier een steviger en aaneengesloten groene structuur ontstaat, die aantrekkelijk is voor fietsers en wandelaars. Het is belangrijk de groen-blauwe structuur die geheel Ridderkerk omgeeft zoveel mogelijk te verknopen en aan te sluiten op de groen-blauwe aders binnen de diverse woon- en werkgebieden. Om dit te bereiken is ook intensiever onderhoud van de groengebieden nodig.

2. Differentiatie aanbrengen in groengebieden

Om de aantrekkelijkheid en biodiversiteit van de groengebieden en de kwaliteit van de totale structuur te vergroten, is er nadrukkelijk aandacht voor het aanbrengen van meer variaties in de inrichting en de programmatische opzet van de verschillende groengebieden. Rekening houdend met het huidige gebruik van de verschillende gebieden zijn de volgende thema's benoemd: de Donckse Velden, Bolnes-Zuid, de Crezéepolder, als 'natuur', de Grienden en de Gorzen als 'natuurpark', het Reijerpark als 'sportpark', het Oosterpark als 'familiepark' en het Waalbos als een 'actief natuurpark'.

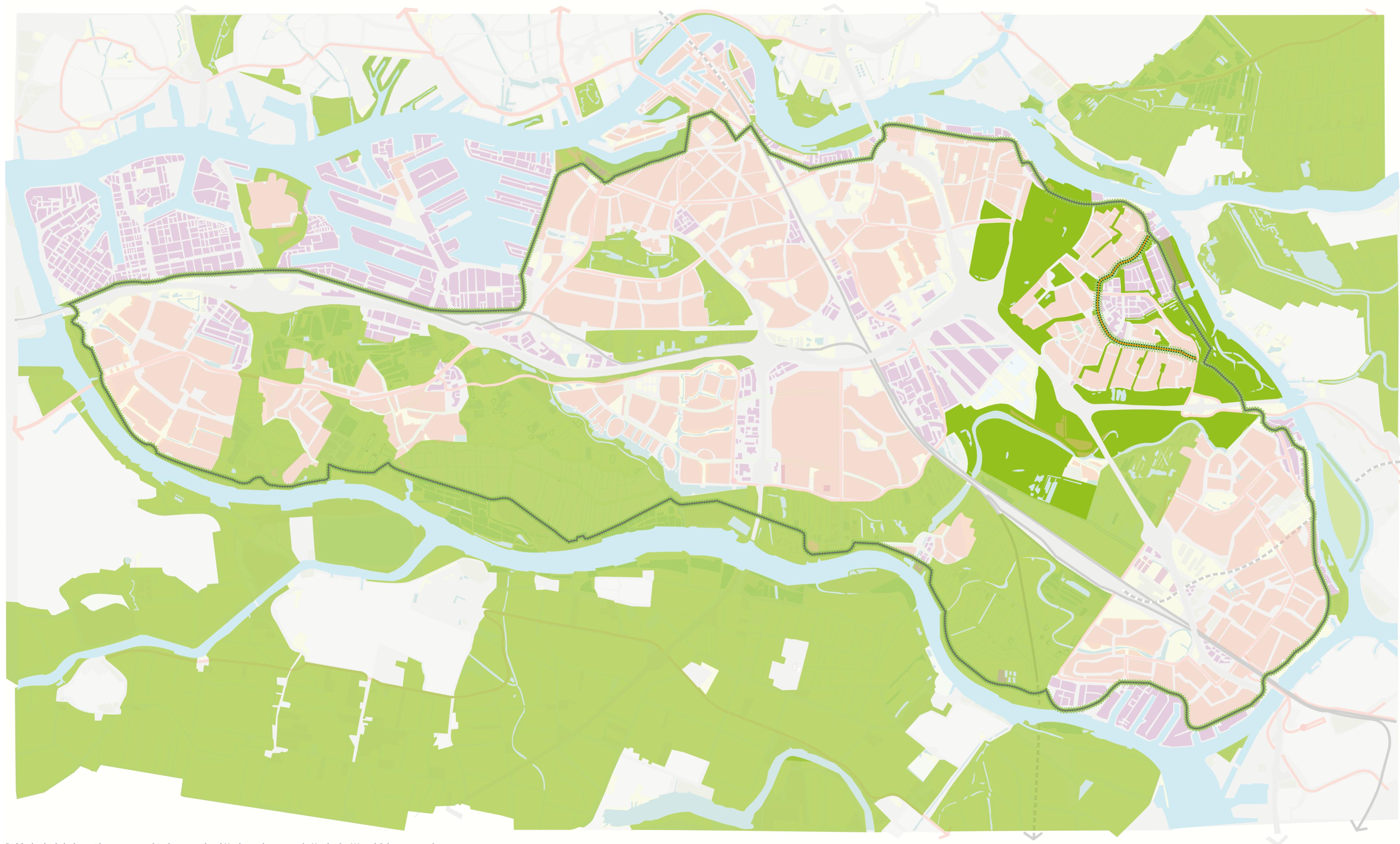
3. Balans in buitengebied

In het buitengebied is het doel een balans tussen landbouw, het agrarische karakter, natuur en recreatie. Uitgangspunt hierbij is het versterken van het open polderlandschap.

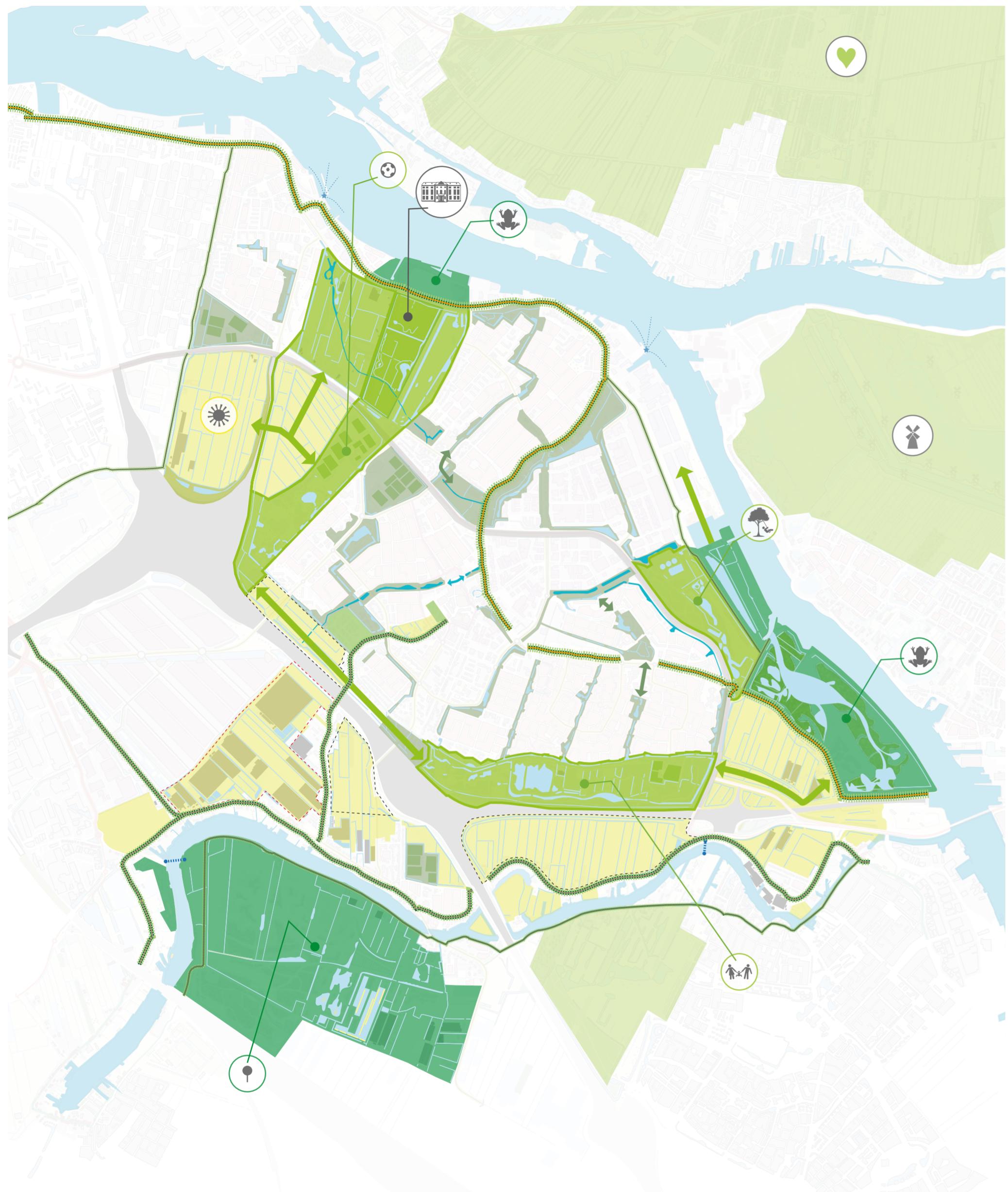
WAT BETEKENT DAT CONCREET?

1. *Uitwerken differentiatie en visie op groengebieden om onder andere de biodiversiteit te vergroten.*
2. *Onderzoek naar verbindingen groen-blauwe gebieden, zowel voor fietsers als voor wandelaars.*
3. *Bouwstenen opstellen voor ontwikkeling van groene aders, om onder andere de biodiversiteit te vergroten.*
4. *Getijdenpark en ontwikkeling voorterrein Het Huys ten Donck.*
5. *Continueren ruimte voor ruimte opgave.*

Ridderkerk als belangrijke groene verbinding op eiland IJselmonde tussen de Hoeksche Waard & het groene hart

VISIE HET GROEN-BLAUWE NETWERK

- PARK
- NATUURGEBIED
- GROENE ADERS
- LANDBOUW
- BEGRAAFPLAATS

- VERBINDEN GROEN/BLAUWSTRUCTUUR
- UITPLAATSEN & CONCENTREREN GLASTUINBOUW
- ★ HALTE WATERBUS & TREKPUNT
- ZONNEPANELENWEIDE
- DONCKSE LANDGOED
- FAMILIEPARK
- SPORTPARK
- NATUURPARK
- GETIJDENNATUUR
- WAALBOS

Familiepark

Een park dat voldoende gelegenheid biedt voor familievermaak. De aanwezigheid van zonneweiden, picknicktafels en banken, een uitspanning, speelvelden en een kinderboerderij zijn daarin onmisbaar.

Sportpark

Het sportpark is een parkomgeving waarbij de voorzieningen om de georganiseerde buitensport te kunnen beoefenen overheersend zijn: met clubgebouwen, kunstgrasvelden, tennisbanen, een manege en bijvoorbeeld hardlooproutes. Delen van het park kunnen ook ingericht zijn als familiepark, met banken, picknicktafels en een speelveld bijvoorbeeld.

Landgoed Huys ten Donck

Het landgoed Het Huys ten Donck is één van de parels van Ridderkerk, een belangrijk ensemble in de geschiedenis én voor de toekomst. Behoud van de gebouwen en van het bijbehorende land is niet vanzelfsprekend. Het is belangrijk om in te zetten op het onderhoud en de ontwikkeling van het landgoed als geheel, waarbij ook beperkt en op verantwoorde wijze sprake kan zijn van nieuwe functies en bebouwing, om die bijzondere parel te behouden. Dat vraagt inzet van alle betrokken partijen, van de Stichting Het Huys ten Donck, de gemeente, de maatschappij en andere mede-overheden zoals het Rijk.

Natuurpark de Gorzen en de Grienden

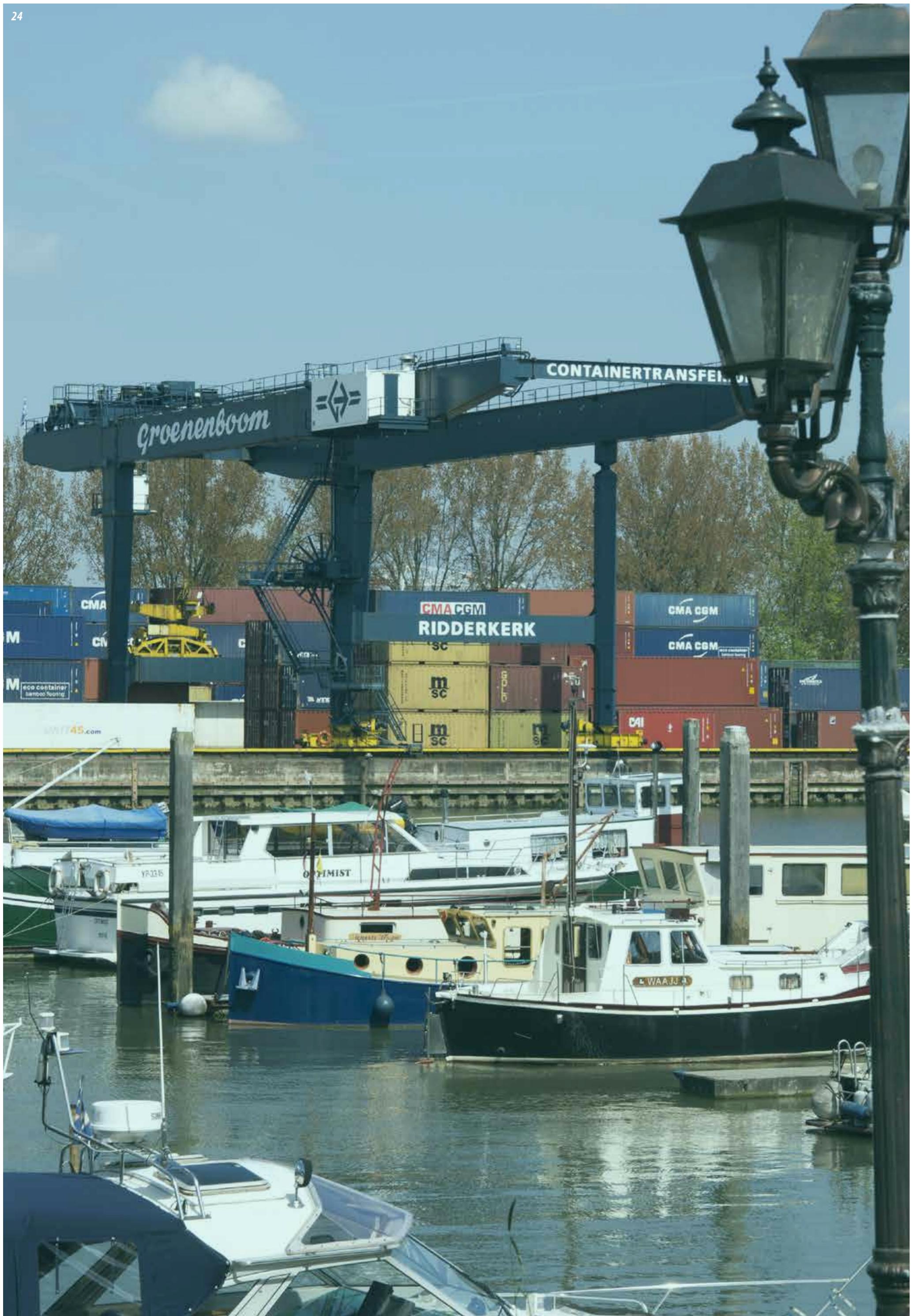
In een 'natuurpark' staat het beleven van avontuur voorop. Boomklimmen, mountainbiken, boogschieten of het organiseren van ontdekkingstochten of spellen vergroten het gebruik van deze natuurgebieden. De Gorzen en de Grienden zijn uitstekende gebieden waar deze activiteiten, extensief, plaats kunnen vinden.

Crezéepolder

In een getijdenpark als de Crezéepolder krijgt de rivier vrij spel. Het land valt beurtelings droog of ligt onder water. Als gevolg daarvan ontstaan nieuwe natuurwaarden en neemt de biodiversiteit toe. Zo is in de Crezéepolder een grote voedselrijdom ontstaan die aantrekkelijk is voor vogels en andere diersoorten. Om van deze nieuwe natuurwaarden te kunnen genieten dient het gebied voor wandelaars en fietsers beter bereikbaar te worden.

Waalbos

Op de voormalige weilanden tussen Langweg en Waalweg wordt het Waalbos aangelegd, een groot 'beleefbaar natuurpark' van ruim 185 hectare waarin diverse natuurlijke kwaliteiten worden aangeboden. Behalve bossen met wandelpaden bestaat het Waalbos uit een bezoekerscentrum, waterpartijen met natuurvriendelijke oevers, een natuurijsbaan en een paar natuurlijke speelplaatsen.

4.4 GROEN-BLAUWE OASE

II. DE HERONTDEKKING VAN HET WATERFRONT: PARELS AAN DE RIVIER

WAT IS ER AAN DE HAND?

Overs langs het water bieden kansen voor recreatieve mogelijkheden. Daar kan je immers genieten van een prachtig uitzicht en van de dynamiek op het water. Ridderkerk heeft vanaf het water gezien twee heel verschillende gezichten. Langs de oevers van de Nieuwe Maas en de Noord zie je in enkele gevallen nog de overblijfselen van de scheepsbouwindustrie. De oevers van de Waal boden van oudsher ruimte aan de landbouw (vlas) en de kleinschalige fruitteelt. Beide oevers zijn lang niet altijd toegankelijk. De oevers van de Noord en Nieuwe Maas zijn in enkele gevallen bezet door niet-watergebonden bedrijven die een recreatief gebruik verhinderen. Langs de Waal is veel bebouwing te vinden, waardoor de rivier vanaf het land verscholen ligt achter die bebouwing.

WAT IS HET DOEL?

De oevers worden meer toegankelijk en ingericht voor meer recreatief gebruik, voor wandelaars en fietsers. Langs de rivier vormt zich een kralensnoer met veel verschillende kleuren kralen: recreatie, groen, wonen en watergebonden bedrijvigheid. Bedrijven die niet-watergebonden zijn kunnen, wanneer zij aan verplaatsing toe zijn, plaats maken voor groen, wonen en recreatie. Langs de Waal worden de doorzichten en open plaatsen langs het water beschermd en vrijgehouden van bebouwing.

WAT WORDT DE AANPAK?

Als kansen zich voordoen om locaties langs het water te transformeren naar recreatieve gebieden, groen en / of woningbouw in een groene omgeving, benutten we deze mogelijkheden. Daarbij houden we continu de afweging tussen de veiligheid op het water (met name het drierivierenpunt) en de ontwikkelingen langs de oever, in het oog.

Met een inspiratielidocument willen we laten zien welke kansen transformatie biedt. Op korte termijn zijn er kansen nabij Huys ten Donck en de Schans.

1. De Schans

Bij de Schans zijn kansen voor het beleefbaar maken van de rivier en het toevoegen van recreatieve waarde (waaronder horeca), in combinatie met woningbouw ontwikkelingen

2. Oude haven en getijdenpark Het Huys ten Donck

Bij Het Huys ten Donck zal de oude haven in ere worden hersteld en liggen er mogelijkheden voor de aanleg van een getijdenpark en de ontwikkeling van het voorterrein. Hiermee wordt de rivier onderdeel van het landschap.

3. De jachthaven

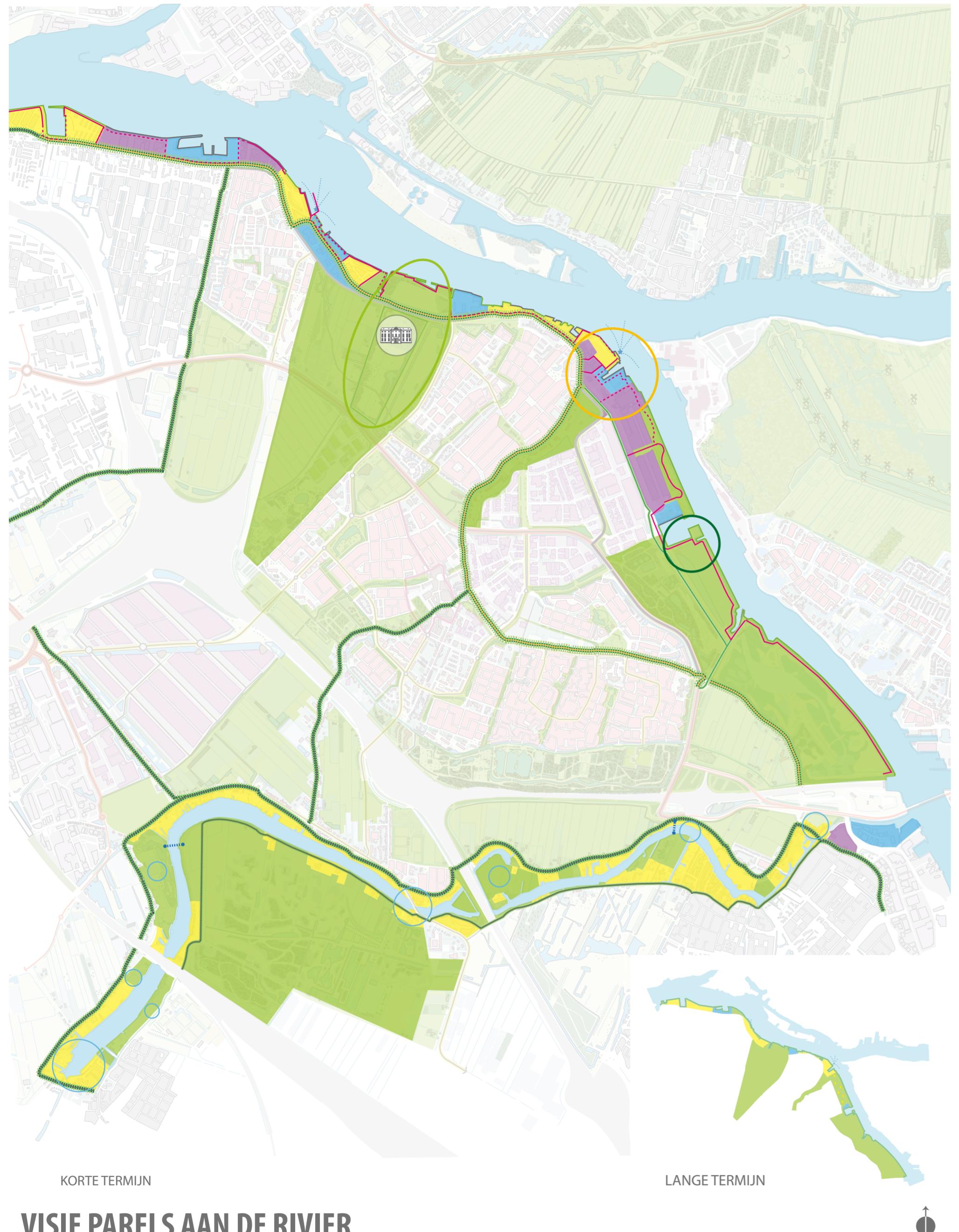
Bij de jachthaven zijn er kansen om verbindingen naar de Gorzen, de Grienden en de Crezéepolder te creëren waardoor het gebied bij de jachthaven als toegangspoort voor de groengebieden langs het water kan functioneren. Als kansen zich voordoen kan het gebied ten noorden van de jachthaven, waarin niet-watergebonden bedrijvigheid is gehuisvest, op langere termijn worden getransformeerd naar een gemengd gebied van recreatie en wonen. De jachthaven is dan een belangrijke schakel tussen de diverse recreatieve groengebieden.

4. Uitvoering Waalvisie

In het uitvoeringsprogramma van de Waalvisie zijn acht sleutelplekken aangewezen, waardoor de aantrekkelijke kwaliteiten van de Waaloever worden beschermd en benut.

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

1. *Inspiratielidocument maken voor transformatiegebieden rivieroever.*
2. *Transformatieopgaven rivieroever.*
3. *Het Huys ten Donck: oude haven en getijdenpark.*
4. *Doorontwikkelen transformatie gebied De Schans.*
5. *Onderzoeken mogelijkheden rondom gebied bij de jachthaven.*
6. *Uitvoering Waalvisie.*

VISIE PARELS AAN DE RIVIER

WATERTOEGANKELIJKHEID

GEWENSTE WATERTOEGANKELIJKHEID

NATUURLIJKE & HARDE KADE

DIJK

GROENSTRUCTUUR

WATERGEBONDEN INDUSTRIE

NIET WATERGEBONDEN INDUSTRIE

WONINGEN

HAVEN DE SCHANS

DONCKSE GETIJDENPARK

JACHTHAVEN

TREKPONT EN SLEUTELPLEKKEN WAAL

Het Donckse getijdenpark brengt meer biodiversiteit in de regio

Het woongebied bij Haven de Schans profiteert van het zicht op het drierivierenpunt

De Jachthaven biedt komst voor uitspanning temidden van de natuurgebieden

Groen woonmilieu langs de rivieroever

Recreatieve belevening van de rivier kan via vlonders en bijzondere kades.

Donckse getijdenpark

Voor het gebied direct ten noorden van het Landgoed Het Huys ten Donck is een getijdenpark ontworpen, dat samen met de ontwikkeling van het voorterrein, een nieuwe, aantrekkelijke en natuurlijke inrichting van de rivieroever beoogt. Hierbij wordt de getijdewerking van de rivier weer zichtbaar en nemen de natuurwaarden toe. Met het getijdenpark wordt ook ingezet op het verbeteren van de relatie met het landgoed.

De Schans

De Schans ligt op een kruispunt van waterwegen, waar de Lek, de Nieuwe Maas en de Noord samenkomen. Voorbijvarende schepen en de bedrijvigheid langs het water geven het landschap een zekere dynamiek. In het gebied rondom de Schans vindt al transformatie plaats naar woningbouw en recreatie, zoals het restaurant bij de halte van de waterbus. Als de kansen zich voordoen en de niet-watergebonden bedrijvigheid verhuist, kan ingezet worden op een groene en natuurlijke inrichting die recreatief aantrekkelijk is en waarin ook voldoende ruimte is voor het realiseren van woningen in het groen, langs de rivier.

De jachthaven

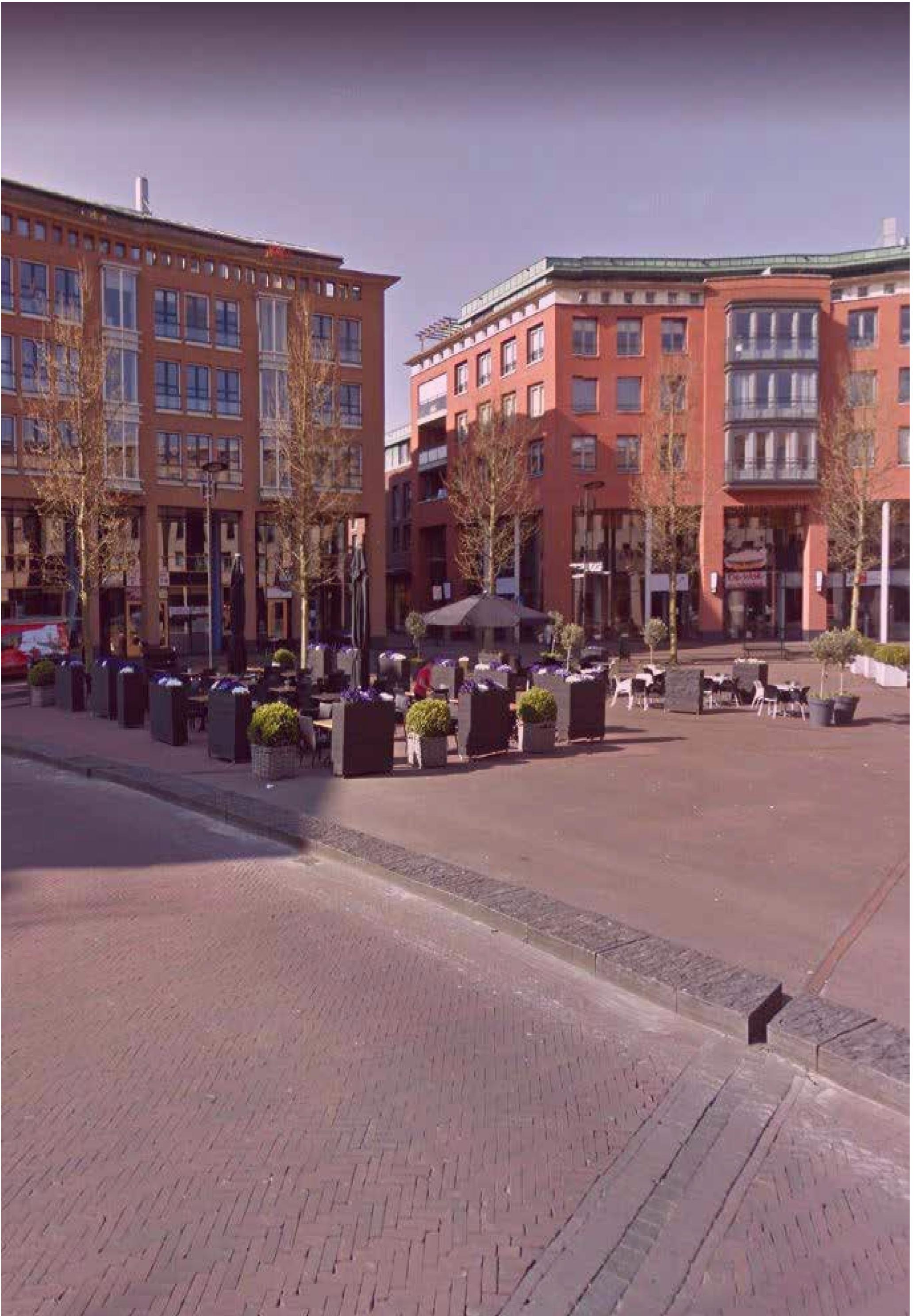
De jachthaven ligt nu nog tussen een container overslag bedrijf en terreinen die voor de pleziervaart zijn ingericht. Er is ook een uitspanning aan het water te vinden. Al met al is de ambiance van deze potentiële 'marina' nog weinig tot wasdom gekomen en zijn er veel kansen om de inrichtingskwaliteit te verhogen. De omgevingskwaliteit van een jachthaven maakt het ook aantrekkelijk om de naastgelegen natuurgebieden te bezoeken.

Verkleuring naar woonbestemming langs de rivieroever

Op de wat langere termijn, als de niet-watergebonden bedrijvigheid langs de Noord verhuist, zijn hier kansen om dit gebied te transformeren. Een groen ingericht recreatiegebied aansluitend op de landschappelijke inrichting van de Gorzen, de Grienden en de Crezéepolder biedt een prachtige setting voor een groen woonmilieu. Bezoekers hebben de mogelijkheid een recreatieve route te fietsen en wandelen vanaf de Schans tot en met de Crezéepolder langs een gevarieerd ingerichte rivieroever.

Wateropgankelijkheid & rivierovers

Het is niet alleen van belang de oevers bereikbaar te maken, maar ze ook recreatief aantrekkelijk in te richten. Door gebruik te maken van voorzieningen als steiger, vlonders of bijzondere kades wordt een recreatief gebruik langs het water comfortabel en vanzelfsprekend. Bijgaande voorbeelden tonen interessante en fraai vormgegeven oevers.

4.5 KLOPPEND HART

I. HET WINKELCENTRUM

WAT IS ER AAN DE HAND?

De winkelcentra in Nederland hebben het moeilijk, het centrum van Ridderkerk is daarop geen uitzondering. Met een toenemende verkoop via internet, neemt leegstand in de centra in Nederland toe. Een aantrekkelijk centrum, aangenaam om te verblijven en voor iedereen makkelijk bereikbaar is een eerste voorwaarde om de economische levensvatbaarheid van deze belangrijke winkelvoorziening te verzekeren. Het winkelcentrumgebied in het hart van Ridderkerk is naar ‘binnen gericht’ en keert zich af van de omgeving. De relaties met de omgeving zijn beperkt aanwezig en niet bijzonder aantrekkelijk. Het gehele centrum van Ridderkerk heeft verdere impulsen nodig om ook in de toekomst economisch vitaal en aantrekkelijk te blijven.

WAT IS HET DOEL?

Een levendig, toegankelijk en aantrekkelijk centrumgebied voor alle inwoners van Ridderkerk en daarbuiten. Het centrum van Ridderkerk is een combinatie van gebieden uit verschillende historische perioden. Met een aantrekkelijke vormgeving en inrichting van het openbaar gebied kan samenhang tussen de gebieden worden aangebracht. Daar liggen de mogelijkheden om het centrumgebied tot een aangenaam en overzichtelijk geheel te maken.

WAT WORDT DE AANPAK?

Omdat we te maken hebben met verschillende gebieden die samen het centrum vormen, is de opgave om met de inrichting van het openbaar gebied de samenhang en de toegankelijkheid te versterken. Dat kan worden gerealiseerd door:

1. Toepassen van een consequente inrichting voor de dorpsring, de centrumring en de verschillende toegangswegen (inprickers) (zie ook de opgave Verkeer). Hierdoor komt alles samen bij de toegangspleinen van het winkelcentrum.

2. Vormgeven toegangspleinen winkelcentrum.

De openbare ruimte van de pleinen die als toegang dienen tot het winkelcentrum worden aantrekkelijker en groener ingericht: het marktplein bij de Rembrandtweg en het Sint Jorisplein.

3. Verblijfskwaliteit op centrumring

De centrumring waarin ook de Schoutstraat is opgenomen wordt voorzien van een bomenbeplanting. De verblijfskwaliteit voor bezoekers en voor het langzaamverkeer staat voorop.

4. Transparante gevels

De gevels aan de buitenzijde van het winkelcentrum krijgen een meer transparante opzet. Het toelaten van winkelfuncties, etalages, ingangspartijen, etcetera moet mogelijk worden.

5. Afsluiten doorgaand verkeer

De Schoutstraat en Jorisstraat hebben niet langer een doorgaande functie voor het autoverkeer (hoogwaardig openbaar busvervoer uitgezonderd). De in- en uitgangen van de parkeergarages blijven goed bereikbaar.

6. Blaak zichtbaar en beleefbaar maken.

De Blaak, een historische waterloop die nu onder het Koningsplein doorloopt, wordt beleefbaar door hiervoor aandacht te besteden op het Koningsplein. Hierdoor komt er meer belevening op het Koningsplein en is aandacht voor de historie van Ridderkerk.

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

1. *Uitwerking inrichtingsprincipes dorpsring, centrumring en toegangswegen (inprickers).*
2. *Herontwikkeling marktplein bij Rembrandtweg en Sint Jorisplein.*
3. *Ontwikkelstrategie bepalen gevels winkelcentrum.*
4. *Verkeersmaatregelen Schoutstraat en Jorisstraat.*
5. *Blaak beleefbaar maken op Koningsplein.*

VISIE HET WINKELCENTRUM

- DIJK
 - CENTRUMRING MET ENTRÉES
 - CULTUURHISTORISCHE WATERGANG
 - DORPSRING
 - CENTRUM- HERKENNINGSPUNT
 - BEGRENZING BEGRAAFPLAATS
 - INPRIKKERS
 - TRANSFORMATIE VAN ACHTERKANTEN
 - VERBINDING HISTORISCH CENTRUM
 - FIETSTRATEN
 - CONTINUERING VAN HISTORISCH LINT
 - WINKELCENTRUM PLEINEN
 - PCHOOPTSTRAAT + OMGEVING

A photograph showing a massive vertical garden (green wall) covering the side of a building. The wall is densely packed with green plants and trees, creating a textured, almost stone-like appearance. A small, dark-framed window is visible at the bottom center of the wall, partially obscured by the greenery.

A photograph of a cemetery boundary. The fence consists of vertical panels that are nearly transparent, allowing a clear view through them. The fence is set against a backdrop of large, mature trees and some lower-lying shrubs. In the distance, a residential building with a red brick facade and a white roof is visible through the foliage.

Herkenningspunt om het begin van een inprikker naar het winkelcentrum aan te geven.

Op sommige kruispunten van de ‘dorpsring’ staan herkenningspunten die een toegang tot het (winkel)centrum aanduiden, zoals bijvoorbeeld een monumentale boom aan het begin van de Koninginneweg. Dergelijke ‘landmarks’ zijn bedoeld om de dorpsring te markeren en ervoor te zorgen dat de omgeving bezoekers op natuurlijke wijze richting het centrum leidt.

Transformatie van achterkanten

Een groot deel van het winkelcentrum heeft de opzet van een overdekt winkelcentrum waardoor de randen van het winkelcentrum naar de omgeving zeer gesloten zijn. Ook de winkelstraten die een meer open karakter hebben, zijn aan de achterkant zeer gesloten. Als kansen zich voordoen kunnen de gesloten randen door functieveranderingen in de toekomst transparanter worden. Door etalages toe te voegen of woningbouw toe te staan en de winkels meer 'naar buiten te richten' is het mogelijk het winkelcentrum beter aan te laten sluiten op de omgeving waardoor centrum en omgeving één geheel vormen.

Continueren van historische linten

De historische lintbebouwing die op veel plaatsen in Ridderkerk nog prominent aanwezig is, wordt in enkele gevallen onderbroken door gebouwen die in omvang en schaal niet passen bij de typologie van de oorspronkelijke bebouwing. Om deze oorspronkelijke bebouwingslinten te herstellen of te behouden is het van belang bij nieuwbouw of renovatie alleen bebouwingstypen te hanteren die passen bij historische lintbebouwing en aansluit op de bestaande bebouwing.

P.C. Hooftstraat en omgeving

In dit gebied, gelegen tussen het winkelcentrum en de historische kern, zijn al diverse maatschappelijke voorzieningen aanwezig. Door dit gebied beter te verbinden met het centrum, een mix te laten ontstaan van functies zoals sport, zorg, onderwijs en wonen én door de openbare ruimte meer in te richten voor langzaam verkeer en ontmoeting, ontstaat meer verblijfskwaliteit.

Cultuurhistorie verrijkt de inrichting van het openbaar gebied

- De Blaak loopt vanaf de Rijksstraatweg bij 't Zwaantje naar de Ringdijk en had met een sluis een afwatering op de buitendijks gelegen gronden. Langs de Rembrandtweg is het een langgerekt stadspark dat tot aan het winkelcentrum doorloopt. Achter het Koningsplein loopt het water door tot de Ringdijk. Een kunstwerk of markering over het Koningsplein, passend bij de inrichtingskwaliteit aldaar, accentueert de historische waterloop en betekenis en verrijkt de inrichting van het plein.

Een ontwerpthema bij de inrichting van het openbaar gebied, bijvoorbeeld water, groen of verlichting, kan een subtile samenhang aanbrengen tussen geheel verschillende gebieden.

4.5 KLOPPEND HART

II. DONKERSLOOT

WAT IS ER AAN DE HAND?

Ridderkerk heeft binnen haar grondgebied een aantal bedrijventerreinen: Cornelisland, Nieuw-Reijerwaard, Verenambacht en Donkersloot. Cornelisland bevindt zich nog in de ontwikkelingsfase; op de uitgegeven terreinen vinden tal van bouwactiviteiten plaats. Het gehele terrein wordt ontwikkeld als een gemengd bedrijventerrein waarop diverse bedrijfsactiviteiten kunnen plaatsvinden. De komende jaren wordt bedrijventerrein Nieuw-Reijerwaard verder uitgegeven. Het terrein richt zich exclusief op versterking van het bestaande agro vers foodcluster op Verenambacht en Barendrecht-Oost. Nieuw-Reijerwaard moet bij uitstek een innovatief en duurzaam bedrijventerrein worden. Donkersloot ligt in het hart van Ridderkerk en is het oudste bedrijventerrein; reden waarom dat gebied extra aandacht krijgt.

Midden in het gemeentelijke gebied van Ridderkerk ligt Donkersloot, een zeer groot bedrijventerrein en van groot belang voor de economie. Het bedrijventerrein Donkersloot, ruim 90 ha groot, strekt zich uit vanaf het centrumgebied van Ridderkerk tot aan de rivieroever langs de Noord. Voor een goed functioneren van een omvangrijk bedrijventerrein als Donkersloot is een goede werkomgevingskwaliteit van economisch belang. Daarbij is in de gebieden nabij het centrum sprake van verschillende transformaties en worden ook andere functies aangetroffen dan alleen bedrijven. Door de Rotterdamseweg (1985), aangelegd voor de afwikkeling van Donkersloot, is het gebied in tweeën opgedeeld. Voor Donkersloot geldt dat het gebied nu als apart gebied wordt beschouwd, terwijl het een belangrijk deel is van Ridderkerk, zowel economisch als in de verbinding met de rivier.

WAT IS HET DOEL?

Donkersloot is onderdeel van het kloppend hart van Ridderkerk. Doel is om het gebied aantrekkelijker in te richten en beter te verbinden met omliggende wijken. Zo kan Donkersloot een bedrijvig gebied worden dat dichtbij het centrum, wanneer de kansen en mogelijkheden zich voordoen, een meer gemengd gebied kan worden met wonen. De overige gebieden van Donkersloot zijn omgeven door een stevige groene zone, goed verbonden met de groene structuur die heel Ridderkerk doordert. Deze groen-blauwe structuur biedt een goede omgevingskwaliteit voor werknemers maar ook voor bewoners en dient waar mogelijk te worden versterkt. Een drietal groen-blauw ingerichte straten verzorgt de verdere geleiding. Niet-watergebonden bedrijvigheid langs de rivieroever kan, indien kansen zich voordoen als bedrijven verhuizen, plaats maken voor recreatie, groen en woningbouw.

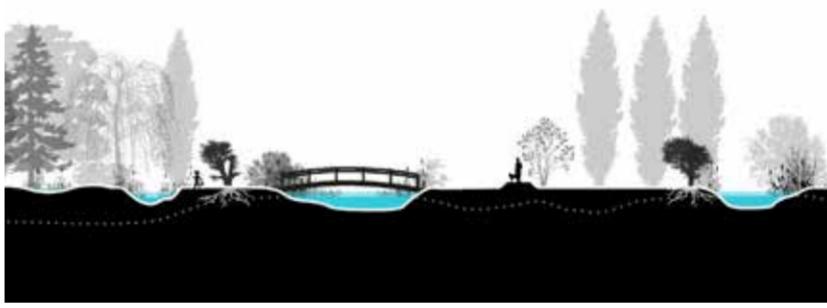
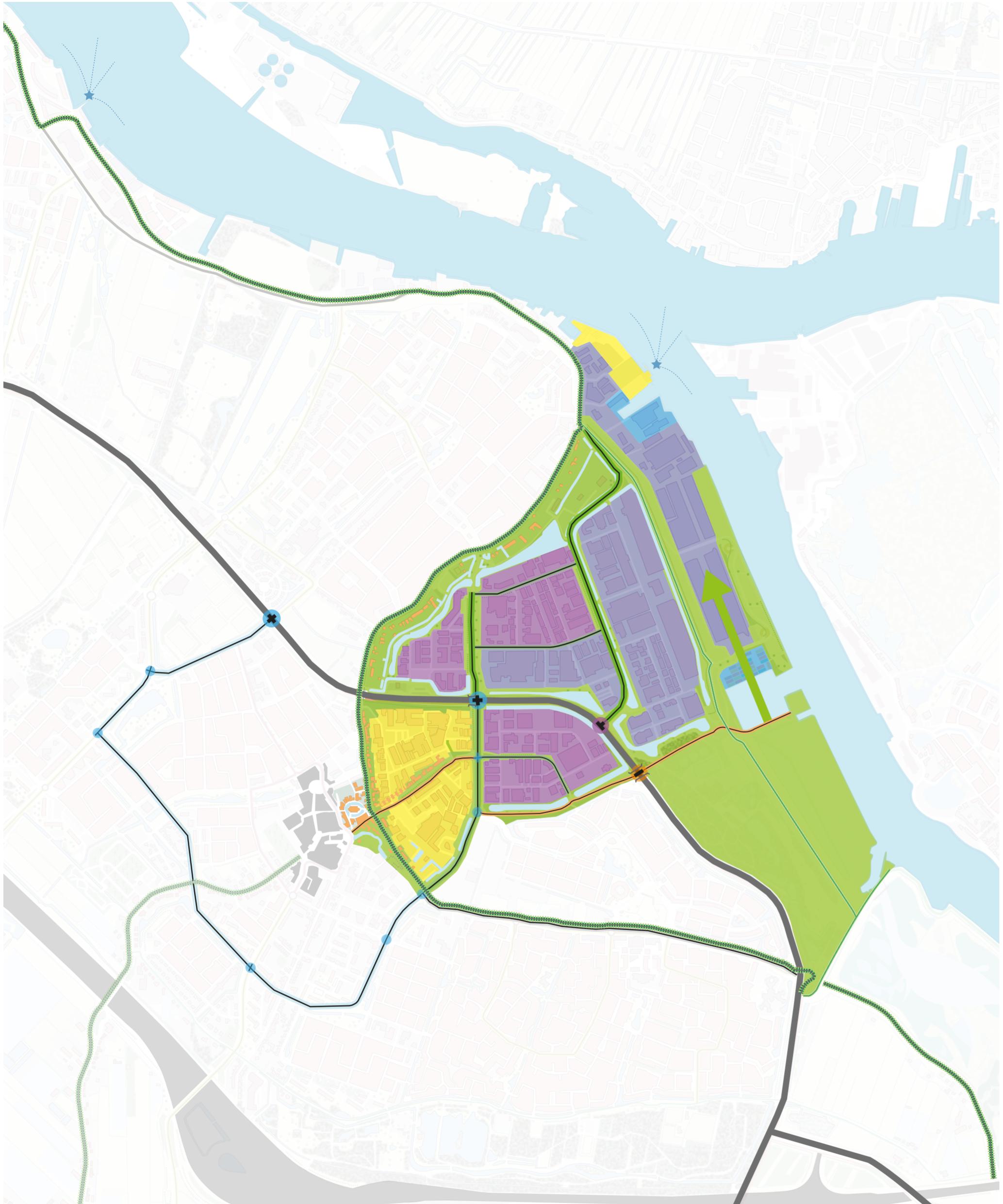
WAT WORDT DE AANPAK?

- 1. Versterken groen-blauwe zones op het gehele bedrijventerrein**
Zorgen voor afwisseling van grote en kleinere kavels. Waar mogelijk gelijksoortige bedrijven bij elkaar plaatsen.
- 2. Clustering en diversiteit in grootte van de kavels**
Het mogelijk maken en realiseren van andere, centrum gelieerde bestemmingen in de gebieden nabij het centrum (geel gemaakte).
- 3. Transformatie nabij het centrum naar meer gemengd gebied**
Het mogelijk maken en realiseren van andere, centrum gelieerde bestemmingen in de gebieden nabij het centrum (geel gemaakte).
- 4. Indien kansen zich voordoen, niet-watergebonden bedrijven verplaatsen naar kavels met een betere aansluiting op de weginfrastructuur.**

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

- Onderzoeken kansen versterken groen-blauwe zones.**
- Doorzetten clustering bedrijven en afwisseling grotere en kleinere kavels.**
- Loskoppelen Industrieweg en Ringdijk, zodat bedrijfsverkeer afgewikkeld wordt via de Rotterdamseweg.**

Watergebonden bedrijvigheid

Watergebonden bedrijvigheid hoort bij de geschiedenis van Ridderkerk en geeft een dynamiek op en langs het water. De niet-watergebonden bedrijven zijn voor hun bedrijfsvoering niet direct afhankelijk van een locatie langs het water. Het zijn vaak grote, logistiek georiënteerde bedrijven die een sterke relatie hebben met transport, opslag en overslag. Als kansen zich voordoen, bij bedrijfsbeëindiging of verhuizing, zijn deze bedrijven beter te plaatsen op locaties die een zeer goede ligging hebben ten opzichte van de nationale wegeninfrastructuur, zoals Cornelisland. Door kansen te benutten, kan de oever bereikbaar gemaakt worden (zie ook parels aan de rivier).

Kans voor vermenging van kleinschalige bedrijven met woningbouw

In de gebieden dicht tegen het centrum van Ridderkerk, zijn zeer uiteenlopende branches gevestigd en komen vaak oudere bedrijfsgebouwen voor. Men treft er detailhandel maar ook woningbouw aan. Voor deze gebieden zijn kansen om een meer gemengd gebied te laten ontstaan, waar ruimte is voor kleinschalige bedrijvigheid en wonen. Deze vermenging van functies past goed bij de ligging van het gebied: tussen centrum en bedrijfsterrein Donkersloot.

De hoofdontsluitingswegen en de secundaire verkeersstraten

De hoofdontsluitingswegen op het bedrijfsterrein Donkersloot hebben zeer brede en groene profielen. Ze delen het gebied op in min of meer afzonderlijke eilandjes en bieden een robuuste, landschappelijke groenstructuur. Het versterken en verstevigen van die structuur en het toevoegen van water versterkt de ruimtelijke kwaliteit en is van belang voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. De secundaire verkeersstraten op het terrein zijn alle voorzien van een groene structuur bestaande uit boombeplantingen en groene zones. Die opzet moet worden versterkt en behouden. Tezamen met de hoofdontsluitingswegen bepalen deze bedrijfsstraten de groene hoofdopzet van het terrein.

5. UITVOERINGSPROGRAMMA

Dit hoofdstuk is het uitvoeringsprogramma bij de omgevingsvisie Ridderkerk. In paragraaf 5.1 wordt in algemene zin het doel van het uitvoeringsprogramma beschreven. Waarom is het uitvoeringsprogramma opgesteld? In paragraaf 5.2 wordt aangegeven hoe het begrip kostenverhaal, mogelijke financiële dekking van projecten, toegepast kan worden.

Paragraaf 5.3 bevat een kaart met projecten en ontwikkelingen die op dit moment al in gang zijn gezet. Daarnaast bevat paragraaf 5.3 een tabel waarin diverse projecten, onderzoeken en opgaven zijn opgenomen die bijdragen aan de realisatie van de omgevingsvisie. De voorgestelde projecten, onderzoeken en opgaven worden geconcretiseerd in uitwerkingsvoorstellen.

Paragraaf 5.4 bevat een handleiding om deze omgevingsvisie toe te passen bij nieuwe initiatieven vanuit de samenleving.

De paragrafen 5.5 en 5.6 bevatten de uitwerking van respectievelijk de opgaven 'aanpak particuliere woningvoorraad' en 'Integraal Accommodatieplan en restkavels'. Deze opgaven zijn in dit uitvoeringsprogramma opgenomen omdat ze concreter zijn dan de opgaven in de omgevingsvisie.

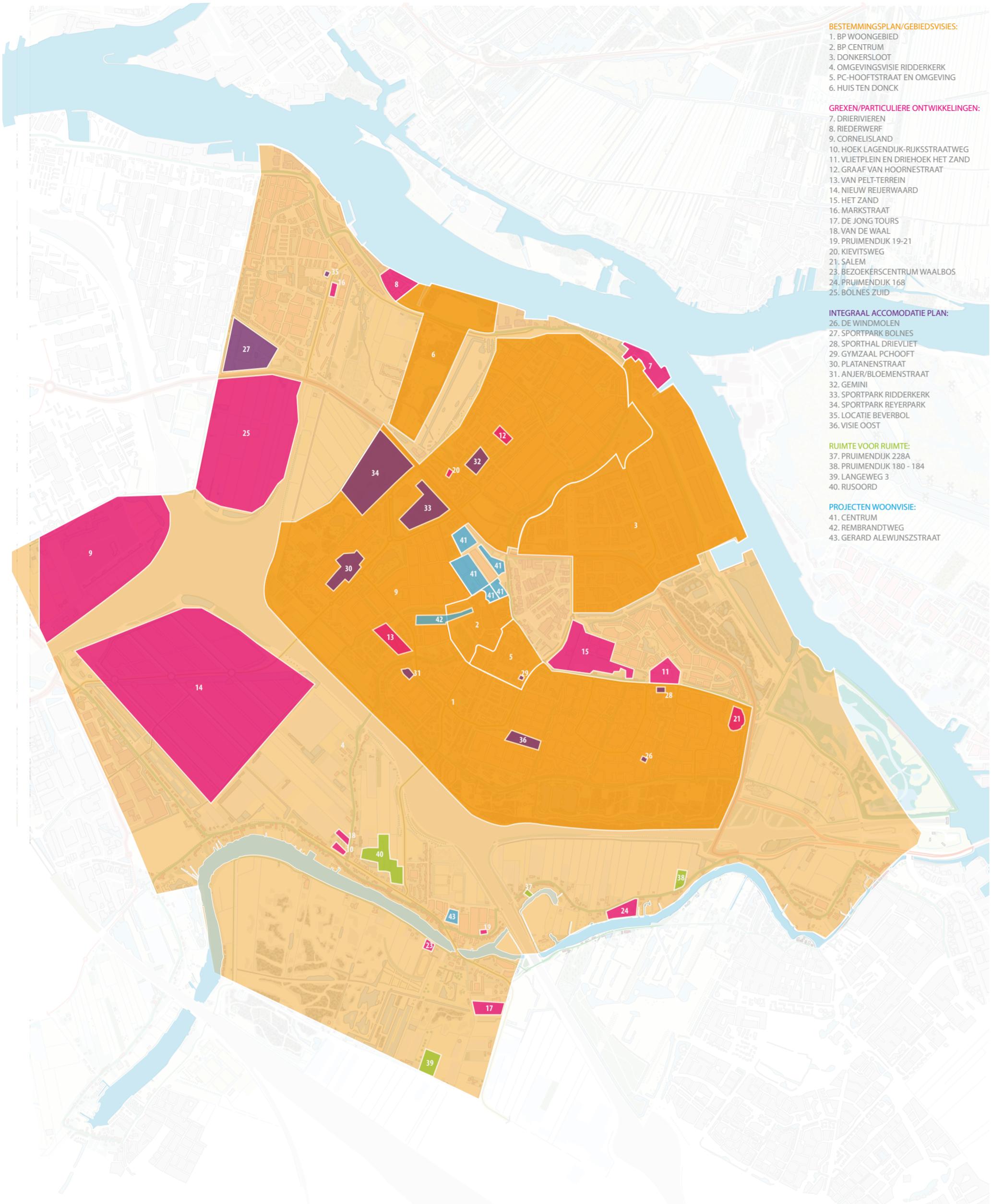
5.1 Richting geven aan de visie: een dynamisch uitvoeringsprogramma

De omgevingsvisie geeft richting aan het toekomstige beleid en ontwikkelingen van Ridderkerk. De visie geeft de hoofdlijnen aan waarbinnen ruimte wordt gelaten aan voorzien en nog niet te voorzien ontwikkelingen. Tevens wordt conform de Wet ruimtelijke ordening (Wro) ingegaan op de wijze waarop dit beleid gerealiseerd dient te worden. Hiermee wordt voorgesorteerd op de Omgevingswet en het instrument omgevingsvisie. Bij invoering van de Omgevingswet is deze visie als omgevingsvisie te beschouwen.

Het is van belang dit uitvoeringsprogramma niet als afronding van de omgevingsvisie te zien, maar juist als begin van de uitvoering van de visie. Zo wordt ervoor gezorgd dat de ambities en opgaven ook daadwerkelijk uitgevoerd worden, samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij zullen we regionale en bovenregionale partners zoals onze buurtgemeenten, de provincie Zuid-Holland, de Landschapstafel en de MRDH indien van toepassing ook betrekken.

Dit uitvoeringsprogramma bevat een overzicht van projecten, onderzoeken en ontwikkelingen die voortkomen uit deze visie. Door dit uitvoeringsprogramma direct te koppelen aan de begroting, kan ieder jaar een overzicht worden gegeven welke projecten en ontwikkelingen in gang zijn gezet en welke in gang gezet zullen worden. Dat zorgt ervoor dat het uitvoeringsprogramma een dynamisch document blijft, waar jaarlijks in bijgesteld of bijgestuurd kan worden.

Dit uitvoeringsprogramma is onderhevig aan veranderingen, bijvoorbeeld door nieuwe of gewijzigde trends en ontwikkelingen. Nieuwe projecten of ideeën zullen zich aandienen en nieuwe kansen kunnen zich voordoen. Het is dan ook van belang dit uitvoeringsprogramma als een dynamisch document te beschouwen en zoals beschreven jaarlijks bij te stellen indien nodig.

PROJECTENOVERZIKT RIDDERKERK

█ BESTEMMINGSPLANNEN/ GEBIEDSVISIES

█ GREXEN/PARTICULIERE ONTWIKKELINGEN

█ INTEGRAAL ACCOMODATIEPLAN

█ RUIMTE VOOR RUIMTE

█ PROJECTEN WOONVISIE

5.2 Kostenverhaal

Wettelijk bestaat de mogelijkheid om voor projecten genoemd in de (omgevings)visie financiële dekking te zoeken bij andere projecten uit de visie die een exploitatieoverschot laten zien. Om die mogelijkheid toe te mogen passen, dienen projecten die in aanmerking komen in de (omgevings)visie aangegeven te worden. Dit biedt een extra mogelijkheid om nieuwe financiële middelen te zoeken om nieuwe maatregelen tot uitvoering te brengen. De Wet ruimtelijke ordening kent de mogelijkheid van bovenplanse vereening: 'winstgevende locaties met een overschot dragen bij aan de onrendabele top van ontwikkeling of herstructurering van andere gebieden in de gemeente(n)'.

In de wet zijn twee instrumenten genoemd om bovenplanse vereening toe te passen. Het eerste instrument is privaatrechtelijk: de anterieure overeenkomst. In een dergelijke overeenkomst tussen gemeente en de eigenaar van een winstgevende locatie mogen afspraken worden gemaakt over financiële bijdrage aan een ontwikkeling met een tekort, mits die ontwikkeling in de (omgevings)visie wordt aangemerkt als "ruimtelijke ontwikkeling".

Het tweede instrument is publiekrechtelijk: bovenplanse kosten kunnen voor meerdere locaties of een gedeelte daarvan in de exploitatieopzet worden opgenomen in de vorm van een fondsbijdrage, indien er voor deze locaties of gedeelten daarvan een (omgevings)visie is vastgesteld die aanwijzingen geeft over de bestedingen die ten laste van het fonds kunnen komen.

Naast bovenplanse vereening bestaat ook nog de mogelijkheid van bovenwijkse vereening. Het betreft hier een specifieke vorm van openbare voorzieningen die van nut zijn voor meerdere gebieden. Voor een bijdrage aan een bovenwijkse voorzieningen is geen grondslag in een (omgevings)visie vereist.

Bij actief grondbeleid heeft het kostenverhaal van bovenwijkse voorzieningen en bovenplanse vereening plaats via de gronduitgifte. Bij faciliterend grondbeleid geeft de gemeente geen bouwrijpe gronden uit en dient kostenverhaal op een andere wijze plaats te hebben. Dit kan door gebruik te maken van de mogelijkheden die de Wro biedt om kosten van bovenplanse vereening te verhalen op particuliere grondexploitanten. Ook kunnen bij anterieure overeenkomsten bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen worden gevraagd.

5.3 Projectenoverzicht

Projecten, ontwikkelingen en onderzoeken die al in gang zijn gezet, lopen uiteraard gewoon door. Hiervoor is onderstaande kaart opgenomen, waarin lopende projecten en ontwikkelingen zijn weergegeven. Daarnaast maken we in regionaal verband ook afspraken over de woningbouw behoefte en over de ontwikkeling van bedrijventerreinen, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Daarnaast is in deze omgevingsvisie een aantal opgaven opgenomen, die om concrete uitvoering, onderzoeken of ontwikkelingen vragen. Deze zijn in onderstaande tabel opgenomen, met daarbij de concrete projecten en de verbanden met de andere opgaven.

5.4 Toepassing van deze omgevingsvisie bij nieuwe initiatieven

Nieuwe initiatieven moeten passen binnen de verschillende kwaliteiten die binnen Ridderkerk aanwezig zijn:

- De verschillende wijken met eigen karakter, schaal en identiteit, die vragen om passende kleinschalige ontwikkelingen.
- Het centrum als gemeenschappelijk centrum met gemengd karakter.
- Centrum Oost als toekomstig gemengd gebied tussen wonen en werken.
- De rivier als transformatie-gebied en afwisseling tussen watergebonden bedrijven, groen, recreatie en wonen.
- De cultuurhistorische lijnen en linten met karakteristieke bebouwing en doorzichten.
- Het landelijk gebied met agrarische en recreatieve kwaliteiten, karakteristieke bebouwing en openheid.
- De bedrijventerreinen die gericht zijn op grootschaliger bedrijven.
- Elke ontwikkeling of elk initiatief wordt positief, ja, mits benaderd. De ontwikkeling of het initiatief moet wel passen bij de aard en het karakter van het gebied. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over de verkeersaantrekende werking, of het geluid of risico's met zich meebrengt, maar ook de vraag of het bestaande evenwicht niet verstoord wordt.
- De identiteit van onze wijken wordt gehoesterd en verder uitgewerkt in de wijkprogramma's.
- De cultuurhistorische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden van de wijken vormen de belangrijkste dragers van onze identiteit, nu en in de toekomst. Van initiatieven wordt verwacht dat zij bijdragen aan het behoud en de versterking van deze eigen identiteit.
- Onze ruimte wordt zorgvuldig gehoesterd. Initiatieven die afbreuk doen aan de spaarzame open, groene ruimte in de wijken of in de karakteristieke cultuurhistorische linten worden afgewezen, evenals initiatieven die een onevenredig groot beslag leggen op het open landelijk gebied.

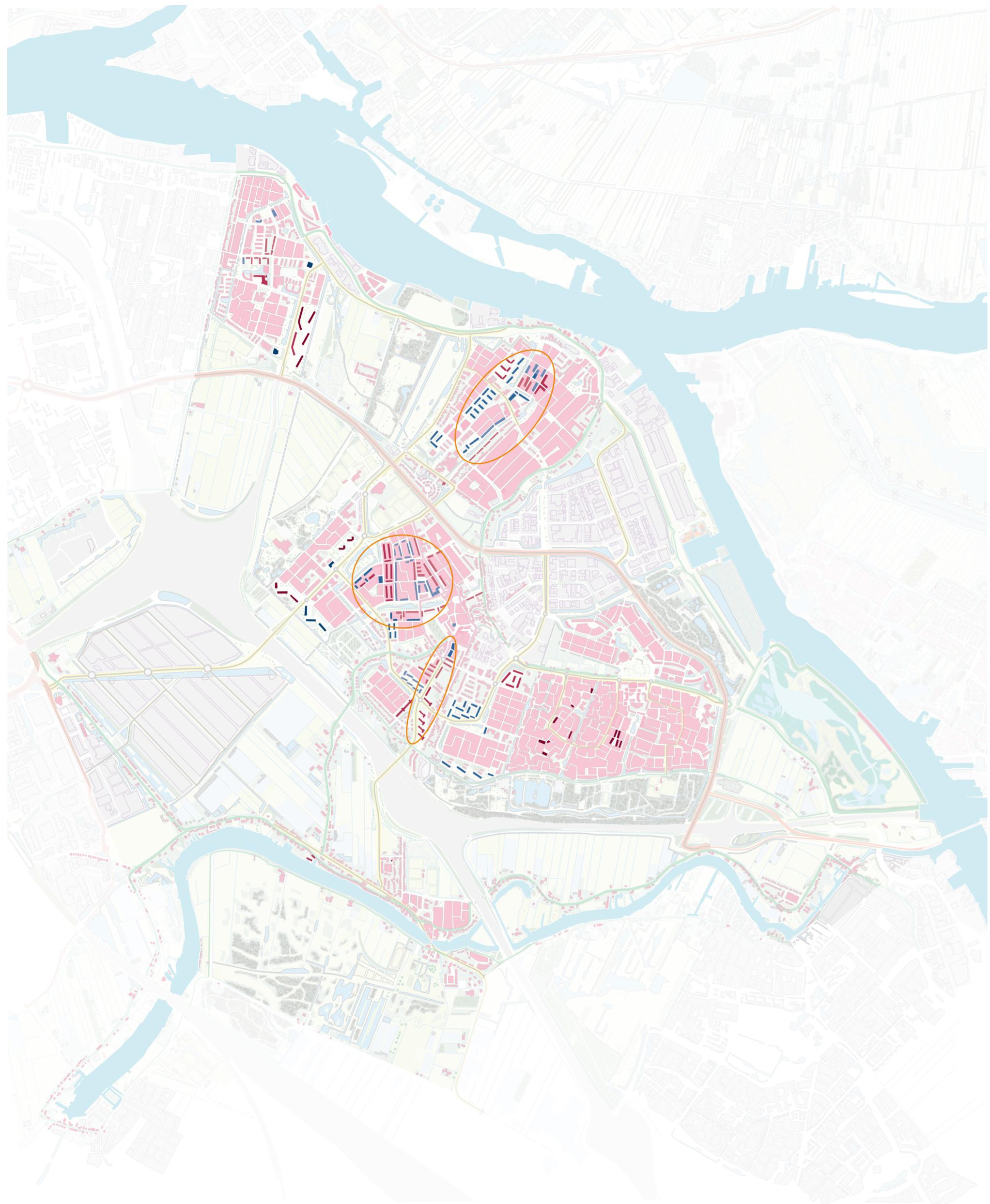

OPGAVEN	PROJECTEN	CONCRETE KANSEN/AANDACHTSPUNTEN	KORTE	MIDDELLANGE	LANGE	INTEGRALE AFWEGING ANDERE OPGAVEN
			TERMIJN	TERMIJN	TERMIJN	
			0-5 JAAR	5-10 JAAR	10-20 JAAR	
NAAREN DUURZAME GEMEENTE						
		Programma duurzaamheid concreet maken	Programmamanager is aanwezig			NAAREN DUURZAME GEMEENTE GEZONDHEID & LEEFBAARHEID ONTMOETING DE FIETS CENTRAAL VERKEERSSTRUCTUUR RIDDERKERK BIJ BINNEWOEST GROEN-BLAUWE NETWERK PARELS AAN DE RIVIER WINKELCENTRUM DONKERSLOOT
	1	A Onderzoeken alternatieve energie- bronnen				
		B Inventariseren stimuleringsmaatregelen plaatsing zonnepanelen				
		C Mogelijkheden gemeentelijke promotie voor energieprestatie-verbeteringen via de woonwijzerwinkel benutten				
		D Energieprestatie-verbeteringen woningbouw stimuleren (i.s.m. Woonvisie)				
	2	Aandacht vragen voor circulair ontwikkelen bij ontwikkelingen en aanbestedingen				

OPGAVEN	PROJECTEN	CONCRETE KANSEN/AANDACHTSPUNTEN	KORTE	MIDDELLANGE	LANGE	INTEGRALE AFWEGING ANDERE OPGAVEN
			TERMIJN	TERMIJN	TERMIJN	
			0-5 JAAR	5-10 JAAR	10-20 JAAR	
GEZONDHEID EN LEEFBAARHEID						
	1	Beweegvriendelijk inrichten openbare ruimte				NAAREN DUURZAME GEMEENTE GEZONDHEID & LEEFBAARHEID ONTMOETING DE FIETS CENTRAAL VERKEERSSTRUCTUUR RIDDERKERK BIJ BINNEWOEST GROEN-BLAUWE NETWERK PARELS AAN DE RIVIER WINKELCENTRUM DONKERSLOOT
	2	Verbeteren leef-kwaliteit				
		A Opstellen actieplan luchtkwaliteit				
		B Terugbrengen geluidsbelasting				
		C Weren nieuwe risicobronnen				
		D Uitwerken omgevingswaarden, conform omgevingswet				

OPGAVEN	PROJECTEN	CONCRETE KANSEN/AANDACHTSPUNTEN	KORTE	MIDDELLANGE	LANGE	INTEGRALE AFWEGING ANDERE OPGAVEN
			TERMIJN	TERMIJN	TERMIJN	
			0-5 JAAR	5-10 JAAR	10-20 JAAR	
GROEN-BLAUW NETWERK						MAAIEEN DUURZAME GEMEENTE GEZONDHEID & LEEFBAARHEID ONTMOETING DE FIETS CENTRAAL VERKEERSSTRUCTUUR RIDEKERK BIJ BINNEKOST GROEN-BLAUWE NETWERK PARCALS AAN DE RIVIER WINKELCENTRUM DONKERSLOOT
	1 Uitwerken differentiatie grotere groengebieden					
	Onderzoek naar verbindingen groen-blauwe gebieden, zowel voor fietsers als voor wandelaars.	Verbinding staat bovenaan, kansen om klimaatadaptief in te richten meenemen.				
	A Verbinden Reijerpark met Oosterpark					
	B Verbinden Oosterpark met Creepolder					
	C Verbinden Reijerpark met Bolnes-Zuid					
	D Oude Haven: combineren fiets met groen					
	E Oude Haven combineren met betere bereikbaarheid Gorzen (verbinden)	Klimaatadaptief is eerste insteek, met bijvangst recreatief.				
	3 Bouwstenen opstellen voor ontwikkeling van groene aders.					
	4 Getijdenpark voor-terrein Het Huys ten Donck					
PARCALS AAN DE RIVIER	5 Continueren ruimte voor ruimte opgave					
	1 Inspiratielidocument maken voor transformatieopgave rivieroever	Aangeven hoe je met behoud van identiteit de oevers kan ontwikkelen				
	2 Transformatieopgave rivieroever	Afhankelijk van de kansen bij vertrekende bedrijven				
	3 Landgoed Het Huys ten Donck					
	A Herstellen haven					
	B Getijdenpark					
DONKERSLOOT	4 Doorontwikkelen transformatiegebied De Schans	Afhankelijk van de kansen bij vertrekende bedrijven.				
	5 Onderzoeken mogelijkheden rondom gebied bij de jachthaven	Onderzoek naar mogelijkheden: energie, kostendragers, kansen.				
	6 Uitvoering Waalvisie	Geborgd via landschapstafel				

OPGAVEN	PROJECTEN	CONCRETE KANSEN/AANDACHTSPUNTEN	KORTE	MIDDELLANGE	LANGE	INTEGRALE AFWEGING ANDERE OPGAVEN
			TERMIJN	TERMIJN	TERMIJN	
			0-5 JAAR	5-10 JAAR	10-20 JAAR	
WINKELCENTRUM						MAAIEEN DUURZAME GEMEENTE GEZONDHEID & LEEFBAARHEID ONTMOETING DE FIETS CENTRAAL VERKEERSSTRUCTUUR RIDEKERK BIJ BINNEKOST GROEN-BLAUWE NETWERK PARCALS AAN DE RIVIER WINKELCENTRUM DONKERSLOOT
	1 Aanpak winkelcentrum					
	A Programmamanager centrum aanstellen					
	B Herontwikkeling marktplaats bij Rembrandtweg en Sint Jorisplein					
	C Transformatieopgave achterkanten en voorkanten centrum: onderzoeken mogelijkheden met partijen					
	2 Verbinden historisch centrum en winkelcentrum					
	A Relatie met transformatieopgave achterkanten, verkeersmaatregelen St Jorisstraat en Schoutstraat, profielinrichting					
	3 Aandacht voor toevoegen kwaliteit openbare ruimte	Aandacht voor toevoegen kwaliteit openbare ruimte				
	4 Opstellen gebiedsvisie continueren linten Havenstraat en Blaakwetering	Opstellen gebiedsvisie continueren linten Havenstraat en Blaakwetering				
	5 Transformatie centrum Oost naar gemengd gebied	Transformatie centrum Oost naar gemengd gebied				
DONKERSLOOT	1 Onderzoek kansen versterken groen-blauwe zones	Onderzoek kansen versterken groen-blauwe zones				
	2 Doorzetten clusterbedrijven en afwisseling grotere en kleinere kavels	Doorzetten clusterbedrijven en afwisseling grotere en kleinere kavels				
	3 Aansluiting Ringdijk / Donkersloot	Aansluiting Ringdijk / Donkersloot	Loskoppelen industrielijn en Ringdijk, zodat bedrijfsverkeer afgewikkeld wordt via de Rotterdamseweg			

APPARTEMENTEN PARTICULAR EIGENDOM RIDDERKERK

PARTICULIER EIGENDOM

- 1951 - 1960
- 1961 - 1970
- 1971 - 1980

STICHTING WOONVISIE

- 1951 - 1960
- 1961 - 1970
- 1971 - 1980

POTENTIELLE GEBIEDSONTWIKKELING

5. UITVOERINGSPROGRAMMA

5.5 AANPAK PARTICULARE WONINGVOORRAAD

WAT IS ER AAN DE HAND?

Al een tijd worden oudere appartementen (meestal portiekwoningen zonder lift) in bezit van Woningcorporatie Woonvisie in Ridderkerk geherstructureerd. Dat is noodzakelijk omdat woningen op een aantal aspecten niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd. Vaak zijn de oppervlakten van de woningen te klein en ontbreken liften. Daarbij heeft een groot gedeelte van de woningvoorraad een beperkte energetische kwaliteit omdat ze bijvoorbeeld slecht geïsoleerd zijn. De woningcorporatie beschikt over de vakkennis, de nodige financiële middelen en de mogelijkheid om bewoners te herhuisvesten.

Bij appartementen die in particulier bezit zijn spelen dezelfde problemen, maar is de aanpak ingewikkelder. De verenigingen van eigenaren (VvE'S) hebben vaak te weinig (financiële) slagkracht om hun gebouw adequaat te onderhouden, te isoleren of te renoveren. Zonder een passende aanpak voor deze problematiek dreigt de kwaliteit van de leefomgeving van bepaalde gebieden met een groot aandeel particuliere appartementen sterk achteruit te gaan. Dit heeft een negatief effect op de aantrekkelijkheid en leefkwaliteit van Ridderkerk.

WAT IS HET DOEL?

Ridderkerk wil de kwaliteit van de leefomgeving op peil houden en dreigende achteruitgang van de leefomgeving op tijd aanpakken. Verenigingen van eigenaren worden overtuigd hun vastgoed netjes te onderhouden en te isoleren. De aanpak van de gemeente speelt in op de variërende motieven waarom VvE's hun panden niet voldoende onderhouden of toekomstbestendig herstructureren.

WAT WORDT DE AANPAK?

De verschillende redenen voor Verenigingen van Eigenaren om van (grootschalige) herstructureren af te zien, zijn:

- de vereniging van eigenaren vindt de staat van de woning en het wooncomfort voldoende.
- het ontbreekt de vereniging aan financiële middelen.
- de VvE vindt dat de investering in de eigen woning niet voldoende voordeel (in wooncomfort, dalende vaste lasten voor elektra en gas) oplevert.
- de doorstroming in de appartementen is groot, waardoor draagvlak voor grootschaliger herstructureren niet aanwezig is.
- de VvE ervaart teveel drempels en ziet op tegen de tijdelijke overlast.

- de VvE beschikt over te weinig kennis en/of ervaring wat betreft de mogelijkheden tot woningaanpak.

Voor de aanpak van deze redenen is een scala van beleidsalternatieven mogelijk.

1. Informatie

Passief of actief informeren van (verenigingen van) eigenaren over de mogelijkheden en het belang van het aanpakken, onderhouden en verduurzamen van de eigen woning.

2. Financiering

Aanbieden van gunstige leningen en/of geldelijke bijdragen bij het wegwerken van achterstallig onderhoud en/of het verduurzamen van de woning, bijvoorbeeld via SvN.

3. Activering

Actief benaderen van (verenigingen van) eigenaren waarbij deze enerzijds op allerlei wijzen actief gestimuleerd worden de woning aan te pakken in onderhoud en verduurzaming en / of (al dan niet tegelijkertijd) anderzijds actief aangesproken worden op hun verantwoordelijkheid en hun wettelijke verplichtingen (zoals bijvoorbeeld de wettelijke plicht als VvE te moeten beschikken over een onderhoudsreserve). Activering gaat verder dan informatieverstrekking. Dit start bij bewustwording van eigenaren, maar het kan ook betekenen dat uiteindelijk eigenaren aan de hand meegenomen worden.

WAT BETEKENT DAT CONCREET?

1. Kansen onderzoeken om samen met Woonvisie herstructureren en verduurzaming op te pakken.

Dit indien herstructureringslocaties van Woonvisie nabij gebieden liggen waar meerdere appartementen in particulier eigendom zijn en de noodzaak voor herstructureren aanwezig is.

VISIE INTEGRAAL ACCOMODATIEPLAN & RESTKAVELS RIDDERKERK

1-22 RESTKAVELS
23-31 INTEGRAAL ACCOMODATIEPLAN

GEMEENTELIJK EIGENDOM - VASTGOED:
 ● ONDERWIJS
 ● KINDEROPVANG
 ● SPORT
 ● CULTUUR

GEMEENTELIJK EIGENDOM - GRONDEN:
 ■ SPORT
 ■ CULTUUR
 ■ WELZIJN
 ■ OVERIG

5. UITVOERINGSPROGRAMMA

5.6 INTEGRAAL ACCOMMODATIE PLAN (IAP) & RESTKAVELS

WAT IS ER AAN DE HAND?

De gemeente heeft circa 70 gebouwen in eigendom, maatschappelijk vastgoed. In het kader van het integrale accommodatieplan (IAP) is de spreiding en de kwaliteit van de gebouwen bekeken. Conclusie uit dit IAP is dat sommige locaties in de toekomst niet meer voldoen of nodig zijn en op andere locaties nieuwbouw nodig is. Hierdoor komen in de toekomst kavels vrij die we voor andere functies in kunnen zetten. Verder heeft de gemeente Ridderkerk reeds een aantal kavels geïnventariseerd, de zogenoemde restkavels, die in aanmerking kunnen komen voor een nieuwe invulling.

WAT IS HET DOEL

De gemeente zet de eigen kavels in om ruimtelijk strategische doelen te bereiken. Hierbij wordt verder gedacht dan het stapelen van stenen: een vrije kavel kan juist de ontbrekende schakel in het groen-blauwe netwerk zijn en daarom in aanmerking komen voor een groen-blauwe invulling. Uitgangspunt is altijd dat de programmering past bij de omgeving en de opgaven van Ridderkerk.

HOE PAKKEN WE DAT AAN?

Alle kavels die in de toekomst beschikbaar zijn of komen worden in kaart gebracht. Voor elke kavel wordt bekeken welke strategische doelen bereikt kunnen worden. Per kavel worden uitspraken gedaan welke doelen bereikt kunnen worden en op welke manier deze doelen bereikt kunnen worden. Als het bijvoorbeeld om het bijdragen aan het groen-blauwe netwerk gaat, wordt aangegeven of het gaat om speelgroen en hoe het bijvoorbeeld klimaatadaptief kan worden ingericht. Als bebouwing op een kavel mogelijk is, worden de randvoorwaarden voor de ontwikkeling op hoofdlijnen aangegeven.

COLOFON

BEELDRECHTEN:

De opsteller heeft rechthebbenden van gebruikte afbeeldingen geprobeerd te achterhalen. Personen of instanties die menen aanspraak te maken op auteursrecht, verzoeken wij contact met ons op te nemen.

1. 'Plafond Gemeentehuis Ridderkerk' Fotoclub Ridderkerk
2. 'Kerksingel' Fotoclub Ridderkerk
3. 'Gemeentehuis Ridderkerk' Fotoclub Ridderkerk
4. 'Welkom in Ridderkerk' Fotoclub Ridderkerk
5. 'Kinderen met rode roos' Fotoclub Ridderkerk
6. 'Winterbeeld Singelkerk' Hervormde Wijkgemeente Singelkerk
7. 'Jeu du boules, Nieuwegein' Johan Nebbeling
8. 'Tree isle round' Streetlife
9. 'Groene zorgtuin' degroenestad.nl
10. 'Beweegtoestel voor ouderen' Nijha
11. 'Waterbus' Fotoclub Ridderkerk
12. 'Huys ten Donck' Fotoclub Ridderkerk
13. 'Vormgeving wegprofiel' Avenue 't Gooi
14. 'Turnpike Lane area, Haringey' VolkerHighways
15. 'Oud Bijerland' DeKunder
16. 'Draaiend Huis' Hasselrotonde, Tilburg. John Körneling
17. 'Hovenring' ontwerp ipv Delft
18. 'Vincent van Gogh-rotondes' Zundert, Delacourt en van Beek
19. 'Landscape' Yann Arthus-Bertrand
20. 'Ringdijk' Fotoclub Ridderkerk
21. 'Ruiterpaden' Arnd Bronkhorst
22. 'Luchtfoto Crezéepolder' Provincie Zuid Holland
23. 'Waalbos' Aart van Dragt
24. 'Jachthaven Ridderkerk' Fotoclub Ridderkerk
25. 'Donckse getijdenpark' De Urbanisten Bron: Gemeente Rotterdam
26. 'Kadewoningen' Zecc Architecten, Fotograaf Rob de Jong Saph
27. 'Terras Westergasfabriek' Westergasfabriek, Fotograaf Arjen Veldt
28. 'Woonmilieu rivieroever' Korsendijk Reeuwijk, Dhr. M.W. Pothoven
29. 'Getijdenpark Maashaven' De Urbanisten Bron: Gemeente Rotterdam
30. 'Skin 2, Belgium 2010' Mehmet Ali Uysal Fotograaf: Zoe Baraton
31. 'Gemeentehuis Coevorden' Rau
32. 'Schwabisch Gmünd Ledergasse' Hanns Joosten
33. 'Yellow titan Crane, Nantes' Arnauld Dubois Fresney
34. 'Areal Fabrikgässli, wohnüberbauung' MLZD, fotograaf Stefan Hofmann
35. 'Afstudeerproject Klimaatadaptief Ridderkerk' Brenda Zuijdervliet
36. 'Getijdenpark Maassluis' Plein06 BV
37. 'Woning Ringdijk' Fotoclub Ridderkerk
38. 'Weiland Paarden' Fotoclub Ridderkerk

IN OPDRACHT VAN:

Gemeente Ridderkerk

OPGESTELD DOOR:

BAR-organisatie, Domein Ruimte.

CONTACT:

Naam: Joline Santen

E-mail: J.Santen@bar-organisatie.nl

OMGEVINGSVISIE RIDDERKERK

